

0.44
1997
.3

การศึกษามรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร

ปริญญานิพนธ์
ของ
พนิดา กมลรัตน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ

พฤษภาคม 2541

ลิขสิทธิ์เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบ ได้พิจารณาปริญญานิพนธ์ฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก
จิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ได้

คณะกรรมการควบคุม

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต แก้วนิม)

คณะกรรมการสอบ

.....ประธาน
(รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร)

.....กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประณต แก้วนิม)

.....กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ประไพศรี สงวนวงศ์)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 12 เดือน พฤษภาคม พ.ศ. 2541

ประกาศคุณูปการ

ปริญญานิพนธ์ฉบับนี้ สำเร็จได้ด้วยความกรุณาอย่างสูงจาก รศ.ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร ประธานควบคุมปริญญานิพนธ์ และ ผศ.ประณต คำนิม กรรมการ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำ และข้อคิดเห็น ตลอดจนแก้ไขข้อบกพร่องต่างๆ ในทุกขั้นตอนของการวิจัย และ ผศ. ประไพศรี สงวนวงศ์ ที่ได้กรุณาสละเวลาในการเป็นกรรมการร่วมในการสอบปากเปล่าและได้กรุณาให้ข้อคิดเห็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้ด้วย

ขอกราบขอบพระคุณดร.พระมหาไพเราะ ฐิตสีโล ผู้อำนวยการสำนักธรรมวิจัย มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย พระมหาสุวรรณ สุวณฺณสิริ และพระภิกษุที่สำนักธรรมวิจัย วัดมหาธาตุฯ กรุงเทพมหานคร ที่กรุณาให้รายละเอียดและตรวจเครื่องมือวัดมรรคมีองค์แปด

ขอกราบขอบพระคุณคณาจารย์ทุกท่านในภาควิชาจิตวิทยาพัฒนาการ ที่กรุณาถ่ายทอดความรู้ จนผู้วิจัยมีความรู้ความสามารถในการทำวิจัย สาขาจิตวิทยาพัฒนาการได้

ขอกราบขอบพระคุณผู้อำนวยการโรงเรียนสายปัญญาฯ โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนธนบุรีวรเทพีพলার্ক্ষ์ ตลอดจนอาจารย์ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล

ขอขอบคุณ ดร.วงศ์ปฐม กมลรัตน์ ที่ได้ช่วยเหลือในการวิเคราะห์ข้อมูล และให้คำแนะนำในการวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ หมวดสังคมศึกษา โรงเรียนสายปัญญาฯ ในการให้ยืมหนังสือเกี่ยวกับมรรคมีองค์แปด

ในท้ายที่สุด ผู้วิจัยขอน้อมระลึกถึงพระคุณของคุณพ่อและคุณแม่ที่ให้การอบรมเลี้ยงดูมาอย่างดี และขอขอบคุณพี่ๆ และ น้องๆ ที่คอยช่วยเหลือ เป็นกำลังใจให้ผู้วิจัยฝ่าฟันกับอุปสรรคจนประสบความสำเร็จในครั้งนี้

พนิดา กมลรัตน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ.....	1
ภูมิหลัง.....	1
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า.....	4
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า.....	5
นิยามศัพท์ปฏิบัติการ.....	6
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม.....	11
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมรรคมุ่งองค์แปด.....	17
เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรทางสังคม และความประพฤติดัง จริยธรรมของวัยรุ่น.....	38
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	47
3 /วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	49
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	49
เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า.....	50
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	61
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	61
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	62
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล.....	63
การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	64

บทที่	หน้า
5 /สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
จุดมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า.....	94
สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า.....	94
วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	95
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	97
สรุปผลการศึกษาค้นคว้า.....	97
การอภิปรายผล.....	100
ข้อเสนอแนะ.....	111
บรรณานุกรม.....	113
ภาคผนวก.....	121
ประวัติย่อของผู้วิจัย.....	157

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 จำนวนเด็กวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียนและเพศ.....	50
2 จำนวน ร้อยละ และค่าสถิติพื้นฐานจำแนกตามตัวแปรที่ศึกษาของเด็กวัยรุ่น.....	65
3 จำนวน และร้อยละของเด็กวัยรุ่นที่จำแนกตามลักษณะองค์ประกอบของ มรรคมืองค์แปด.....	67
4 ค่าเฉลี่ยและส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมรรคมืองค์แปดเมื่อจำแนกตาม ระดับชั้นเรียน.....	71
5 วิเคราะห์ความแปรปรวนของมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบย่อยต่างๆของเด็ก วัยรุ่นเมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน.....	73
6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาทิฐิ ของ เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	74
7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ ของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	75
8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาวาจาของเด็ก วัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	75
9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมากัมมันตะ ของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	76
10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาอาชีวะของ เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	76
11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาวาขามะของ เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	77
12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาสติที่เรียน ระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	77
13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบด้านสัมมาสมาธิ ที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน.....	78
14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นจำแนกตามเพศ.....	79

15	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน.....	80
16	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล.....	81
17	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย.....	82
18	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย.....	83
19	เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว.....	84
20	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมีองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของเด็กวัยรุ่น.....	85
21	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมีองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของเด็กวัยรุ่น เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1.....	86
22	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมีองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของเด็กวัยรุ่นที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3.....	87
23	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมีองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของเด็กวัยรุ่นที่เรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6.....	88
24	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมีองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของเด็กวัยรุ่นชาย	89
25	ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมีองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของเด็กวัยรุ่นหญิง	90
26	วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพิ่มทีละตัวแปร เพื่อทำนายมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ.....	91
27	วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพิ่มทีละตัวแปร เพื่อทำนายมรรคมีองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆเป็นตัวทำนาย	92

ตาราง

หน้า

28	วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพิ่มทีละตัวแปร เพื่อทำนายมรรคมี องค์แปดในองค์ประกอบสัมมาสมาธิ โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆเป็นตัว ทำนาย	93
----	---	----

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ	หน้า
1 ความสรีรวิทยากับไฮโปโสมนติการก่อให้เกิดสัมาทิฎฐิ	23
2 องค์ประกอบสำคัญเพื่อให้เกิดสัมาสังกัปปะ.....	25

บทที่ 1

บทนำ

สภาพของสังคมไทยในปัจจุบันอยู่ในภาวะที่มีปัญหามากมาย และนับวันจะเพิ่มพูนความรุนแรง ปัญหาที่เกิดขึ้นส่วนหนึ่งมาจากเด็กวัยรุ่น ดังจะเห็นได้จากข่าวที่ปรากฏจากสื่อมวลชนทุกแขนง จะเสนอข่าวที่ชวนสลดใจอยู่เป็นประจำ

นักเรียนเทคนิคยิ่งคู่ปรับคารมเมล์

แก๊งวัยรุ่นมั่วสุมติดยาเสพติด

นักเรียนพาณิชยต์บกััน

นักเรียนสาวขายตัวเพื่อนำเงินไปเที่ยวและแต่งตัว

นักเรียนชายติดเอดส์

จากข่าวที่ยกมาเป็นตัวอย่างนี้ถ้าพิจารณาแล้วจะเห็นว่าเกิดจากการที่เด็กวัยรุ่นขาดจริยธรรม คุณธรรม และศีลธรรม ความเป็นผู้มีจริยธรรมนั้นคู่ได้จากคุณงามความดีที่มีในตัวมนุษย์นั้นคือ ต้องเป็นคนมีความคิด จิตใจ และกริยาที่อ่อนโยน สุขุม ประณีต และงดงาม และสุนทรียภาพอันงามละเอียดบริสุทธิ์ ทำให้บุคคลก้าวพ้นความหยาบกระด้างและความเหี้ยมอำมหิตไปได้ (พรรณี อุ๋นศรีเพ็ญ. 2525 : 1) คุณธรรมและจริยธรรมเป็นเครื่องกำหนดความเจริญ ความเสื่อมของสังคม สังคมที่เจริญจะมีคนทรงคุณธรรมอยู่มาก มีคุณธรรมสูง ความประพฤติของคนดีมีการปฏิบัติตนที่ไม่เป็นการเบียดเบียนทั้งตนเอง และผู้อื่น เป็นลักษณะของความมีจริยธรรมดี (ชาเลื่อง วุฒินันท์. 2524 : 7-8)

การพัฒนาวัยรุ่นให้เป็นพลเมืองดี มีจริยธรรม มีศีลธรรม และคุณธรรมสูง เป็นวิธีหนึ่งที่สำคัญในการแก้ความสับสนวุ่นวายในสังคมที่นับวันจะเพิ่มขึ้น

การศึกษาจริยธรรมมีบุคคลศึกษากัน อย่างกว้างขวาง แต่นั้นไปทางด้านทฤษฎีจริยธรรมตะวันตก ประเทศไทยเป็นเมืองพระพุทธศาสนา บรรพบุรุษของเราอาศัยพระพุทธศาสนาเป็นดวงประทีปส่องทางดำเนินชีวิตมาเกือบพันปีมาแล้ว

พิฑูร มลิวัลย์ (วรรณะ กวงสูงเนิน. 2534 : 1 ; อ้างอิงมาจากพิฑูร มลิวัลย์. 2527 : 1-2) กล่าวถึงความสำคัญของพระพุทธศาสนาต่อชาติไทยว่า ชาติไทยได้มีความเจริญมั่นคง ดำรงเอกราชอธิปไตยสืบทอดต่อกันมา ตั้งแต่โบราณกาลจนจนกาลปัจจุบันด้วยคนไทยทั้งชาติยึดมั่นอยู่ในหลักธรรมทางพระพุทธศาสนามีความเคารพบูชาพระรัตนตรัย คือ พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์ เป็นสรณะ

นับถือการที่ศาสนาได้ยืนยงอยู่ในความของมหาชนเป็นเวลาพันปี ซึ่งเป็นเครื่องยืนยันได้ว่า เป็นการสมควรอย่างยิ่งที่จะยึดถือพระพุทธศาสนาไว้สำหรับเป็นหลักของจิตใจ และความประพฤติ (สมเด็จพระญาณสังวร . 2516 : 44) เพราะหลักธรรมคำสอนจะก่อให้เกิดความมั่นคงในสังคม ช่วยทำให้มนุษย์พบหนทางในการดำรงชีวิตที่สงบสุข นอกจากนี้ยังก่อให้เกิดความเข้าใจว่าสิ่งใดควรจะทำและประพฤติปฏิบัติ และเป็นเครื่องยึดเหนี่ยวจิตใจของมนุษย์ เมื่อเกิดความทุกข์หรือเกิดปัญหาในการดำรงชีวิต นอกจากนี้หลักธรรมนั้นเหมาะสมกับบุคคลทุกระดับที่จะนำไปประพฤติปฏิบัติ โดยเฉพาะวัยรุ่นดังที่แซดเลอร์ (มรูส จานาญทัส. 2527: 1 ; อ้างอิงมาจาก Sadler. 1948) ได้กล่าวว่า ศาสนามีผลดีแก่วัยรุ่น ดังต่อไปนี้

1. ใช้เชื่อมโยงประสบการณ์ทางจิตของวัยรุ่นที่แตกแยกปั่นป่วนให้สงบลงได้ เพราะวัยรุ่นเป็นวัยที่มีความขัดแย้งภายในตัวเองตลอดเวลา ศาสนาจึงเป็นหลักที่จะช่วยเขาได้
2. ใช้เป็นเกณฑ์เทียบเคียงวัดคุณค่าทางศีลธรรม และหน้าที่ของบุคคลต่อสังคม
3. ศาสนายกระดับอุดมคติ ของเยาวชนให้สูงขึ้น และผสมผสานเจตนารมณ์มีค่าทางจริยธรรมเข้ากับความไม่เห็นแก่ตัว
4. ศาสนาช่วยเพิ่มพูนการควบคุมตนเอง เพราะศาสนาจะสอนและอบรมให้ตัวเด็กวัยรุ่นเองทำความดี ละเว้นความชั่ว
5. ศาสนาช่วยในการแก้ปัญหาอันเกิดจากการขัดแย้งทางอารมณ์ต่าง ๆ

ศาสนามีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการควบคุมทางศีลธรรมและกำหนดระบบจริยธรรมที่ว่าด้วยกฎเกณฑ์ในการประพฤติปฏิบัติ เช่น การพูดความจริง ความซื่อสัตย์ การปฏิบัติที่เป็นธรรมต่อผู้อื่น รวมทั้งการประพฤติถูกต้องตามทำนองคลองธรรมของชุมชนหรือสังคม

ในบรรดาหลักธรรมที่มีอยู่เป็นจำนวนมากนั้น มีธรรมอยู่หมวดหนึ่งเป็นตัวพรหมจรรย์ หรือการปฏิบัติอันประเสริฐได้แก่มรรคมีองค์แปดซึ่งสอดคล้องกับพุทธทาสภิกขุ(พุทธทาสภิกขุ. 2505:14) กล่าวว่า จริยธรรม แปลว่า สิ่งที่ดีควรประพฤติ ตัวแทนของจริยธรรมเรียกว่า มรรคมีองค์แปดประกอบระบบจริยธรรมของพระพุทธศาสนาไว้ทั้งหมด เป็นข้อปฏิบัติทางสายกลางเป็นหลักธรรมคำสอนที่ทุกคนนำไปใช้ประโยชน์หรือปฏิบัติในการดำเนินชีวิตประจำวันตามปกติ

หลักสูตรในวิชาพระพุทธศาสนา ส 0113 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ความหมายของมรรคมีองค์แปด (The Noble Eightfold Path) ดังนี้

1. สัมมาทิฏฐิ ความเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม เช่น เห็นว่าทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เห็นว่าพ่อแม่มีพระคุณต่อเรา เห็นว่าร่างกายเป็นของไม่เที่ยง เป็นทุกข์ เป็นสิ่งที่ยึดเอามาเป็นของตนเองไม่ได้ เป็นต้น

2. สัมมาสังกัปปะ ความดำริชอบตามทำนองคลองธรรม คิดที่จะไม่โลภ อยากได้ของผู้อื่นหรือคิดที่จะหลุดพ้นจากอำนาจของสิ่งที่น่าปรารถนายั่ววนใจทั้งหมด คิดที่จะไม่พยาบาทอาฆาตผู้อื่น และคิดที่จะไม่เบียดเบียนใครให้เดือดร้อน

3. สัมมาวาจา การเจรจาชอบตามทำนองคลองธรรม คือการพูดจาที่เว้นจากลักษณะของการพูดชั่ว 4 ประการ คือการพูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดหยาบคาย และการพูดจาเพื่อจ้อไร้สาระ โดยพูดแต่สิ่งที่ดีจริง มีประโยชน์ พูดด้วยความเมตตา พูดจาไพเราะ และพูดในเวลาที่เหมาะสม

4. สัมมากัมมันตะ ทำการชอบหรือทำงานชอบตามทำนองคลองธรรม คือ ประพฤติหรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเว้นจากการประพฤตชั่วทางกาย 3 ประการ คือ การฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ และการประพฤตผิดในกาม

5. สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีพชอบตามทำนองคลองธรรม โดยเว้นจากการเลี้ยงชีพในทางที่ผิด เช่น การหลอกลวงเขากิน การปล้นเขา การบังคับผู้อื่นให้ค้าประเวณี การค้ายาเสพติด เป็นต้น เพราะการเลี้ยงชีพเหล่านี้เป็นการเลี้ยงชีพที่ตั้งอยู่บนความทุกข์ยากความลำบากของผู้อื่น

6. สัมมาวายามะ เพียรพยายามชอบตามทำนองคลองธรรม คือ มีความเพียรพยายามในสิ่งที่ดีถูกต้อง ได้แก่ ความพยายามสำรวมระวังตนมิให้ทำความชั่ว เพียรละความชั่วที่เกิดขึ้นในตน เพียรพยายามทำความดีให้เกิดขึ้นในตน และเพียรพยายามรักษาคุณงามความดีที่เกิดขึ้นในตนให้อยู่ในตนตลอดไป

7. สัมมาสติ ความระลึกชอบตามทำนองคลองธรรม คือ การตั้งสติกำหนดพิจารณาให้เห็นสิ่งทั้งหลายที่ปรากฏตามสภาพความเป็นจริงของสิ่งนั้น ได้แก่ การพิจารณาร่างกาย จิต และความรู้สึกของตนให้เห็นตามสภาพความเป็นจริง รวมทั้งการตั้งสติกำหนดพิจารณาธรรมทั้งหลายที่มีอยู่ตามสภาพของธรรมนั้น ๆ

8. สัมมาสมาธิ ความตั้งใจมั่นชอบตามทำนองคลองธรรม ได้แก่ การตั้งจิตแน่วแน่อยู่กับสิ่งใดสิ่งหนึ่งโดยชอบ

ปัญหาของสังคมที่เกิดจากการกระทำของวัยรุ่น เช่น การมั่วสุมกลุ่มหลงอบายมุข การดัดยาเสพติดให้โทษ เสรีภาพในทางเพศ การค้าประเวณีโดยสมัครใจหรือถูกบังคับ การทะเลาะวิวาทกันของเยาวชน การละเลยขาดความเคารพผู้ใหญ่ ปัญหาเยาวชนกระทำผิดหรือขู่อาชญากร

จากที่กล่าวมาข้างต้นและปัญหาอีกมากมายที่เราสามารถพบได้ในสังคมทุกวันนี้ ถ้าพิจารณาให้
 ถ่องแท้ จะเห็นได้ว่าเกิดจากการที่วัยรุ่นไม่ได้ดำเนินชีวิตโดยใช้มรรคมืองค์แปด ปัญหาความ
 บกพร่องทางจริยธรรม เกิดขึ้นเพราะเด็กวัยรุ่นบางส่วนขาดหลักปฏิบัติในการดำเนินชีวิตที่ดีงาม
 เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตัวมากกว่าส่วนรวม มิได้นำหลักธรรมคำสอนของศาสนาที่ตนนับถือมา
 เป็นหลักของชีวิต ไม่ละอายความชั่วเกรงกลัวต่อบาป ประพฤตินตามอำนาจฝ่ายต่ำ ก่อให้เกิด
 ความเดือดร้อนทั้งแก่ตนเอง ทำลายสวัสดิการของสังคมและเสถียรภาพของประเทศไทย ดังที่
 ท่านพุทธทาส (พุทธทาสภิกขุ. 2509:12) กล่าวไว้ว่า “ถ้าศีลธรรมไม่กลับมาโลกาวินาศ”

ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจจะศึกษามรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร เพื่อ
 จะเป็นแนวทางในการส่งเสริม พัฒนา ปลูกฝัง มรรคมืองค์แปดให้กับเด็กวัยรุ่น

ความมุ่งหมายของการศึกษา

1. เพื่อศึกษาร้อยละของจำนวนเด็กวัยรุ่น และระดับในแต่ละองค์ประกอบของมรรคมืองค์แปด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน เพศ และการอบรมเลี้ยงดู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น
4. เพื่อศึกษาการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบ ว่าแบบใดสามารถทำนายมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

1. ทำให้ทราบถึงร้อยละของจำนวนเด็กวัยรุ่นที่มีมรรคมืองค์แปด ในกรุงเทพมหานคร เพื่อเป็นแนวทางให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่น ศึกษาหาแนวทางส่งเสริมให้มีมรรคมืองค์แปดเพิ่มขึ้น
2. ทำให้ทราบถึงมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร ว่ามีความแตกต่างกันหรือไม่เพียงใด เมื่อพิจารณาทางด้านระดับชั้นเรียน เพศ และการอบรมเลี้ยงดู เพื่อหาทางส่งเสริมให้เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่อยู่ในองค์ประกอบสัมมาทิฐิให้มากที่สุด ทั้งนี้เพราะสัมมาทิฐิเป็นองค์ประกอบสำคัญของมรรค ที่จะนำไปสู่พัฒนาการองค์ประกอบข้ออื่น ๆ ของมรรค
3. ทำให้ทราบถึงความสัมพันธ์มรรคมืองค์แปด กับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อเป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับวัยรุ่น โดยเฉพาะสถาบันครอบครัว จะได้นำมาพิจารณาเพื่อแก้ไขปัญหาความบกพร่องทางด้านหลักธรรมของวัยรุ่น ซึ่งเกิดขึ้นกับสังคมไทยอย่างกว้างขวางในปัจจุบัน

4. ทำให้ทราบว่ากรอบรูปเลี่ยมดูแบบใด สามารถทำนาขมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่นได้ ทั้งนี้เพื่อจะได้เป็นข้อมูลเบื้องต้นในการส่งเสริมให้มีการอบรมเลี่ยมดูแบบนั้น

ขอบเขตการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการวิจัย

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นเด็กวัยรุ่นชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ใช้กลุ่มตัวอย่างที่เป็นวัยรุ่นทั้งหญิงและชายซึ่งกำลังเรียนอยู่ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ปีการศึกษา 2540 ซึ่งได้จากการสุ่มตัวอย่างจากโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพฯ จำนวน 150 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า คือ

2.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

2.1.1 ระดับชั้น

2.1.2 เพศ

2.1.3 การอบรมเลี่ยมดู

2.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

มรรคมีองค์แปด ด้านปัญญา ศีล สมาธิ คือ

2.2.1 สัมมาทิฐิ	เห็นชอบ	ด้านปัญญา
2.2.2 สัมมาสังกัปปะ	ดำริชอบ	
2.2.3 สัมมาวาจา	เจรจาชอบ	ด้านศีล
2.2.4 สัมมากัมมันตะ	ทำการชอบ	
2.2.5 สัมมาอาชีวะ	เลี้ยงชีพชอบ	
2.2.6 สัมมาวาชามะ	เพียรชอบ	ด้านสมาธิ
2.2.7 สัมมาสติ	ระลึกรู้ชอบ	
2.2.8 สัมมาสมาธิ	ตั้งจิตมั่นชอบ	

นิยามศัพท์ปฏิบัติการ

1. มรรคมืองค์แปด หมายถึง ข้อปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติที่ยึดหลักความเป็นทางสายกลางเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม หรือหลักการครองชีวิตที่ถูกต้องสมบูรณ์ของมนุษย์ที่จะนำไปใช้ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ ความเห็นถูกต้อง ความคิดถูกต้อง การพูดถูกต้อง การทำถูกต้อง การดำรงชีพถูกต้อง ความ پاکเพียรถูกต้อง ความระลึกถูกต้อง ความตั้งใจมั่นถูกต้อง

2. ปัญญา หมายถึง ปัญญาทางธรรมที่มีความรอบรู้ในการรักษาตนและคนอื่นให้มีความสุข รู้จักบาป บุญ คุณ โทษ รู้จักสิ่งที่เป็นประโยชน์และสิ่งที่ไม่ใช่ประโยชน์ เน้นการควบคุมความคิดเห็นให้ถูกต้อง ไม่นำชีวิตไปสู่ทางแห่งความเห็นผิด อันเป็นผลดีต่อการดำรงชีวิต ประกอบด้วยของคัมภีร์ 3 ประการ คือ

2.1 สัมมาทิฐิ หมายถึง ความเห็นถูกต้อง สิ่งใดผิดก็เห็นว่าผิด สิ่งใดถูกก็เห็นว่าถูก ตลอดจนสามารถแยกได้ว่าสิ่งใดควรประพฤติ สิ่งใดควรเว้น สิ่งใดควรเชื่อ สิ่งใดไม่ควรเชื่อ สิ่งใดเป็นคุณ สิ่งใดเป็นโทษ แล้วประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่ถูกต้องนั้น

ตัวอย่างพฤติกรรม

2.1.1 เชื่อในเรื่องกฎแห่งกรรม คือเห็นว่าทำดีย่อมได้รับผลดีตอบแทน

2.1.2 ทำบุญให้ทานเพราะเห็นว่าเป็นสิ่งควรทำ

2.1.3 เคารพเชื่อฟังและตอบแทนบุญคุณบิดามารดาและผู้มีบุญคุณ

2.1.4 มีที่พึงพอใจที่ถูกต้อง

2.1.5 ปฏิบัติหน้าที่ตามสถานะของตนได้ถูกต้อง

2.2 สัมมาสังกัปปะ หมายถึง ความคิดถูกต้อง ได้แก่ คิดทำสิ่งใดต้องไม่ยึดเอาความรักความพอใจของตน จนถึงต้องทำผิด ตลอดจนไม่คิดที่แผ่ด้วยความอาฆาตพยาบาทและไม่คิดเบียดเบียนใคร ๆ

ตัวอย่างพฤติกรรม

2.2.1 ไม่คิดทำให้ผู้อื่นเดือดร้อนโดยเจตนา

2.2.2 ไม่หมกมุ่นในสิ่งที่เป็นอบายมุข

2.2.3 ไม่คิดเบียดเบียนผู้อื่นเพื่อความสุขของตนเอง

2.2.4 ไม่ห่วงการเล่นการเที่ยวเตร่จนทิ้งงานในหน้าที่

2.2.5 เมื่อพบกับสิ่งที่ทำให้ตนไม่พอใจก็ไม่คิดแก้แค้นเป็นการตอบแทน

2.2.6 มีความคิดได้ในการที่จะกระทำสิ่งที่ผิด แล้วถอนตัวออกมาจากที่จะ

กระทำผิดนั้น

3. ศีล หมายถึง ข้อปฏิบัติเพื่อควบคุมตัวเองให้อยู่ในความถูกต้องทางกาย วาจา เป็น การรักษากาย และวาจาให้เรียบร้อย ประกอบด้วยองค์มรรค 3 ประการ คือ

3.1 สัมมาวาจา หมายถึง การพูดที่ถูกต้อง ได้แก่ คำพูดที่ใช้พูดถูกต้อง ตลอดจน คำพูดถูกต้อง เป็นการพูดที่ไม่เป็นการเบียดเบียนตนเองและผู้อื่น

ตัวอย่างพฤติกรรม

3.1.1 ไม่พูดเท็จ พูดแต่ความจริง

3.1.2 ไม่พูดส่อเสียด

3.1.3 ไม่พูดคำหยาบ

3.1.4 ไม่พูดเพ้อเจ้อ

3.1.5 พูดคำสุภาพ

3.2 สัมมากัมมันตะ หมายถึง การกระทำที่ถูกต้อง ได้แก่การกระทำทางกายที่ไม่ เป็นไปเพื่อการเบียดเบียนชีวิตตนเองและผู้อื่น

ตัวอย่างพฤติกรรม

3.2.1 ไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ต่อร่างกายของสิ่งมีชีวิต

3.2.2 ไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินสมบัติของผู้อื่น

3.2.3 ไม่ประทุษร้ายต่อของรักของผู้อื่น

3.2.4 ไม่มีการกระทำที่เป็นการประทุษร้ายสติสมประดีของตนเอง

3.2.5 มีความประพฤติประกอบด้วยธรรม

3.3 สัมมาอาชีวะ หมายถึง การเลี้ยงชีพที่ถูกต้อง

ตัวอย่างพฤติกรรม

3.3.1 ซื่อสัตย์สุจริตในหน้าที่

3.3.2 ประกอบอาชีพที่ไม่เบียดเบียนผู้อื่น

3.3.3 ไม่เอารัดเอาเปรียบผู้อื่น

3.3.4 ไม่หลอกลวง

3.3.5 สุภาพ ไม่หยิ่งยะโสโอ้อวด

4. สมာธิ หมายถึง ด้านหนึ่งของมรรคมงคลแปด ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์ของระบบ จิตใจกับการประพฤติปฏิบัติ การทำจิตใจให้แจ่มใส มีความตั้งมั่น มีความเข้มแข็งไม่อ่อนไหว ซึ่งอยู่ในระดับที่เหมาะสมในการทำหน้าที่ ทั้งนี้เป็นสมาริที่อยู่ในระดับพื้นฐาน อันเป็นผลดีต่อ การดำรงชีวิตอยู่ในชีวิตประจำวัน ซึ่งประกอบด้วยองค์มรรค 3 ประการ คือ

4.1 สัมมาวาชามะ หมายถึง ความพากเพียรชอบ ได้แก่ การพยายามกระทำ
 ภาระงานในหน้าที่อย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ตลอดจนการหาแบบอย่างที่ดีมาปฏิบัติ และการแก้ไข
 ข้อบกพร่องของตนเองให้มีความถูกต้อง

ตัวอย่างพฤติกรรม

- 4.1.1 ไม่ทอดย้อต่ออุปสรรคต่าง ๆ ในการทำงาน
- 4.1.2 มีความขยันขันแข็งในการปฏิบัติภาระงาน
- 4.1.3 มีความอดทนต่อความยากลำบาก
- 4.1.4 ไม่กระทำสิ่งต่างๆที่เคยกระทำแล้วมีความบกพร่องหรือทำผิด
- 4.1.5 นำเอาแบบอย่างที่ดีมาเป็นแนวทางปฏิบัติของตนเอง
- 4.1.6 มีความกระตือรือร้นในการปฏิบัติงาน

4.2 สัมมาสติ หมายถึง ความระลึกชอบ ได้แก่ การควบคุมตนเองทั้งกาย วาจา
 จิตใจ ไม่ให้เกิดโทษแก่ตนเองและสังคมมีสติที่จะแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ถูกต้องทันที่ รู้จัก
 การยับยั้งตนเอง มีการใคร่ครวญอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจปฏิบัติ

ตัวอย่างพฤติกรรม

- 4.2.1 ไม่สรุปอะไรอย่างง่าย ๆ โดยไม่ใช้เหตุผลอย่างรอบคอบ
- 4.2.2 ไตร่ตรองอย่างรอบคอบแล้วจึงตัดสินใจ
- 4.2.3 รู้จักควบคุมอารมณ์ คือมีสติ ยับยั้งชั่งใจ
- 4.2.4 ไม่เป็นคนหุนเหินง่าย
- 4.2.5 เมื่อมีปัญหาเฉพาะหน้า สามารถแก้ปัญหาที่นั้นได้ถูกต้องและทันที่

4.3 สัมมาสมาธิ หมายถึง การตั้งใจมั่นชอบ ได้แก่ การควบคุมจิตใจตนเอง ให้มี
 ความแน่วแน่ในสิ่งที่กระทำ มีจิตใจที่แจ่มใสไม่เศร้าหมอง มีความตั้งมั่นในการกระทำ ไม่ให้
 สิ่งรบกวนจากภายนอกมารบกวนในการทำงานได้

ตัวอย่างพฤติกรรม

- 4.3.1 มีความหนักแน่นไม่หวั่นไหวต่อ สิ่งที่มากระทบจิตใจได้ง่าย ๆ
- 4.3.2 มีจิตใจจดจ่อต่อสิ่งที่ปฏิบัติ
- 4.3.3 มีความตั้งใจในการปฏิบัติงานอย่างแน่วแน่
- 4.3.4 มีจิตใจแจ่มใสอยู่เสมอในการปฏิบัติงาน
- 4.3.5 สามารถทำงานตามหน้าที่ได้อย่างถูกต้องและเรียบร้อย
- 4.3.6 เมื่อมีสิ่งรบกวนจากภายนอก ก็สามารถทำงานได้อย่างถูกต้อง และเป็น

ปกติ

มรรคมืองค์แปดซึ่งวัดได้จากแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นซึ่งมีรูปแบบเป็นสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติตามมรรคมืองค์แปดด้านปัญญา ด้านศีล และด้านสมาธิ โดยใช้เกณฑ์ในการตัดสินมรรคมืองค์แปดโดยใช้อิงเกณฑ์ คือ

- 0 - 1 คะแนน ตัดสินได้ว่ามีมรรคมืองค์แปดในระดับต่ำสุด
- 1.1 - 2 คะแนน ตัดสินได้ว่ามีมรรคมืองค์แปดในระดับต่ำ
- 2.1 - 3 คะแนน ตัดสินได้ว่ามีมรรคมืองค์แปดในระดับปานกลาง
- 3.1 - 4 คะแนน ตัดสินได้ว่ามีมรรคมืองค์แปดในระดับสูง
- 4.1 - 5 คะแนน ตัดสินได้ว่ามีมรรคมืองค์แปดในระดับสูงสุด
- 5. การอบรมเลี้ยงดู เป็นความเกี่ยวข้องสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา หรือผู้ดูแลเด็กปฏิบัติต่อเด็กแบ่งเป็น

5.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดาหรือผู้ดูแลด้วยความรัก ความเอาใจใส่ มีความใกล้ชิด มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมกับเด็ก การสนับสนุนช่วยเหลือ และการให้ความสำคัญแก่เด็ก วัดได้โดยการให้เด็กรายงานโดยตอบแบบวัด 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราวัด 6 หน่วยประกอบ คะแนนรวมในแบบวัดของผู้ตอบแต่ละคน จึงอยู่ในพิสัยระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน คะแนนเท่าหรือคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนต่ำ คะแนนต่ำแสดงว่าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนสูง คะแนนสูงแสดงว่าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก

5.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดาหรือผู้ดูแลด้วยความรัก อธิบายถึงเหตุผลในขณะที่สนับสนุนและห้ามปรามการกระทำของเด็กอย่างเหมาะสมกับวัยของเด็ก และไม่ใช้อารมณ์ วัดได้โดยการให้เด็กรายงานโดยตอบแบบวัด 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราวัด 6 หน่วยประกอบ คะแนนรวมในแบบวัดของผู้ตอบแต่ละคน จึงอยู่ในพิสัยระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน คะแนนเท่าหรือคะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนต่ำ คะแนนต่ำแสดงว่าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนสูง คะแนนสูงแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

5.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายถึงการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรู้สึกว่าคุณเองได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดา หรือผู้ดูแลด้วยการที่ถูกลงโทษทางด้านอื่นๆที่ไม่ใช่ถูกลงโทษทางกาย เช่น คำว่า ห้ามมิให้ทำสิ่งที่ชอบ ตัดสิทธิบางอย่าง เมินเฉย เป็นต้น วัดได้โดยการให้เด็กรายงานโดยตอบแบบวัด 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราวัด 6 หน่วยประกอบ คะแนนรวมในแบบวัดของผู้ตอบแต่ละคน จึงอยู่ในพิสัยระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน คะแนนเท่าหรือ

คะแนนต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนต่ำ คะแนนต่ำแสดงว่าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนสูง คะแนนสูงแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต

5.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่ตนเองได้รับการปฏิบัติจากบิดามารดาในการให้อิสระคิดตัดสินใจเอง ว่าควรทำหรือไม่ควรทำสิ่งใด และเปิดโอกาสให้เป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้ง โดยที่บิดามารดาไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวมากนัก วัดได้โดยการให้เด็กรายงานโดยตอบแบบวัด 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราวัด 6 หน่วยประกอบ คะแนนรวมในแบบวัดของผู้ตอบแต่ละคน จึงอยู่ในพิสัยระหว่าง 10 ถึง 60 คะแนน คะแนนเท่าหรือต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนต่ำ คะแนนต่ำแสดงว่าเด็กได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ย จะจัดเป็นคะแนนสูง คะแนนสูงแสดงว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย

5.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บิดามารดาปฏิบัติตนบุตร โดยเปิดโอกาสให้ทำกิจกรรมต่าง ๆ ด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝน การวัดความเร็วในการเริ่มฝึกนี้ ได้สอบถามมารดาว่าได้ฝึกให้เด็กกระทำการกิจกรรมแต่ละประเภทตั้งแต่ เมื่อเด็กอายุได้เท่าไร โดยมีตั้งแต่ 1 ขวบ ถึง 10 ขวบ โดยผู้ตอบ ตอบแบบวัด 10 ข้อ แต่ละข้อมีมาตราวัด 10 ประกอบ ฉะนั้นคะแนนรวมของผู้ตอบแต่ละคนในแบบวัดจึงอยู่ในพิสัยระหว่าง 10 ถึง 100 คะแนน คะแนนเท่าหรือต่ำกว่าคะแนนเฉลี่ยจะจัดเป็นคะแนนต่ำ คะแนนต่ำแสดงว่าผู้ตอบฝึกเด็กให้พึ่งตนเองช้า คะแนนสูงกว่าคะแนนเฉลี่ยจะจัดเป็นคะแนนสูง คะแนนสูงแสดงว่าผู้ตอบฝึกเด็กให้พึ่งตนเองเร็ว

การอบรมเลี้ยงดูแบบต่าง ๆ วัดได้จากการสำรวจความรู้สึกของเด็กในกลุ่มตัวอย่างที่มีต่อบิดามารดาของตนโดยใช้แบบวัดการเลี้ยงดู คัดแปลงมาจากรายงานการวิจัยเรื่องจริยธรรมของเยาวชนไทย ของดวงเดือน พันธุมนาวินและเพ็ญแข ประจณปัจจนิก (2521) และเรื่อง ปัจจัยทางจิตวิทยานิเวศที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของมารดาไทย ของ ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (2528)

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษามรรคมีองค์แปดของเด็กลำดวนในกรุงเทพมหานคร เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้านี้ ขอเสนอตามลำดับดังนี้

1. เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมรรคมีองค์แปด
3. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรทางสังคม กับความประพฤติทางจริยธรรมของบุคคลวัยรุ่น
4. สมมติฐานในการศึกษาค้นคว้า

เอกสารและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับจริยธรรม

ความหมายของจริยธรรม

ผู้ทรงคุณวุฒิอันเป็นที่ยอมรับในวงการศึกษาด้านจริยธรรม ได้เสนอทัศนะต่อความหมายของจริยธรรมไว้ดังนี้

พุทธทาส อินทปัญโญ (พุทธทาส อินทปัญโญ. 521:3) ได้กล่าวว่า จริยธรรม หมายความว่า “หลักธรรมที่ควรประพฤติและพึงปฏิบัติ” พระยาอนุนามราชชน (พระยาอนุนามราชชน. 2516:409) ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม เป็นการค้นหาความจริงเกี่ยวกับคุณค่าของความประพฤติในสังคมว่า พฤติกรรมอย่างไรถือว่าถูกหรือดี หรือควรประพฤติ และประพฤติอย่างไรถือว่าผิดหรือชั่ว ไม่ควรประพฤติแล้ววางหลักกำหนดเป็นมาตรฐานไว้” ซึ่งตรงกับที่สาโรช บัวศรี (สาโรช บัวศรี .2523:142) กล่าวว่า “จริยธรรม คือแนวทางในการประพฤติตน เพื่ออยู่กันได้อย่างร่มเย็นในสังคม” และ ก่อ สวัสดิพาณิชย์ (ก่อก่อ สวัสดิพาณิชย์. 2522 : 18) ให้ความหมายของจริยธรรมว่า “จริยธรรม คือประมวลความประพฤติและความนึกคิดในสิ่งที่พึงงามเหมาะสม” สอดคล้องกับ ภิญโญ สาร (ภิญโญ สาร. 2522 : 54) กล่าวว่า “จริยธรรม คือ คุณความดีที่ควรประพฤติ” และกิริติ บุญเจือ (กิริติ บุญเจือ. 2519: 5) กล่าวถึงจริยธรรมว่า “หมายถึง ประมวล กฎเกณฑ์ หรือมาตรการของความประพฤติ ซึ่งเป็นพฤติกรรม

ที่มีความสำคัญมีการตัดสินใจ” นอกจากนี้ วสิน อินทสระ (วสิน อินทสระ . 2518:3) กล่าวว่า จริยธรรม หมายถึง “ความประพฤติ การกระทำ และความคิดที่ถูกต้องเหมาะสม”

บรรจง จันทรส (บรรจง จันทรส. 2522 : 179-180) กล่าวว่า จริยธรรม คือ “การประเมินคุณค่าของการกระทำหรือการแสดงออกของมนุษย์ เพื่อหาคำตอบว่า การกระทำเช่นนั้น ดีหรือชั่ว ถูกหรือผิด ยุติธรรมหรืออยุติธรรม” สกล นิลวรรณ (สกล นิลวรรณ. 2522 : 5) กล่าวว่า “จริยธรรม เป็นเรื่องเกี่ยวกับการวินิจฉัยสิ่งที่เป็นความดี ความชั่ว ความถูกต้อง ความไม่ถูกต้อง และภาระหน้าที่อันบุคคลจะพึงกระทำในกรณีต่าง ๆ กัน”

ตามความหมายของจริยธรรมที่ผู้ทรงคุณวุฒิได้เสนอไว้ สรุปได้ว่า “จริยธรรม หมายถึง แนวทางประพฤติและปฏิบัติตน ให้ถูกต้องตามปทัสถานของสังคม”

ในทฤษฎีของนักวิชาการตะวันตก ได้ให้ความหมายของจริยธรรมไว้ว่า

กู๊ด (Good . 1964 : 45) กล่าวว่า “จริยธรรม หมายถึง การปรับพฤติกรรมให้เข้ากับ กฎเกณฑ์หรือมาตรฐานของความประพฤติที่ถูกต้องดีงาม”

โคลเบอร์ก (Kohlberg . 1976 : 45) กล่าวถึง “จริยธรรมว่ามีพื้นฐานของความยุติธรรม ซึ่งยึดถือเอาการกระจายสิทธิ และหน้าที่อย่างเท่าเทียมกัน โดยมีได้หมายถึงกฎเกณฑ์ที่บังคับโดยทั่วไป แต่เป็นกฎเกณฑ์ที่คนส่วนใหญ่รับไว้ทุกสถานการณ์ ไม่มีการขัดแย้งกัน เป็นอุดมคติ ดังนั้น พันธะทางจริยธรรมจึงเป็นการเคารพต่อสิทธิ และข้อเรียกร้องของบุคคลอย่างเสมอภาคกัน”

โฮแกน (Hogan. 1973 : 217) ให้ความหมายจริยธรรมว่า “จริยธรรมเป็นระเบียบ กฎเกณฑ์ที่มนุษย์สร้างขึ้น เพื่อชี้แนะพฤติกรรมสังคมหรือพฤติกรรมระหว่างบุคคล และสามารถระบุขอบข่ายสิทธิและข้อผูกพันต่อกัน และอย่างน้อยที่สุด ก็ห้ามการกระทำที่มีเจตนาชั่วร้าย”

บราวน์ (Brown. 1965 : 411) เสนอทัศนะเกี่ยวกับจริยธรรมไว้ว่า “จริยธรรม หมายถึง ระบบกฎเกณฑ์ สำหรับวิเคราะห์การกระทำผิดหรือถูกของบุคคล จริยธรรมเปลี่ยนแปลง วิวัฒนาการไปตามประสบการณ์ของบุคคล”

จากความหมายของจริยธรรมตามทัศนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ทรงคุณธรรมรวมทั้งทัศนะจากนักวิชาการไทยและตะวันตกดังกล่าว สรุปความหมายของจริยธรรมว่า จริยธรรมหมายถึง หลักเกณฑ์หรือกฎ สำหรับประเมินคุณค่าของการกระทำหรือการแสดงออกของมนุษย์ เพื่อหาคำตอบว่า การกระทำเช่นนั้น ดีหรือชั่ว ถูกหรือผิด ยุติธรรมหรืออยุติธรรม

ส่วน ดวงเดือน พันธุนาวิน (ดวงเดือน พันธุนาวิน. 2524 : 2-4) ได้ให้ความหมายของจริยธรรม ดังนี้

1. ความรู้เชิงจริยธรรม หมายถึง การมีความรู้ที่สังคมของคนนั้นถือว่ากระทำผิดใด ดี ควรกระทำและการกระทำผิดใดเลว ควรเว้น ลักษณะและพฤติกรรมประเภทใดเหมาะสม และ ไม่เหมาะสมมากน้อยเพียงใด ปริมาณความรู้เชิงพฤติกรรมหรือความรู้เกี่ยวกับค่านิยมทาง สังคมนี้ ขึ้นอยู่กับอายุ ระดับการศึกษา และพัฒนาการทางสติปัญญาของบุคคลด้วย ความรู้ เกี่ยวกับเกณฑ์ทางสังคมและศาสนา ส่วนใหญ่ เด็กจะเริ่มเรียนรู้ตั้งแต่เกิด

2. ทศนคติเชิงจริยธรรม คือ ความรู้สึกของบุคคลเกี่ยวกับลักษณะหรือพฤติกรรมเชิง จริยธรรมต่างๆ ว่าตนเองชอบหรือไม่ชอบลักษณะนั้นๆ เพียงใด ทศนคติด้านจริยธรรมของ บุคคลส่วนมากจะสอดคล้องกับค่านิยมของสังคมนั้นๆ หรืออาจกล่าวได้ว่า ค่านิยมเชิงจริยธรรม ของสังคมจะเป็นตัวกำหนดทศนคติเชิงจริยธรรมของสมาชิกในสังคมแต่ก็เป็นไปได้ที่ทศนคติ เชิงจริยธรรมของสมาชิกในสังคม อาจแตกต่างไปจากค่านิยมของสังคมได้ เพราะทศนคติมี ความหมายรวมความรู้ และความรู้สึกไว้ด้วยกัน ดังนั้น ทศนคติเชิงจริยธรรมจึงอาจใช้ทำนาย พฤติกรรมเชิงจริยธรรมของบุคคลได้แม่นยำกว่าเชิงความรู้

3. เหตุผลเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลใช้เหตุผลในการเลือกที่จะกระทำหรือไม่ กระทำ พฤติกรรมทางจริยธรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง เหตุผลที่กล่าวนี้จะแสดงให้เห็นถึงเหตุจูงใจที่ อยู่เบื้องหลังการกระทำของบุคคล การศึกษาจริยธรรมของบุคคลในเชิงเหตุผลนี้จะทำให้ทราบว่า คนที่มีจริยธรรมในระดับแตกต่างกัน อาจมีการกระทำที่คล้ายคลึงกันได้เสมอ และบุคคลที่มี พฤติกรรมจริยธรรมแตกต่างกันอาจมีระดับจริยธรรมแตกต่างกันได้

4. พฤติกรรมเชิงจริยธรรม หมายถึง การที่บุคคลแสดงพฤติกรรม ที่สังคมนิยม ชมชอบ หรือควั่นแสดงพฤติกรรมที่สังคมไม่นิยมชมชอบ หรือเว้นการแสดงพฤติกรรมที่สังคม ไม่ยอมรับ

จากความหมายของ “จริยธรรม” ที่ได้รวบรวมมาข้างต้น พอสรุปได้ว่า จริยธรรม หมายถึง การใช้เหตุผลในการตัดสินใจที่จะกระทำอย่างใดอย่างหนึ่ง ต่อสถานการณ์ใดสถานการณ์หนึ่ง ทั้งต่อตนเอง ต่อผู้อื่น และต่อสังคม ซึ่งจะทำให้เกิดความสุข ความเจริญรุ่งเรืองขึ้นกับ ตนเอง ผู้อื่น หรือต่อสังคมโดยรวม

ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล

พระราชวรมูณี (พระราชวรมูณี. 2523:11) ได้กล่าวถึง รากฐานของจริยธรรมไว้ดังนี้ จริยธรรมมีมากมายหลายหัวข้อก็จริง แต่ก็มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องซึ่งกันและกัน นอกจากนั้น จริยธรรมยังมีพื้นฐานเป็นระดับชั้น ซึ่งอาจจำแนกเป็น

1 จริยธรรมภายนอก เป็นจริยธรรมที่บุคคลแสดงออกมา เป็นพฤติกรรมภายนอก
 อย่างที่เราสังเกตเห็นได้ เช่น ความมีระเบียบวินัย ความเอาใจใส่กับการงาน

2. จริยธรรมภายใน เป็นจริยธรรมที่เกี่ยวข้องกับความรู้สึกลึกซึ้ง หรือทัศนคติของ
 บุคคล

จริยธรรมภายในเป็นรากฐานทำให้เกิดจริยธรรมภายนอก ถ้าจะกล่าวให้ชัดเจนลงไปก็
 อยากเสนอแนวคิดที่ว่า จริยธรรมนั้นมีรากฐานมาจาก 2 ส่วนด้วยกัน คือส่วนที่เรียกว่า ธรรมฉันทะ
 กับส่วนที่เรียกว่า กามฉันทะ คำว่า “ฉันทะ” นี้ถ้าจะแปลง่าย ๆ ก็คือ ความต้องการธรรมหรือ
 ความรัก ความปรารถนาในความจริง ความดีงาม สิ่งที่เป็นเนื้อแท้หรือสาระของสิ่งทั้งหลาย ส่วน
 “กามฉันทะ” นั้นเป็นความพึงพอใจที่เกิดจากการวางเงื่อนไข หรือบทบาทของสังคมภายนอก

จริยธรรมที่แท้จริงนั้นจะต้องอยู่บนพื้นฐานของธรรมฉันทะ เพราะถ้าคนเราประพฤติ
 ธรรมฉันทะแล้ว เขาจะรู้สึกสมบูรณ์เป็นอิสระ ไม่ตกอยู่ภายใต้และอิทธิพลของเงื่อนไขภายนอก
 เช่น การทำงานเพื่อผลงาน ส่วนการประพฤติจริยธรรมบนพื้นฐานของกามฉันทะนั้นจะทำให้เขา
 สูญเสียอิสระภาพตกอยู่ใต้อิทธิพลของบทบาทในสังคมภายนอก เช่น ทำงานเพื่อผลของเงิน
 เป็นต้น

สรุปได้ว่า ลักษณะทางจริยธรรมของบุคคลแบ่งได้เป็น 2 ลักษณะ คือ จริยธรรม
 ภายนอก เป็นจริยธรรมของบุคคลที่เกิดจากการตอบสนองสิ่งเร้าภายนอก และจริยธรรมภายใน
 หมายถึง ความคิดเห็นภายในจิตใจของบุคคลที่เล็งเห็นความดี ความถูกต้องในการที่จะประพฤติ
 ปฏิบัติต่อสังคมนั้นๆ ซึ่งจริยธรรมภายในนี้ถือว่าเป็นพื้นฐานของจริยธรรมภายนอก นั่นคือ หาก
 คนใดคิดดี คิดชอบเล็งเห็นความถูกต้องอยู่ภายในจิตใจแล้ว ย่อมแสดงจริยธรรมภายนอกไปใน
 ทางดี

องค์ประกอบทางจริยธรรม

ผู้ทรงคุณธรรม ผู้ทรงคุณวุฒิ และนักวิชาการด้านพัฒนาจริยธรรม ได้ศึกษา
 องค์ประกอบของจริยธรรม เพื่อเป็นแนวทางในการพัฒนาคุณลักษณะทางจริยธรรมของบุคคล
 ให้บรรลุหลักการประพฤติปฏิบัติตนเพื่อความถูกต้องดีงาม นักพัฒนาการจริยธรรมที่มีชื่อเสียง
 เป็นที่ยอมรับในวงการจริยธรรมได้แสดงทัศนะในทางจำแนกองค์ประกอบจริยธรรมที่ควรกล่าว
 ถึงดังนี้ คือ

บราวน์ (Brown .1965 : 411) ได้จำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมออกเป็น 3 มิติ คือ

1. ด้านความรู้ (Knowledge) ได้แก่ ความรู้ทางจริยธรรม ค่านิยมทางจริยธรรม
 ความเชื่อทางจริยธรรม การตัดสินใจทางจริยธรรม การใช้เหตุผลทางจริยธรรม

2. ด้านการประพฤติ (Conduct) หมายถึง พฤติกรรมภายนอกที่แสดงให้ปรากฏในสภาพการณ์ต่าง ๆ ได้แก่ ความประพฤติทางจริยธรรม การกระทำทางจริยธรรม

3. ด้านความรู้สึก (Feeling) หมายถึง ความรู้สึกหรือปฏิกิริยาที่มีต่อพฤติกรรมทางจริยธรรม ได้แก่ ความรู้ทางจริยธรรม ทศนคติทางจริยธรรม

ส่วนฮอฟแมน (ประเสริฐ พนิชกุล. 2534 : 22 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman 1979 : 958-966) ได้จำแนกองค์ประกอบจริยธรรมใกล้เคียงกับบราวน์ โดยฮอฟแมนเชื่อว่าจริยธรรมเป็นกระบวนการสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน (Internationalization) ของ 3 องค์ประกอบที่มีอิสระจากกัน ได้แก่

1. ความคิดทางจริยธรรม (Moral Thought) ได้แก่ กระบวนการคิดประเมินคุณค่า พฤติกรรมจริยธรรม ได้แก่ ความคิดทางจริยธรรม การตัดสินใจทางจริยธรรม การใช้เหตุผลทางจริยธรรม เป็นต้น

2. ความรู้สึกทางจริยธรรม (Moral Feeling) ได้แก่ ความรู้สึกทางจริยธรรม ทศนคติทางจริยธรรม ปฏิกริยาทางจริยธรรม เป็นต้น

3. การกระทำทางจริยธรรม (Moral Behavior) หมายถึง การกระทำ หรือ พฤติกรรมแสดงออกทางจริยธรรม ได้แก่ การปฏิบัติทางจริยธรรม พฤติกรรมจริยธรรม เป็นต้น

คณะกรรมการโครงการศึกษาจริยธรรมไทย (กรมวิชาการ. 2523:5) ได้ศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของจริยธรรม และได้ผลสรุปองค์ประกอบของจริยธรรม ซึ่งจำแนกได้ 3 ประการเช่นกัน คือ

1. องค์ประกอบด้านความรู้ (Moral Reasoning) ได้แก่ ความเข้าใจเหตุผลของความถูกต้องดีงาม โดยกระบวนการความคิด

2. องค์ประกอบด้านความรู้สึก (Moral Attitude and Belief) ได้แก่ ความพึงพอใจ ศรัทธา เลื่อมใส เกิดความนิยมยินดีที่จะรับจริยธรรมนั้นมาเป็นแนวปฏิบัติ

3. องค์ประกอบด้านพฤติกรรมแสดงออก (Moral Conduct) คือ พฤติกรรมการกระทำที่บุคคลตัดสินใจจะกระทำถูกหรือกระทำผิดในสถานการณ์แวดล้อมต่าง ๆ กัน

พระราชวรมนี (พระราชวรมนี. 2520 : 140-160) กล่าวว่า ระบบจริยธรรมทั้งหมดของพุทธศาสนา หมายถึง มรรค คือ วิธีปฏิบัติสายกลาง มรรคคือทางอันประเสริฐ เป็นไปเพื่อความสงบสุข

สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส. 2520 : 56-57) กล่าวว่า มรรคมียองค์ประกอบ 8 ประการ คือ

1. สัมมาทิฐิ ปัญญาอันเห็นชอบ คือ เห็นอริยสัจ 4

2. สัมมาสังกัปปะ คำริชอบ คือ คำรียอกจากกาม คำรียในอันไม่พยายาบท คำรียในอันไม่เบียดเบียน

3. สัมมาวาจา เจรจาชอบ คือ เว้นจากวจีหุจรีต 4
4. สัมมากัมมันตะ ทำการงานชอบ คือ เว้นจากกายหุจรีต 3
5. สัมมาอาชีวะ เลี้ยงชีวิตชอบ คือ เว้นจากการเลี้ยงชีพโดยทางที่ผิด
6. สัมมาวายามะ เพียรชอบ คือ เพียรในที่ 4 สถาน
7. สัมมาสติ ระลึกรชอบ คือ ระลึกในสติปัฏฐาน 4
8. สัมมาสมาธิ ตั้งใจไว้ชอบ คือ เจริญฌานทั้ง 4 คือ ปฐมฌาน ทุติยฌาน ตติยฌาน

และจตุตถฌาน

หลักจริยธรรมในพระพุทธศาสนา

สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าทรงแสดงธรรมที่เรียกว่า โอวาทของพระพุทธเจ้า 3

ประการ คือ (สมเด็จพระมหาสมณเจ้า กรมพระยาวชิรญาณวโรรส . 2518 : 30-31)

1.1 เว้นจากหุจรีต คือ ประพฤติชั่วด้วยกาย วาจา ใจ

1.2 ประกอบสุจรีต คือ ประพฤติชอบด้วยกาย วาจา ใจ

1.3 ทำใจของตนให้หมดจดจากเครื่องเศร้าหมองใจ มี โสภ โกรธ หลง เป็นต้น

ประพฤติชั่วด้วยกาย เรียกว่า กายหุจรีต มี 3 อย่าง คือ ฆ่าสัตว์ ลักขื้อ ประพฤติผิด

ในกาม

ประพฤติชั่วด้วยวาจา เรียกว่า วจีหุจรีต มี 4 อย่าง คือ พูดเท็จ พูดส่อเสียด พูดคำหยาบ และพูดเพ้อเจ้อ

ประพฤติชั่วด้วยใจ เรียกว่า มโนหุจรีต มี 3 อย่าง คือ โลภอยากได้ของเขา พยาบาท ปองร้ายเขา และเห็นผิดจากทำนองคลองธรรม

หุจรีต 3 อย่างนี้ เป็นกิจไม่ควรทำ ควรจะละเสีย

ประพฤติชอบด้วยกาย เรียกว่า กายสุจรีต คือ เว้นจากฆ่าสัตว์ เว้นจากลักขื้อ และเว้นจากประพฤติผิดในกาม

ประพฤติชอบด้วยวาจา เรียกว่า วจีสุจรีต มี 4 อย่าง คือ เว้นจากพูดเท็จ เว้นจากพูดส่อเสียด เว้นจากพูดคำหยาบ และเว้นจากพูดเพ้อเจ้อ

ประพฤติชอบด้วยใจ เรียกว่า มโนสุจรีต มี 3 อย่าง คือ ไม่โลภอยากได้ของเขา ไม่พยาบาทปองร้ายเขา และเห็นชอบตามทำนองคลองธรรม

สุจรีต 3 อย่างนี้ เป็นกิจควรทำ ควรประพฤติ

โอวาทของพระพุทธเจ้า 3 ประการดังกล่าว เป็นแนวทางที่ควรกระทำ ควรประพฤติ ควรปฏิบัติเพื่อพัฒนาการควบคุมตนเอง ประเมินตนเอง และการปฏิบัติต่อตนเอง ให้มีจริยธรรม ที่ถูกต้องดีงามได้ด้วยตนเอง

การจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมตามแนวทางพระพุทธศาสนาโดยพระราชาคณะ และการจำแนกองค์ประกอบของจริยธรรมตามทัศนะของนักวิชาการไทย และต่างประเทศที่กล่าวมานั้น แม้ว่าการจำแนกองค์ประกอบของบางท่านจะกำหนดชื่อต่างกัน แต่การอธิบายความหมายของบางองค์ประกอบก็ใกล้เคียง และบางองค์ประกอบก็อธิบายความหมายตรงกัน ซึ่งสรุปได้ว่า ทัศนะของผู้ทรงคุณธรรมและนักวิชาการดังกล่าว มีหลักเกณฑ์ในการจำแนกองค์ประกอบของ จริยธรรมโดยส่วนรวมตรงกันดังนี้คือ

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Moral Cognition) หมายถึง กระบวนการใช้ปัญญาคิดพิจารณาหาเหตุผลในการประเมินคุณค่าของการปฏิบัติจริยธรรมของบุคคลว่า เป็นการปฏิบัติที่ถูกหรือผิด ดีหรือชั่ว ควรไม่ควร ยุติธรรมหรืออยุติธรรมเหล่านี้เป็นต้น
2. องค์ประกอบทางความรู้สึก (Moral Affection) หมายถึง ความรู้สึกที่มีต่อการปฏิบัติ จริยธรรมของบุคคลทั้งในทางที่ดีงามและในทางตรงกันข้ามเช่นความรู้สึกพอใจหรือไม่พอใจ ชอบหรือไม่ชอบ เชื่อหรือไม่เชื่อ เป็นต้น
3. องค์ประกอบทางการปฏิบัติ (Moral Conduct) หมายถึง การแสดงความประพฤติ และการปฏิบัติทางจริยธรรมของบุคคล การปฏิบัติเหล่านี้สามารถประเมินได้ว่า ในสถานการณ์แวดล้อมหนึ่ง ๆ นั้น การกระทำนั้นถูกหรือผิด ดีหรือไม่ดี ควรกระทำหรือไม่ควรกระทำ เป็นต้น

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับมรรคมืองค์แปด

มรรคมืองค์แปด

หลักคำสอนในพระพุทธศาสนาทั้งหมด มรรคเป็นตัวแทนของจริยธรรมหรือเป็นตัวทั้งหมดของการปฏิบัติในพระพุทธศาสนา (พุทธทาสภิกขุ. 2505 : 27) ผู้มีจริยธรรมตามหลักพระพุทธศาสนา คือ ผู้ดำเนินชีวิตตามมรรค

มรรคนี้เป็นสิ่งสุดท้ายใน 4 สิ่งที่เรียกว่า อริยสัจ 4 ประการ คือ ความทุกข์ เหตุให้เกิดทุกข์ ความดับทุกข์ และวิธีปฏิบัติเพื่อให้พ้นทุกข์ ในองค์มรรคทั้ง 8 จำแนกเป็นองค์ประกอบของ จริยธรรม ได้ 3 ประการ ดังนี้

1. องค์ประกอบทางปัญญา (Higher Wisdom) ประกอบด้วยปัญญาอันเห็นชอบและดำริชอบ
2. องค์ประกอบทางศีล (Higher Morality) ประกอบด้วยวาจาชอบ การกระทำชอบ และเลี้ยงชีพชอบ

3. องค์ประกอบทางจิต (Higher Mentality) ประกอบด้วยความเพียรชอบ ระลึกชอบ และตั้งใจชอบ

มรรคมืองค์แปดด้านปัญญา

ปัญญาความหมายในพระพุทธศาสนา มีความหมายที่กว้าง และลึกมากกว่าคำธรรมดา พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ (พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). 2528 : 164) ได้อธิบายความหมายของปัญญาว่า ความรู้ทั่ว ความรู้เข้าใจ หยั่งแยกได้ในเหตุผล คือ ชั่ว คุณโทษ ประโยชน์ มิใช่ประโยชน์ เป็นต้น และรู้ที่จัดเจน จัดสรร จัดการ ความรอบรู้ใน กองสังขาร มองเห็นตามความเป็นจริง

พุทธทาส (พุทธทาสภิกขุ. 2505 : 252) ได้ให้ความหมายของคำว่า ปัญญา ว่า เข้าใจ ทุกสิ่งทุกอย่างอย่างถูกต้อง

พระโสภณคณาภรณ์ (วุฒินันท์ เพิ่มกว่าเก่า. 2530 : 29 ; อ้างอิงมาจาก พระโสภณคณาภรณ์. 2526:103) ได้กล่าวว่า ความเห็นชอบ ความดำริชอบ จัดเป็นปัญญา ซึ่งทำหน้าที่จัดการ ความเขลา ความหลงผิดปัญญา จึงเป็นหลักสร้างชีวิต เพราะทำให้ชีวิตของคนสูงขึ้น ดีขึ้นตาม ปริมาณของปัญญา ปัญญาจึงได้ชื่อว่าเป็นประทีปแห่งโลก เป็นประทีปแห่งโลกเป็นแก้ว สारพคณิกของเรา

พระราชวรมนี (พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต. 2529 : 22) ได้กล่าวว่า “ปัญญา” แปลว่า ความรู้ หมายถึง ความรู้ทั่ว ความรู้ชัด คือรู้ทั่วถึงความจริง หรือรู้ตรงตามความเป็นจริง

จากความหมายต่าง ๆ ของคำว่า ปัญญา ดังที่ได้ยกมากล่าวถึงนี้ สรุปได้ว่า ปัญญา คือ ความรู้ที่ถูกต้องอย่างครบถ้วน ตามที่ควรจะต้องรู้ ในทางพุทธศาสนาถือว่า ปัญญาเป็นองค์ธรรม ที่สำคัญยิ่ง เพราะจะช่วยให้คนพ้นจากความโง่ หลง หรืออวิชชา ทำให้เห็นความจริงและนำไปสู่ จริยธรรม (ชาติรี ศิริสวัสดิ์. 2533 : 16)

แหล่งแห่งการเกิดหรือกิจกรรมที่ทำให้เกิดปัญญาตามแนวพุทธศาสนา มี 3 อย่าง คือ

1. จินตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากความคิด การไตร่ตรอง การพิจารณาเหตุผลด้วยตนเอง
2. สุตมยปัญญา ปัญญาเกิดจากการฟังและการศึกษาเล่าเรียน
3. ภาวนามยปัญญา ปัญญาเกิดจากการลงมือปฏิบัติ หรือฝึกอบรม (กรมการศาสนา. 2522 : 30-32)

นอกจากนี้ พระราชวรมนี (พระราชวรมนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) . 2529 : 348) ได้กล่าวถึง กระบวนการก่อเกิดปัญญาว่า เกิดจากสิ่งเหล่านี้คือ

1. การฟัง ชักถาม สงบคั่น (สวนะ และปริจฉา)
2. การสนทนา ถกเถียง อภิปราย (สากัจฉา)
3. การสังเกตดู เผาดู ดูอย่างพินิจ (ปีสสนะ หรือนิชฌานะ)
4. การพิจารณาโดยแบบคาย (โยนิโสมนสิการ)
5. การค้นหาเหตุผล (ตุลนา)
6. การไตร่ตรอง ตรวจสอบ ทดสอบ สอบสวน ทดลอง เลือกเฟ้น (วิมังสาและ
วิจย)

7. การฝึกซ้อม ฝึกหัด ทำบ่อย ทำใ้มาก (อาเสวนะภาวนา และพหุติกรรม)

เมื่อปัญญาได้รับการพัฒนามากขึ้น จริยธรรมของบุคคลก็จะยิ่งมีมากขึ้น เพราะ
จริยธรรม คือการปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ของสังฆธรรม หรือความจริง ในทางที่จะเกิดผลดีแก่ชีวิต
มนุษย์ และปัญญาในพระพุทธศาสนา เป็นตัวที่ทำให้มนุษย์เข้าถึงสังฆธรรม

พุทธศาสนาโดยแก่นแท้แล้ว เป็นศาสนาแห่งปัญญา (Religion of Wisdom) คือ
เน้นหนักในการใช้สติปัญญา และเหตุผลในการดำเนินชีวิต เมื่อมนุษย์เริ่มใช้ปัญญา แสดงว่า เขา
ได้มีการศึกษา เพราะพระพุทธเจ้าได้ทรงแสดงจุดเริ่มต้นของการศึกษาว่า การศึกษาที่แท้จริง
เริ่มขึ้น เมื่อบุคคลเกิดสัมมาทิฐิ คือ บุคคลได้เริ่มใช้ปัญญา คิดจนสามารถมองเห็นสภาพของ
ชีวิตว่ามีความเปลี่ยนแปลง มีความทุกข์ มีปัญหาที่จะต้องแก้ไข และมีสิ่งที่จะยึดถือในตัวตน
สัมมาทิฐิจะเป็นตัวนำให้เกิดกุศลธรรมและความไพบุลย์ เป็นตัวชักจูงและกำหนดวิถีชีวิต ให้
บุคคลประกอบกรรมที่เกื้อกูลเป็นประโยชน์แก่ตนเองและสังคม (ชาตรี ศิริสวัสดิ์. 2533 : 17 ;
อ้างอิงมาจาก สุมน อมรวิวัฒน์. 2530 : 47)

✓/มรรคมืองค์แปดด้านปัญญา ได้แก่ สัมมาทิฐิ และสัมมาสังกัปปะ

สัมมาทิฐิ (Right Understanding) องค์มรรคข้อที่ 1

การที่สัมมาทิฐิเป็นข้อแรกของมรรคมืองค์แปด เพราะสัมมาทิฐิเป็นองค์ประกอบ
สำคัญของมรรค ถ้าขาดสัมมาทิฐิ องค์ประกอบข้ออื่นจะเกิดมีขึ้นไม่ได้ ดังพุทธพจน์ต่อไปนี้
(พระราชมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต. 2529 : 733-734)

“ภิกษุทั้งหลายเมื่อดวงอาทิตย์อุทัยอยู่ ย่อมมีแสงอรุณขึ้นมาก่อน เป็นบุพนิมิตฉันใด
สัมมาทิฐิก็เป็นตัวนำเป็นบุพนิมิตเพื่อการตรัสรู้ตามความเป็นจริงซึ่งอริยสัจ 4 ประการ ฉะนั้น”

พระโสภณคณาภรณ์ (พระโสภณคณาภรณ์. 2526 : 97) ให้ความหมายของ “สัมมา-
ทิฐิ” ว่าปัญญาอันเห็นชอบ โดยจุดมุ่งหมายสูงสุด คือเห็นอริยสัจ 4 ด้วยญาณตามความเป็นจริง

แต่ในระดับการครองชีวิต สามารถแยกได้ว่า อะไรดี อะไรชั่ว อะไรเป็นคุณ อะไรเป็นโทษ
อะไรเป็นประโยชน์ อะไรไม่เป็นประโยชน์ อะไรควรประพฤติ อะไรควรเว้น จนสามารถสร้าง
เว้นเหตุแห่งทุกข์ สร้างเหตุแห่งสุขได้ /

พุทธทาส (พุทธทาสภิกขุ. 2505 : 207) ให้ความหมายคำว่า สัมมาทิฐิ ว่า ความเห็น
ความเชื่อ ความเข้าใจถูกต้อง ที่เป็นโลกียะ มีแนวอยู่ว่า เขามีความเชื่อว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว
บิดามารดามี ครูบาอาจารย์มี นรกสวรรค์มี สัตว์เป็นอุปาทกก็มี อย่างนี้เป็นต้น ถ้าเชื่ออย่างนี้
เห็นอย่างดี เข้าใจอย่างนี้ ก็เรียกว่า มีสัมมาทิฐิ แล้ว

พระเทพเวที (พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). 2531 : 737-740) ได้ให้ความหมายของ
สัมมาทิฐิ ไว้ว่า คือ ความเห็นที่ถูกต้อง แบ่งเป็น 2 ประเภท หรือ 2 ระดับ คือ

1. โลภียสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบระดับโลกีย์ คือ ยังขึ้นต่อโลก ได้แก่ ความเห็น
ความเชื่อ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลก และชีวิตที่ถูกต้อง ตามหลักแห่งความดี เป็นไปตามทำนอง
คลองธรรม หรือสอดคล้องกับศีลธรรม ทิฐิระดับนี้ เป็นเรื่องเกี่ยวกับ คุณค่า เช่นว่า ดี ชั่ว ถูก
ผิด อะไรดีกว่า อะไรเลวกว่า ควรจะเป็น ไม่ควรจะเป็นหรือว่าน่าเป็น ไม่น่าเป็นอย่างไร เป็นต้น
ตลอดจนหลักความเชื่อ หลักความเห็นต่าง ๆ ที่จะรักษาคุณค่าที่พึงงามถูกต้องไว้ ทิฐิเหล่านี้เกิด
จากการหล่อหลอมของสังคม จึงอาจเปลี่ยนแปลงได้ ตามอิทธิพลของสภาพและความเป็นไป
ของสังคมโลกียสัมมาทิฐินี้ ส่องถึงค่านิยมพื้นฐาน เช่น ความรับผิดชอบต่อการกระทำของตน
ความใฝ่ผลสำเร็จที่เกิดจากการกระทำ หรือความเพียรพยายามตามความสามารถ และสติปัญญา
ของตนเอง ความรู้สึกพึงตนเอง และการช่วยเหลือกันด้วยเรี่ยวแรงกำลังของมนุษย์เอง เป็นต้น

2. โลกุตตรสัมมาทิฐิ ความเห็นชอบระดับโลกุตตร คือ ไม่ขึ้นต่อโลก ได้แก่ ความรู้
ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตที่ถูกต้องตามความเป็นจริง สัมมาทิฐิในความหมายที่สอง จัด
เป็นโลกุตตระ หมายเอาเฉพาะความรู้ความชัดเจนแจ่มแจ้ง ถึงขั้นเป็นมรรคเป็นผล ทำให้เป็น
อริยบุคคลเท่านั้น

จากความหมายต่าง ๆ ที่กล่าวมาสรุปได้ว่า สัมมาทิฐิ หมายถึง ความเห็นที่ถูกต้อง ได้
แก่ เห็นว่า ทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เห็นว่า บาปบุญมีจริง สามารถบอกได้ว่า สิ่งใดควรประพฤติสิ่ง
ใดควรเว้น การที่สัมมาทิฐิ ซึ่งจัดว่าเป็นปัญญาในแนวพุทธศาสนา จะเกิดขึ้นได้นั้น จะต้อง
อาศัยปรโตโมสะ และ โยนิโสมนสิการ (พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต). 2531 : 621)

ปรโตโมสะ คือ การกระดุนหรือชักจูงจากภายนอก หมายถึง การรับฟังคำแนะนำ
สั่งสอน ที่จะสั่งสอน แนะนำการเรียนรู้จากผู้อื่นสนทนาซักถาม การถ่ายทอด คำชี้แจง อธิบาย
ข่าวสาร ข้อเขียน ฟังคำโฆษณาชักจูงของผู้เป็นกัลยาณมิตร

พระราชมุนี (พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตโต). 2529 : 623) กล่าวว่า กัลยาณมิตร มิได้หมายถึง เพื่อนที่ดีอย่างในความหมายสามัญเท่านั้น แต่หมายถึงบุคคลที่เพียบพร้อมด้วย คุณสมบัติที่แข็งแรง ช่วยบอกช่องทางในส่วนที่ดี

ในกระบวนการพัฒนาปัญญา ความมีกัลยาณมิตรหรือการคบสัตบุรุษ สัตบุรุษคือคนดี คนมีปัญญา คนมีคุณธรรม (ชอุ่ม ทศสิน. 2528 : 63) ยังจัดว่า เป็นระดับความเจริญปัญญาในขั้น ที่อาศัยบุคคลอื่น ด้วยความเชื่อมั่นในสติปัญญาของบุคคลนั้น ที่จะอำนวยความสะดวกแก่คนได้ โดยกระตือรือร้นไปปรึกษา ไปสดับฟัง ชักถาม ขอคำแนะนำที่แข็งแรงสั่งสอน เข้าร่วมอยู่ใกล้ตลอด จนศึกษาแบบอย่างแนวทางในการดำเนินชีวิต

โปรโตโมสะ หรือเสียงจากผู้อื่น จัดเป็นองค์ประกอบภายนอก ได้แก่ ปัจจัยทางสังคม แหล่งกำเนิดที่สำคัญของจริยธรรมของบุคคล คือสังคมหรือผู้ที่แวดล้อมคน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน . 2520 : 7)

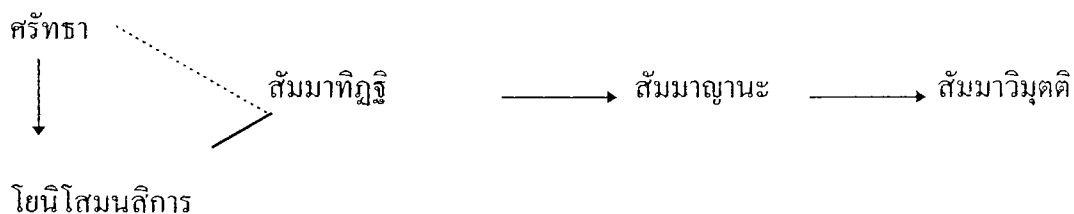
โยนิโสมนสิการ แปลว่า การทำไว้ในใจโดยอุบายอันแยบคาย เป็นการใช้ความคิด อย่างถูกวิธี คือ คิดอย่างมีระเบียบ รู้จักวิเคราะห์ ใช้ปัญญาในการพิจารณาเชื่อมโยงระหว่างเหตุ และผล ซึ่งเป็นวิธีคิดที่ใช้ได้ทั้งทางโลกและทางธรรม พระราชวรมุนี (พระราชวรมุนี (ประยูร ปยุตโต). 2529 : 669-670) แบ่งความหมายออกเป็น 4 ข้อดังนี้

1. อุบายมนสิการ แปลว่า พิจารณาโดยอุบาย คิดถูกวิธีที่จะเข้าถึงความจริง
 2. ปกมนสิการ แปลว่า คิดถูกทางต่อเนื่องเป็นลำดับ
 3. การณมนสิการ แปลว่า คิดตามเหตุ คิดค้นเหตุ คิดอย่างมีเหตุผล พิจารณาสืบสาวหาเหตุที่มา
 4. อุปาทกมนสิการ แปลว่า คิดให้เกิดผล หมายถึง การคิดพิจารณาให้เกิดกุศลกรรม
- วิธีคิดแบบโยนิโสมนสิการ คือ การนำเอาโยนิโสมนสิการมาปฏิบัติ และใช้ในการ ดำรงชีวิตประจำวันของชาวพุทธ เพื่อพัฒนาปัญญาและสร้างเสริมคุณภาพจิต มุ่งปลูกเร้าจิตให้ ใฝ่หากุศลธรรม แล้วสกัดกั้นมิให้อกุศลกรรมเกิดขึ้น หรือที่เกิดขึ้นแล้วก็ให้เบาบางลง และให้ หดสั้นไปในที่สุด (บุญน้อม มุ่งงาน. 2533 :321) อาจจำแนกได้ดังนี้

1. วิธีคิดแบบสืบสาวหาเหตุปัจจัย คือ พิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างเหตุกับผล แบบลูกโซ่ ฉะนั้น เมื่อมีปัญหาให้สืบสาวหาเหตุผลของปัญหานั้น ๆ
2. วิธีคิดแบบแยกส่วนประกอบ คือ พิจารณาจำแนกแจกแจงให้เห็นองค์ประกอบที่มา รวมกัน ซึ่งปัญหาบางประการเป็นปม จึงมีสาเหตุหลายประการ ควรแยกแยะออกให้ชัดเจน
3. วิธีคิดแบบสามัญลักษณ์ คือพิจารณารับรู้ความจริงว่า ชีวิตย่อมมีการเปลี่ยนแปลงอยู่ขณะ เกิดขึ้นตั้งอยู่ดับไปไม่อยู่ในอำนาจที่จะควบคุมได้
4. วิธีคิดแบบอริยสัจ หรือคิดแบบแก้ปัญหา มี 4 ขั้นตอน ดังนี้

- 4.1 ขั้นทุกข์ คือ รู้ปัญหา
 - 4.2 ขั้นสมุทัย คือ รู้สาเหตุของปัญหา
 - 4.3 ขั้นนิโรธ คือ รู้เป้าหมายของการแก้ปัญหา
 - 4.4 ขั้นมรรค คือ รู้วิธีแก้ปัญหา
5. วิธีคิดแบบบรรลธรรมสัมพันธ คือคิดโดยคำนึงหลักการและความมุ่งหมายของเรื่องนั้นๆ ฉะนั้นในกรณีขัดแย้ง ในระเบียบกฎหมาย วัฒนธรรม อาจใช้วิธีคิดแบบนี้ตัดสิน
6. วิธีคิดแบบคุณโทษและทางออก ในบางเรื่อง เช่น ปัญหายาเสพติด อาจใช้วิธีการพิจารณาข้อดี ข้อเสีย จนตกลงใจว่าจะเลิก จึงหาวิธีการในการเลิกหรือแก้ปัญหานั้น ๆ
7. วิธีคิดแบบคุณค่าแท้-คุณค่าเทียม คือ การเลือกและตัดสินใจบางอย่าง เช่น การเลือกบุคคล สิ่งของ หรือการตัดสินใจประเมินค่าสิ่งนั้น อาจใช้หลักการในการพิจารณาชั่งน้ำหนักระหว่างสาระประโยชน์แท้จริงกับความพอใจ
8. วิธีคิดแบบอุปายปลูกเร้าคุณธรรม ในกรณีที่จิตใจอ่อนแอ ท้อแท้ ไม่อยากทำงาน ไม่อยากทำความดี อาจใช้วิธีคิดแบบปลูกเร้าคุณธรรม คือ พิจารณาให้เห็นคุณประโยชน์ และการกระตุ้นให้เกิดกำลังใจในการทำสิ่งที่ดีที่ถูกต้อง
9. วิธีคิดแบบเป็นอยู่ในขณะปัจจุบัน คือ ไม่เกาะติดอยู่กับอดีต และเลื่อนลอยไปในอนาคตเพราะความฟุ้งซ่านและไม่พอใจสภาพที่เป็นอยู่ ประารถนาจะหลีกเลี่ยงปัจจุบัน การคิดแบบนี้ มุ่งให้สนใจในสิ่งที่กำลังเกิดขึ้น และดำเนินอยู่ ว่ามีส่วนดี ส่วนเสียอย่างไร พร้อมทั้งจะทำการนั้น ๆ ให้ดีขึ้น เจริญขึ้น เพื่อส่งผลดีต่ออนาคตด้วย
10. วิธีคิดแบบวิภาษวาท คือคิดแบบจำแนกแจกแจง วิเคราะห์ วิจัย วินิจฉัย หรือประเมินคุณค่าในด้านต่าง ๆ ของสิ่งเหล่านั้นตามความเป็นจริง มิใช่จับเอาเพียงด้านใดด้านหนึ่งมาวินิจฉัย แล้วประเมินผลคลุมลงไปทั้งหมด

ปรโตโมสะที่สี่ ซึ่งให้ความศรัทธา (การไว้ใจในปัญญาของผู้อื่น หรืออาศัยปัญญาของผู้อื่น) กับโยนิโสมนสิการ ก่อให้เกิดสัมมาทิฐิ (ชาติรี ศิริสวัสดี. 2533:18) ดังแผนภูมิต่อไปนี้

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตฺโต) พุทธธรรมฉบับปรับปรุง และขยายความ (พิมพ์ครั้งที่ 4 กรุงเทพฯ : มหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย)

จากแผนภูมินี้สอดคล้องกับสุมน อมรวิวัฒน์ (สุมน อมรวิวัฒน์. 2530 : 47) กล่าวถึงสัมมาทิฐิไว้ว่า จะต้องควบคู่กับโยนิโสมนสิการในกระบวนการพัฒนาปัญญา นั่นคือความเห็นชอบจำต้องควบคู่ไปกับความคิดอย่างแยบคาย

โยนิโสมนสิการ จัดเป็นองค์ประกอบภายใน ได้แก่ ปัจจยภายในตัวบุคคล ปัจจยที่ดึงดูดทั้งทางสังคมและภายในตัวบุคคล ต่างก็สามารถเป็นจุดเริ่มซึ่งทำให้เกิดความประพฤติปฏิบัติและการดำเนินชีวิตที่ถูกต้องได้ หลักการที่แสดงว่าการปฏิบัติชอบหรือชีวิตที่ดีงามเกิดจากการผสมผสานปัจจยทางสังคมและปัจจยภายในตัวบุคคลเข้าด้วยกัน

✓ สัมมาสังกัปปะ (Right Mindedness) องค์มรรคข้อที่ 2

พระโสภณคณาภรณ์ (วุฒิรินทร์ เพิ่มกว่าเก่า. 2530 : 31; อ้างอิงมาจาก พระโสภณคณาภรณ์ 2526 : 97) อธิบายว่า สัมมาสังกัปปะ ความคิดดำริชอบ คือความคิดที่มีเหตุผล ที่เมื่อพูด ทำ คิด ไปตามนั้น ตนเองไม่เกิดความเดือดร้อน คนอื่นจะไม่เกิดความเดือดร้อน หรือเกิดความเดือดร้อนไม่สลายขึ้นภายในใจของตนเอง เนื่องจากคนเราคิดก่อนจึงทำ คิดก่อนจึงพูด ถ้าเริ่มต้นที่ความคิดดีการพูดการทำก็ดีตามไปด้วย ความคิดแนวนี้นสรุปได้เป็น

1. ความคิดในการที่จะหลีกเลี่ยงนี้ ถอนตน ปลีกตน ออกจากความเป็นทาส สยบคิดในอารมณ์ คือ สิ่งที่เป็นรูป เสียง กลิ่น รส สิ่งที่ยืนร้อนอ่อนแอ และความนึกคิดถึงสิ่งที่รักใคร่พอใจ ยินดี จนถึงต้องทำผิด หรือร้อนใจเพราะสิ่งเหล่านี้

2. ความคิดในทางสงบ ระงับความโกรธ ความไม่พอใจ ความพยาบาท อาฆาต มุ่งแก้แค้น โต้ตอบ ทำลายล้างต่อกัน

3. ความคิดในทางต้องการเห็นคนอื่น สัตว์อื่น ไม่มีเวร ไม่มีภัย ไม่เบียดเบียน ทำลายล้างกัน มีความสุขตามสมควรแก่ฐานะของตน

พระราชวรมุณี (พระราชวรมุณี (ประยูร ธมฺมปญฺโญ). 2529 : 750-751) ได้ให้ความหมายว่า สัมมาสังกัปปะ คือ ความดำริชอบ หรือความนึกคิดในทางที่ถูกต้อง ขึ้นโลกียะ ซึ่งมี 3 อย่าง คือ

1. เนกขัมมสังกัปปะ หรือ เนกขัมมวิตก คือ ความดำริที่ปลอดจากโลภะ ความนึกคิดที่ปลอดโปร่งจากกาม กามคือ ความปรารถนา ใคร่อยาก สิ่งที่น่าปรารถนา น่าใคร่ (พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ (พระราชวรมุณี (ประยูร ธมฺมปญฺโญ). 2528 : 14) ไม่หมกมุ่น พัวพัน ติดข้องในสิ่งสนองความอยากต่าง ๆ ความคิดที่ปราศจากความเห็นแก่ตัว ความคิดเสียสละ และความคิดที่เป็นคุณเป็นกุศลทุกอย่าง จัดเป็นความนึกคิดที่ปราศจากราคะ หรือโลภะ

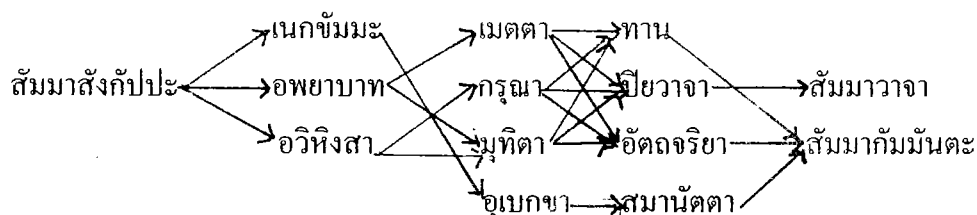
2. อพยยาตสังกัปปะ หรือ อพยยาตวิตก คือ ความดำริที่ไม่มีความเคียดแค้น ชิงชัง ขัดเคือง หรือเพ่งมองในแง่ร้ายต่าง ๆ โดยเฉพาะมุ่งเอาธรรมที่ตรงข้าม คือ เมตตา ซึ่งหมายถึงความปรารถนาดี ความมีไมตรี ต้องการให้ผู้อื่นมีสุข จัดเป็นความนึกคิดที่ปราศจากโทสะ

3. อวิหิงสาสังกัปปะ หรือ อวิหิงสาวิตก คือ ความดำริที่ไม่มีการเบียดเบียน การคิดทำร้าย หรือทำลาย โดยเฉพาะมุ่งเอาธรรมที่ตรงข้ามคือกรรณา ซึ่งหมายถึง การคิดช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นจากความทุกข์ จัดเป็นความคิดที่ปราศจากโทสะเช่นเดียวกัน

ความดำริหรือแนวความคิดนี้ เป็นเรื่องปกติของคนส่วนมาก เพราะตามธรรมชาติ เมื่อปุถุชนรับรู้อารมณ์อย่างใดอย่างหนึ่ง จะโดยการเห็น ได้ยิน ได้สัมผัส เป็นต้น ก็ตาม จะเกิดความรู้สึกอย่างใดอย่างหนึ่งในสองอย่าง คือ ถ้าถูกใจ ก็ชอบ คิดใจ อยากได้ พัวพัน คล้อยตาม ถ้าไม่ถูกใจ ก็ไม่ชอบ ขัดใจ ขัดเคือง ขัดแย้ง เป็นปฏิปักษ์ จากนั้น ความดำรินึกคิดต่าง ๆ ก็จะดำเนินไปตามแนวทางหรือตามแรงผลักดันของความชอบ และไม่ชอบนั้น

องค์ประกอบของสัมมาสังกัปปะ

บุคคลจะมีสัมมาสังกัปปะ คือมีความดำรินึกคิด และทัศนคติต่อสิ่งเหล่านั้นถูกต้อง บุคคลนั้นต้องมีสัมมาทิฐิเป็นต้นมาก่อน คือมองเห็นและเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ตามความเป็นจริง ถ้าไม่มีสัมมาทิฐิแล้ว ก็เป็นมิจฉาทิฐิ คือ ความเข้าใจผิดพลาด ไม่มองเห็นสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง (พระราชวรมุณี (ประยูร ธมฺมปญฺโญ). 2529 : 750) ฉะนั้น องค์ประกอบสำคัญเพื่อให้เกิด สัมมาสังกัปปะ คือ สัมมาทิฐิ แล้วร่วมมือกับสัมมาทิฐิ นำองค์มรรคอีก 6 องค์ ซึ่งเป็นด้านศีล สมาธิ ให้เป็นไปได้อย่างถูกต้อง

พระราชวรมุนี (ประยูรย์ ปยุตฺโต) พุทธธรรม. 2529 : 753

ขอบเขตของสัมมาสังกัปปะ

สัมมาสังกัปปะในมรรคมืองค์แปดนั้น เป็นการแน่วแห่งจิตในสิ่งที่จิตกำหนดในรูปแห่งความนึกคิด ตรึกตรองในอย่างใดอย่างหนึ่ง เช่น สัมมาสังกัปปะในการออกจากเรื่องกามารมณ์ หรือเรื่องความเพลิดเพลินหลงไหลในเรื่องเกี่ยวกับเพศ ในความเพลิดเพลินสนุกสนานในสิ่งที่ตนหลงไหล ในทางตรงข้ามเปลี่ยนมาเป็นสังกัปปะในความสงบ ระวังแห่งจิต มีจิตผ่องใส

สังกัปปะในการไม่พยาบาทมุ่งร้ายใคร ไม่ขัดเคือง ไม่มองในแง่ร้าย ไม่ผูกใจเจ็บ ไม่อาฆาตมาดร้าย ในทางตรงกันข้ามสังกัปปะในความเมตตากรุณาต่อเพื่อนมนุษย์ทั้งหลาย ดังจิตปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข มองในแง่ที่ถูกต้องเสมอ

สังกัปปะในการไม่เบียดเบียนใคร ไม่ทำให้ใครเดือดร้อน ยุ่งยากวุ่นวาย สับสน เพราะการกระทำที่เกิดจากการดำริของตนเอง ไม่ก้าวก่ายหน้าทีการทำงานของใคร จะโดยเจตนาหรือไม่เจตนาก็ตาม ในทางตรงกันข้ามสังกัปปะในการที่จะกระทำให้เป็นประโยชน์แก่ตนเองและผู้อื่น

มรรคมืองค์แปดด้านศีล

ความหมายของศีล

ศีลตามความหมายในพจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ (พระราชวรมุนี. 2528 : 292) คือ ความประพฤติดีทางกายและวาจา การรักษากายและวาจาให้เรียบร้อยข้อปฏิบัติสำหรับควบคุมกายและวาจาให้ตั้งอยู่ในความดีงามการรักษากฎตามระเบียบวินัยปกติมารยาทที่

สะอาดปราศจากโทษ ข้อปฏิบัติในการฝึกหัดกายวาจาให้ดียิ่งขึ้น ความสุจริตทางกาย วาจา และ อาชีพ ซึ่งสอดคล้องกับพจนานุกรม ฉบับเฉลิมพระเกียรติ (2530 : 505) กล่าวว่า ศีล คือ ข้อ บัญญัติสำหรับความประพฤติ ข้อปฏิบัติกายและวาจา นิสัยองค์แห่งจรรยา

พุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ. 2517 : 137-141) กล่าวว่า ศีลมีขอบเขตตรงที่ปรากฏ ทางกาย วาจา เป็นการกระทำที่ทำให้ผู้ประพฤติสบายกายใจและทำให้โลกมีสันติภาพ โดยการ ปฏิบัตินี้เน้นการควบคุมตนเอง เห็นได้จากการอาราธนาศีล และศีลไม่ใช่พิธีรีตอง ศีลที่เป็นพื้น ฐานมี 5 ข้อ ได้แก่ เบญจศีล

พระวรศักดิ์ วรธมโม (พระวรศักดิ์ วรธมโม. 2521 : 131) กล่าวว่า ศีล คือ การไม่ทำ ความยุ่งยากเดือดร้อนให้เกิดขึ้น เป็นความปกติทางกาย วาจา ศีลจะปกติ บริสุทธิ์ หอมจืดได้ ก็ต้องอาศัยปัญญาควบคุม เพราะพฤติกรรมทางกาย วาจา ย่อมจะออกมาจากจิตที่เป็น ความดำริ จิตต้องดำริเสียก่อน เช่น ดำริในพยาบาท กาย วาจา ที่ผิดก็จะแสดงออก แต่ มรรคมีองค์แปดคำนี้เป็นคำริชอบ

พระมหาบัว ญาณสัมปันโน (พระมหาบัว ญาณสัมปันโน. ม.ป.ป. : 1-3) กล่าวว่า ศีล เป็นรั้วกันความคะนองทางกาย วาจา มีใจเป็นผู้รับผิดชอบในงานและผลงานที่กาย วาจา มีใจ เป็นผู้รับผิดชอบในงานและผลงานที่กาย วาจา ทำขึ้น คนที่ไม่มีศีลเป็นเครื่องป้องกันความ คะนองเป็นผู้ที่สังคมรังเกียจ ไม่ว่าจะเป็นสังคม หรือวงงานใด ๆ ศีลจึงเป็นธรรมคุ้มครองโลกให้ อยู่เย็นเป็นสุข

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจะเห็นได้ว่า ศีลเป็นจุดหมายเบื้องต้นที่มนุษย์เราพึงศึกษาและ ปฏิบัติเพื่อให้เกิดผลไม่ว่าผู้นั้นจะมีชีวิตอย่างไร หรือดำเนินชีวิตแบบใด การอยู่ร่วมถิ่นของ มนุษย์จะเป็นไปอย่างสงบสุขเมื่อมนุษย์เป็นผู้มีศีล หรือคงคนนั้นในศีลตลอดเวลา เพราะศีลเป็น พื้นฐานของคนดี (พรณี อุณศรีเพ็ง. 2529 : 30) ศีลอยู่ในฐานะเป็นส่วนหนึ่งของมรรคมีองค์-แปด ในการปลูกฝังจริยธรรมในระดับพฤติกรรม ทางกาย วาจา นั้น ศีลจัดว่าเป็นวิถีทางดำเนิน ตามขั้นตอนของศีลจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการพัฒนา 3 ประการ คือ การพัฒนาด้านการพูด ด้าน การกระทำ และด้านอาชีพะ

มรรคมีองค์แปดด้านศีล ได้แก่ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ และสัมมาอาชีวะ

สัมมาวาจา (Right Speech) องค์มรรคข้อที่ 3

องค์มรรคต่อจากสังกัปปะ การคิดหรือการดำริที่ถูกต้อง ก็คือ การพูด การถ่ายทอด ความคิดออกมาให้ผู้อื่นได้รู้ได้เข้าใจความคิดของตน ความคิดที่ถูกต้องนำไปสู่การพูดที่ถูกต้อง

คือสัมมวาจา เพราะพฤติกรรมทางกาย วาจา ย่อมจะออกมาจากจิตที่เป็นความดำริ จิตต้องดำริเสียก่อน (พระวรสารคัมภีร์ ม. 2521 : 131) พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับประมวลศัพท์ (พระราชมุนี. 2527 : 330) กล่าวว่า สัมมวาจา แปลว่า เจรจาชอบ คือเว้นจากวจีทุจริต 4 อย่าง คือ

1. มุสาวาท พุคเทิจ

พุคเทิจ คือพูดไม่จริง เป็นคำพูดที่กลับกับความเป็นจริง ผิดว่าถูก ถูกว่าผิด จริงว่าไม่จริง ไม่จริงก็ว่าจริง

2. ปิสุณวาจา พุคส่อเสียด

พุคส่อเสียด เป็นการพูดที่พูดแล้ว เกิดการแตกร้าง วิวาท บาดหมาง เกิดความไม่สงบ ก่อโทสะจริต และความเกลียดชัง

3. ผรุสวาท พุคคำหยาบคำหยาบ คือคำที่ไม่เหมาะสม ทุกหมุกกลุ่ม มีคำที่จัดอยู่ในประเภท “ต้องห้าม” ในฐานะที่เป็นคำหยาบคำ สกปรก ลามก เป็นที่รังเกียจ

4. สัมผัสปปลาป พุคเพื่อเจ้อ

พุคเพื่อเจ้อ ผู้พูดไม่รู้จักรขอบเขตของการพูด ได้แก่ การพูดพล่อย พูดโน้มน้าวไปหา กิเลส พูดปล้ำม พูดนอกเรื่อง พูดพรั่า พุคเพื่อ พุคที่มีสาระน้อยหรือไม่มีสาระเลย

สิ่งที่สอดคล้องกับบุญมี แท่นแก้ว และคณะ (บุญมี แท่นแก้ว และคณะ. 2523:144-145) กล่าวว่า สัมมวาจาหมายถึงการกล่าววาจาที่ถูกต้องมีประโยชน์ถูกกาลสมัย ไพเราะอ่อนหวาน ผู้ฟังเกิดความพอใจ และเป็นวาจาจริง การกล่าววาจาชอบที่เรียกว่า สัมมวาจานั้นมี 4 อย่าง ดังนี้

1. สัจจวาจา พุคจริง หมายถึง ไม่กล่าวคำเท็จ หลอกลวงให้ผู้อื่นได้รับความเสียหาย

2. อปิสุณวาจา คำไม่ส่อเสียด คือคำที่ไม่กระทบหรือเปรียบเทียบ หรือยุยงผู้อื่น ได้แก่ ไม่พูดสิ่งที่ให้ผู้อื่นเดือดร้อน

3. สันทวาจา คือคำอ่อนหวาน ได้แก่ คำที่ไพเราะ เป็นคำที่ทำให้ผู้อื่นเกิดความรักใคร่พอใจ

4. มัตตวาจา พุคด้วยความรู้ คือไม่พูดวาจาเพื่อเจ้อ เหลวไหล หรือพูดพล่อย ต้องคิดก่อนพูด พูดไปแล้วเกิดประโยชน์ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง

พรณี อุ่นศรีเพ็ง (พรณี อุ่นศรีเพ็ง. 2529 : 32) กล่าวว่า หลักการมีสัมมวาจา ควรยึดหลักดังต่อไปนี้

1. การไม่พูดร้าย หมายถึง การไม่ประทุษร้ายความเป็นธรรม หรือประโยชน์ของผู้อื่น ด้วยการพูดจาของตน ได้แก่

1.1 เว้นจากการพูดเท็จ ผู้มีสัมมาวาจา คือผู้ที่ละเว้นจากการพูดเท็จ พูดแต่ความจริง เป็นที่เชื่อถือไว้วางใจได้ ไม่เป็นคนหลอกลวง เขาย่อมไม่กล่าววาจาเท็จ โดยเจตนาไม่ว่าจะเพื่อประโยชน์ของตนเองหรือผู้อื่น หรือเพื่อประโยชน์ใด ๆ ทั้งสิ้น

1.2 เว้นจากการพูดส่อเสียด ผู้มีสัมมาวาจา ย่อมละเว้นการเก็บเอาเรื่องฝ่ายโน้นไปบอกฝ่ายนี้เพื่อให้เกิดการแตกร้าง แต่เขาจะพยายามประสานรอยร้าวแห่งความสามัคคี และส่งเสริมความสามัคคี คำพูดของเขา ย่อมเป็นไปเพื่อสามัคคีธรรม

1.3 เว้นจากการพูดหยาบ ผู้มีสัมมาวาจา คำพูดของเขา ย่อมสุภาพเสนาะ โสด อ่อนหวาน จับใจ นุ่มนวล ไพเราะ และเป็นที่พอใจของคนทั้งหลาย

1.4 เว้นจากการพูดเพ้อเจ้อ ผู้มีสัมมาวาจา ย่อมพูดจาถูกกาลเทศะตามความเป็นจริง วาจาเขาเป็นประหนึ่งขุมทรัพย์เต็มไปด้วยสาระ สมควรแก่กาละ สมเหตุสมผลน่าฟัง

2. การพูดจาที่ชวนฟังและมีประโยชน์ หมายถึง การพูดจาที่จริง น่าฟัง ถูกต้อง ตามกาลเทศะ และสถานนั้น ๆ

พรรณิ อุณศรีเพ็ง (พรรณิ อุณศรีเพ็ง. 2529 : 33) ได้กล่าวถึงประโยชน์และโทษของการไม่มีสัมมาการะวะ

โทษอันเกิดจากการพูดร้ายมีดังนี้

1. ไม่มีผู้เชื่อถือในคำพูด
2. ทำให้เกิดความแตกแยกในหมู่คณะ
3. เป็นเหตุให้เกิดการทะเลาะวิวาท
4. เป็นการทำให้เสียเวลาและประโยชน์ทั้งผู้พูดและผู้ฟัง
5. เป็นที่ตำหนิติเตียนของบัณฑิต

ผลดีอันเกิดจากการไม่พูดร้าย มีดังต่อไปนี้

1. มีคำพูดเป็นที่เชื่อถือของคนทั่วไป
2. ทำให้เกิดความเข้าใจอันดีในหมู่คณะ
3. ทำให้เกิดความรักใคร่กลมเกลียว
4. ไม่ทำลายเวลาและประโยชน์ของตนเองและผู้อื่น
5. บัณฑิตไม่ติเตียน

สัมมากัมมันตะ (Right Action) องค์มรรคข้อที่ 4

พระวรศักดิ์ วรรณโม (พระวรศักดิ์ วรรณโม. 2521 : 272) ให้ความหมาย สัมมากัมมันตะว่า การกระทำทางกายชอบ ได้แก่ ความตั้งใจที่จะไม่มีเจตนาประทุษร้าย ร่างกาย

ชีวิตของผู้ใด ไม่มีเจตนาประทุษร้ายทรัพย์สินของผู้อื่น และไม่มีเจตนาประทุษร้ายสิ่งที่เขารักใคร่หวงแหน ซึ่ง สอดคล้องกับพจนานุกรมพุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์ (พระราชวรมนี. 2527 : 329) กล่าวว่า สัมมากัมมันตะ ทำการชอบ หรือการงานชอบ ได้แก่ การกระทำเว้นจากความประพฤติชั่วทางกายสามอย่าง คือฆ่าสัตว์ ลักทรัพย์ ประพฤติผิดในกาม อ้าไฟ ศรีใส (อ้าไฟ ศรีใส. 2530 : 30) กล่าวว่า สัมมากัมมันโต เป็นการกระทำชอบ จำแนกเป็นเว้นจากการฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ การประพฤติผิดไปในขอรักของชอบของบุคคลอื่น

นอกจากนี้ สุคนธ์ สินธพานนท์ (สุคนธ์ สินธพานนท์. 2538 : 146) กล่าวว่า สัมมากัมมันตะ ทำการชอบหรือทำงานชอบตามทำนองคลองธรรม คือประพฤติหรือทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยเว้นจากการประพฤติชั่วทางกาย 3 ประการ คือ การฆ่าสัตว์ การลักทรัพย์ และการประพฤติผิดในกาม

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่า การมีสัมมากัมมันตะ ต้องยึดหลักดังนี้

1. การไม่ประทุษร้ายต่อชีวิต ต่อร่างกายของสิ่งมีชีวิต หมายถึง การไม่พยายามทำให้อันตรายถึงแก่ชีวิต และสิ่งมีชีวิตอื่นๆ ต้องตาย เจ็บปวด ทรมาน ฯลฯ ด้วยวิธีใด ๆ ทั้งสิ้น
2. การไม่ประทุษร้ายต่อทรัพย์สินสมบัติของผู้ใด หมายถึง การไม่พยายามทำให้ทรัพย์สินสมบัติของผู้ใดเป็นอันตราย โดยต้องการประโยชน์หรือไม่ต้องการประโยชน์เพื่อตนก็ตาม
3. การไม่ประทุษร้ายต่อของรักของของคนอื่น หมายถึง การไม่พยายามทำให้ผู้อื่นต้องเจ็บช้ำใจจากการรู้สึกว่าได้สูญเสียสิ่งอันเป็นที่รัก ที่พอใจ เพราะถูกข่มเหงน้ำใจหรือถูกละเมิดสิทธิ
4. การไม่ประทุษร้ายสมประดีของตนเอง หมายถึง การไม่พยายามทำให้ตนเองสูญเสียสัมปชัญญะไปด้วยความประมาทอันเกิดจากการดื่ม หรือเสพ หรือสุคนธ์ หรืออบายอะไรก็ตามที่เป็นเหตุทำให้เกิดความสูญเสียสติสัมปชัญญะ ตลอดไปถึงทางจิตใจด้วย เช่น มัวเมาหลงใหลในการเล่น การดู การเล่น เป็นต้น
5. ความมีระเบียบวินัย และตรงต่อเวลา หมายถึง การปฏิบัติตามข้อตกลงที่ได้กำหนดไว้เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างราบรื่น และถูกต้องตามกาลเทศะ
6. การมีมารยาทและนิสัยสำหรับสุภาพชน หมายถึง การมีบุคลิกภาพและ ความรู้สึกนึกคิดที่ปฏิบัติตนอยู่ในลักษณะเรียบร้อย ไม่น่าเกลียด ไม่หยาบคาย ไม่กระทบกระทั่งผู้ใด
7. การมีมารยาทในการเคารพและเอื้อเฟื้อ หมายถึง การแสดงออกทางกิริยา วาจา ที่ถูกต้อง และเหมาะสมแก่สถานะของบุคคล ตลอดถึงการกระทำที่ถูกต้องต่อเรื่องภายในตัว เช่น การกิน การนอน เป็นต้น ก็ให้มีกิริยาอาการที่แสดงอยู่ว่า เคารพ เอื้อเฟื้อ ต่อระเบียบวินัย สำหรับจะทำอย่างนั้น

8. การปฏิบัติตนเป็นผู้มีวัฒนธรรมทุกสาขา หมายถึง การมีธรรมะสำหรับที่จะประพฤติปฏิบัติเพื่อให้เกิดการพัฒนา ทำให้เจริญให้ดีขึ้นของสิ่งที่จะมี จะเป็นในทุกชั้นทุกตอน ทุกสถานะ ตามลำดับขั้นแห่งชีวิต
9. การมีความประพฤติประกอบด้วยธรรม หมายถึง การมีความประพฤติ การกระทำที่ถูกต้อง ไม่ทำร้ายใครให้เดือดร้อนเสียหาย เป็นผลดีแก่ทุกคนทุกฝ่าย
10. การทำความดีอย่างติดต่อกันมาตลอดเวลา หมายถึง การพยายามประพฤติ กระทำแต่ความดี และรักษาความดีที่ทำไว้ แล้วทำความดีเพิ่มขึ้น โดยไม่ขาดตอนอย่างถูกต้อง
11. การมีกิจกรรมอันประกอบด้วยสุนทรียภาพ หมายถึง การมีการดำรงชีวิตไว้อย่างถูกต้อง งดงาม น่าดู เป็นที่พอใจแก่ผู้ที่ได้พบเห็น สามารถชักจูงให้ผู้อื่นทำตามได้
12. การกระทำทุกสิ่งด้วยความละเอียดประณีตถึถ้วน หมายถึง การมีการกระทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยสติสัมปชัญญะเพียงพอ อย่างสุขุมรอบคอบ ประณีต ละเอียดละออถึถ้วน ในทุกแห่งทุกมุม ไม่ให้ผิดพลาด บกพร่อง (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ. 2528 : 33-37)

สัมมาอาชีวะ (Right Livelihood) องค์มรรคข้อที่ 5

พระवरคัคคี วรรธโม (พระวรคัคคี วรรธโม. 2521 : 272) กล่าวว่า สัมมาอาชีวะ หมายถึง การดำรงชีวิตทุกแห่งทุกมุมให้ถูกต้อง รวมถึง การแสวงหา การมี การใช้ การศึกษา การปฏิบัติ การคบหาสมาคม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น หรืออาจกล่าวว่า เป็นการเลี้ยงชีพชอบ ประกอบอาชีพโดยสุจริต

ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ และคณะ (ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์ และคณะ. 2536 : 36) ได้ให้ความหมายสัมมาอาชีวะว่า เลี้ยงชีพชอบ หมายถึง การประกอบอาชีพที่ถูกต้องเหมาะสม กล่าวคือ ไม่เบียดเบียนให้ผู้อื่นเดือดร้อน พุทธศาสนาจึงสอนให้หลีกเลี่ยงการประกอบอาชีพบางอย่าง คือ การค้าขายมนุษย์ การค้าขายอาวุธ และเครื่องประหาร การค้าขายสัตว์ให้เขามา การค้าขายสุราและสิ่งเสพติด และการค้าขายพิษ สารพิษ เป็นต้น

พจนานุกรมพุทธศาสน์ฉบับประมวลศัพท์ (พระราชาคณะ. 2527 : 331) อธิบายไว้ว่า เป็นการเลี้ยงชีพชอบ คือ เว้นจากเลี้ยงชีพโดยทางผิด เช่น โกงเขา หลอกหลวง สอพลอ บีบบังคับ ขู่เข็ญ ค้ายาเสพติด ค้ายาพิษ เป็นต้น

จากความหมายที่กล่าวมา สรุปได้ว่า การมีสัมมาอาชีวะ ยึดหลักดังต่อไปนี้

1. การแสวงหาและมีใช้ปัจจัยเครื่องเลี้ยงชีพที่ประกอบด้วยธรรม หมายถึง การได้มา การมีไว้ การใช้จ่ายปัจจัยเครื่องเลี้ยงชีพเพื่อการดำรงชีวิตไว้อย่างถูกต้อง ไม่เป็นที่เดือดร้อนแก่ตนเองและผู้อื่น
2. ความซื่อสัตย์ สุจริตในการประกอบกิจการ หมายถึง การดำรงชีวิตอยู่ด้วยการทำงานตามหน้าที่ของตนให้ถูกต้อง ตามที่ควรจะเป็นอย่างถูกต้อง
3. การคบบัณฑิต หมายถึง การเข้าไปคบหาผู้มีปัญญาอยู่เนืองนิจ เพื่อปรึกษาขอคำแนะนำให้ช่วยชี้ทางรอดจากความทุกข์ทั้งปวง สามารถดำรงชีวิตอยู่ได้อย่างถูกต้องปลอดภัย
4. การไม่ตกอยู่ภายใต้อำนาจหรือวิสัยของคนพาล หมายถึง การไม่ยอมตกอยู่ภายใต้อิทธิพลของคนพาลโดยประการใดๆ เพราะชอบใจ พอใจ หลงใหล หรือถูกล่อลวง ถูกบังคับด้วยอาวุธ ด้วยอำนาจ เป็นต้น

มรรคมืองค์แปดด้านสมาธิ

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน. 2524 : 872) ให้ความหมายของสมาธิว่า ความตั้งมั่นแห่งจิต การสำรวมใจให้แน่วแน่ การมีจิตเพ่งเล็งแน่วแน่อยู่กับสิ่งหนึ่ง โดยเฉพาะความตรึงตรองอย่างเคร่งเครียดในสิ่งใดสิ่งหนึ่ง

พระวรศักดิ์ วรธนโม (พระวรศักดิ์ วรธนโม. 2521 : 22-23) กล่าวว่า จิตเป็นสมาธินั้น จิตประกอบด้วยองค์คุณ 3 อย่าง คือ

1. จิตบริสุทธิ์ หรือ ปริสุทฺธิ (Purity) คือ ไม่มีสิ่งรบกวนจิต
2. มั่นคง หรือ สมานิโต (Firm) คือ แน่วแน่ จดจ่ออยู่ในอารมณ์ ไม่วอกแวก ฟุ้งซ่านจนน่ารำคาญ

3. ว่องไว หรือ กัมมณีโย (Active) คือ จิตนั้นว่องไว

พระราชชัยกวี (พระราชชัยกวี (พุทธทาสภิกขุ) 2505 : 251) กล่าวว่า สมาธิ คือ สามารถบังคับใจของตนได้ตามต้องการ ในการที่เราจะใช้มันให้ทำอะไรบ้าง ซึ่งสอดคล้องกับ พระราชวรมุนี (พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตฺโต 2529 : 824) กล่าวว่า สมาธิ แปลกันว่า ความตั้งมั่นของจิต หรือภาวะที่จิตแน่วแน่ต่อสิ่งที่กำหนด

พุทธทาสภิกขุ (พุทธทาสภิกขุ. 2525 : 112) กล่าวว่า สมาธิมีอยู่ 2 อย่าง คือ สมาธิตามธรรมชาติ และสมาธิที่เกิดจากการฝึกฝน สมาธิตามธรรมชาติเป็นสมาธิที่เกิดขึ้นตามสัญชาตญาณ จะอำนวยความสะดวกในการทำงานอย่างใดอย่างหนึ่ง ส่วนสมาธิที่เกิดจากการฝึกฝน เรียกกันว่า สมาธิที่เกิดจากการภาวนา

วชิรพันธ์ เพิ่มกว่าเก่า (วชิรพันธ์ เพิ่มกว่าเก่า. 2530 : 26) กล่าวว่า สมาธิ คำแยกเป็นทางโลกกับทางธรรม สมาธิก็จะแยกเป็นโลกียสมาธิกับ โลกุตตรสมาธิ โลกียสมาธิ คือ การปฏิบัติสมาธิที่เหมาะสม และจำเป็นในชีวิตประจำวันเป็นสมาธิของผู้ครองเรือน โลกุตตรสมาธิ คือ สมาธิที่ขบถถึงปฏิปทาของผู้มุ่งปฏิบัติธรรม เพื่อพ้นทุกข์ในสังสารวัฏ พ้นไปจากการเวียนว่ายตายเกิด

ศิริศักดิ์ เขตตานุรักษ์ (ศิริศักดิ์ เขตตานุรักษ์. 2530 : 102) ได้กล่าวถึงประโยชน์ของสมาธิ ดังนี้

1. ประโยชน์ที่ 1 เป็น อุดมคติทางศาสนา พุทธศาสนาถืออุดมคติอันสูงสุด ก็คือความหลุดพ้นจากกองกิเลสทั้งปวง การปฏิบัติทางสมาธิก็เพื่ออุดมคตินี้ การปฏิบัติตามอุดมคตินี้คือการปฏิบัติเตรียมจิตใจพร้อมที่จะใช้ปัญญาพิจารณาให้รู้แจ้งเห็นจริง ตามสภาวะธรรมชาติตามที่จริง ทำให้เป็นบาทแห่งวิปัสสนา ซึ่งจะนำไปสู่วิชา และการหลุดพ้นในที่สุด ประโยชน์ที่รองลงมาในแนวนี้ คือการบรรลุมรรคผลที่หลุดพ้นจากกิเลสได้ชั่วคราวที่เรียกว่า เจโตวิมุตติประเภทยังไม่เด็ดขาด พ้นด้วยอำนาจพลังจิตที่กดไว้ทับไว้ตลอดเวลาที่อยู่ในสมาธิ
2. ประโยชน์ทางด้านสุขภาพจิตและการพัฒนาบุคลิกภาพ เช่น ทำให้มีลักษณะเข้มแข็งหนักแน่น มั่นคง สงบ เยือกเย็น สุภาพ นุ่มนวล สดชื่น เป็นขั้นที่เตรียมจิตใจอยู่ในลักษณะพร้อมที่จะปลุกฝังคุณธรรมอื่น ๆ ได้ง่าย เสริมสร้างนิสัยที่ดี มีความมั่นคงทางอารมณ์ มีภูมิคุ้มกันโรคทางวิญญาณสูง
3. ประโยชน์ในชีวิตประจำวัน เช่น ช่วยให้จิตใจผ่อนคลาย เกิดความสงบสุขหาย กระวนกระวาย สะกดกันความกลัดกลุ้มวิตกกังวล ทำให้กายและใจมีสุข บางท่านอาจจะใช้เวลาว่าง กำหนดอานาปานสติ ซึ่งก็เป็นวิธีผ่อนคลายความวิตกกังวลได้อีกวิธีหนึ่ง เป็นเครื่องเสริมประสิทธิภาพในการทำงาน การเล่าเรียน และกิจการงานทุกอย่าง จะช่วยให้เรียนดี ทำงานได้ผลเป็นที่น่าพอใจ ไม่มีความผิดพลาดป้องกันอุบัติเหตุได้ดี เพราะเมื่อมีสมาธิแล้วจะมีสติกำกับอยู่ด้วย ดังที่ท่านเรียกว่า จิตเป็นกัมมณียะ คือ ความแก่การใช้งาน
4. ช่วยเสริมสุขภาพกายและใช้แก้โรคได้ เพราะร่างกายกับจิตอาศัยกันและกัน เมื่อจิตผ่องใสเบิกบาน ร่างกายก็พลอยสดชื่นไปด้วย เมื่อจิตใจสบายแล้ว การทำงานของอวัยวะทุกอย่างจะดำเนินไปตามธรรมชาติ มีความสมดุลย์ จึงทำให้มีสุขภาพดีทั้งกายและใจ (พระเทพเวที : พุทธธรรม. 2532 : 836)

มรรคมืองค์แปด ด้านสมาธิ ได้แก่ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และสัมมาสมาธิ

สัมมาวายามะ (Right Effort) องค์มรรคข้อที่ 6

พระนภค ธรรมโศ (พระนภค ธรรมโศ. 2526 : 30-32, 110-113) ได้อธิบายถึงความหมายของสัมมาวายามะ พยายามชอบ ได้แก่ ความเพียรถูกต้อง เรียกชื่ออีกอย่างหนึ่งว่า “สัมมปปธาน” หรือ “ปธาน 4” คือ

1. สังวรปธาน เพียรป้องกัน หรือเพียรระวัง อกุศลที่ยังไม่เกิด อย่าให้เกิดขึ้น
2. ปธานปธาน เพียรละ หรือเพียรกำจัดอกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว
3. ภวานาปธาน เพียรเจริญ หรือเพียรสร้างกุศลที่ยังไม่เกิดให้เกิดขึ้น
4. อนุรักษนาปธาน เพียรอนุรักษ หรือเพียรรักษาและส่งเสริมกุศลที่เกิดขึ้น

ทวีรัตน์ นาคเนียม (ทวีรัตน์ นาคเนียม. 2530 : 35-36) กล่าวว่า ความเพียรเป็นคุณธรรมสำคัญข้อหนึ่งในพุทธศาสนา ดังจะเห็นได้จากการที่สัมมาวายามะ เป็นองค์มรรคประจำข้อ 1 ใน 3 ข้อ ซึ่งต้องการปฏิบัติแทบทุกหมวด จะพบความเพียรแทรกอยู่ด้วย องค์มรรคข้อนี้เป็นข้อแรกในหมวดสมาธิ มีคำจำกัดความแบบพระสูตร ดังนี้

1. สร้างฉันทะพยายาม ระคมความเพียร คอยเร้าจิตใจมุ่งมั่นเพื่อ (ป้องกัน) อกุศลธรรม อันเป็นบาปที่ยังไม่เกิด มิให้เกิดขึ้น (สังวรปธาน เพียรป้องกัน หรือควรระวัง (อกุศลที่ยังไม่เกิด))
2. สร้างฉันทะพยายาม ระดับความเพียร คอยเร้าจิตใจมุ่งมั่นเพื่อละอกุศลธรรม อันเป็นบาปที่เกิดขึ้นแล้ว (ปธานปธาน เพียรละ หรือเพียรกำจัด (อกุศลที่เกิดขึ้นแล้ว))
3. สร้างฉันทะพยายาม ระคมความเพียร คอยเร้าจิตใจไว้ให้มุ่งมั่นเพื่อ (กุศลที่ยังไม่เกิด) กรรมที่ยังไม่เกิด (ภวานาปธาน เพียรเจริญ หรือเพียรสร้าง (กุศลที่ยังไม่เกิด))
4. สร้างฉันทะพยายาม ระคมความเพียร คอยเร้าจิตใจไว้ให้มุ่งมั่นเพื่อความดำรงอยู่ ไม่เลือนหาย เพื่อภิญญาภาพ เพื่อความไพบูลย์ เจริญเต็มเปี่ยมแห่งกุศลธรรมที่เกิดขึ้นแล้ว (อนุรักษนาปธาน เพียรอนุรักษ หรือเพียรรักษาและส่งเสริม (กุศลที่เกิดขึ้นแล้ว))

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. 2528 : 42-51) ให้ความหมายสัมมาวายามะว่า สัมมาวายามะ แปลว่า ความพากเพียร เพียรถูกต้อง สัมมา- ความถูกต้อง, วายามะ-ความพากเพียร หมายถึง ความพากเพียรพยายามกระทำที่ถูกต้องอย่างเข้มแข็ง ทรหด อุตุนเรื้อย ๆ ไป จนกว่าจะประสบความสำเร็จ

องค์ประกอบการศึกษาปฏิบัติตามสัมมาวายามะ

1. ความขยันหมั่นเพียรในหน้าที่ทั้งที่เป็นการละเว้น และการทำให้มี หมายถึง การมีความพยายามในการกระทำอย่างสม่ำเสมอติดต่อกัน ต่อเนื่องกัน ไม่ยอมท้อถอยหลังค่อนหน้าในที่ในการที่จะต้องละเว้นสิ่งที่ควรละเว้น ได้แก่ บาป อกุศล หรือปัจจัยแห่งกิเลส และจะต้องทำให้มี

ในสิ่งที่ควรจะมี ได้แก่ บุญกุศล หรือปัจจัยแห่งโพธิ์ให้เกิดมีขึ้น ตลอดจนถึงหน้าที่ที่จะเปลี่ยนจากปุถุชนธรรมดาไปเป็นมนุษย์ประเสริฐ

2. ความพยายามหาและทำตามตัวอย่างที่ดี หมายถึง ความพยายามชวนชวน สอดส่องหาตัวอย่างที่ดีนั้น ได้แก่ การได้พบเห็นสามเณรผู้มีความสงบเย็น บุคคลผู้มีมรรยาทงาม ความประพฤติดี แสดงความสงบเย็น เรียบร้อยอ่อนโยน ให้เห็นอยู่อย่างใดแล้วได้ถือเอาเป็นแบบแนวสำหรับการกระทำตามอย่างนั้นต่อไป

3. การแก้ไขข้อบกพร่องที่ควรแก้ตลอดเวลา หมายถึง การมีความพยายามในการแก้ไขข้อบกพร่องที่ควรแก้หรืออยู่ในวิสัยที่ควรแก้ได้ให้ถูกต้องอยู่ตลอดเวลา ไม่ควรปล่อยปละละเลยต่อข้อบกพร่องใด ๆ ให้ผ่านไปโดยไม่ได้มีการกระทำการแก้ไขให้ถูกต้อง

สัมมาสติ (Right Mindfulness) องค์มรรคข้อที่ 7

พระนภค ฐมมโรโต (พระนภค ฐมมโรโต. 2526 : 30-32, 110-113) ได้อธิบายถึงสัมมาสติ ระลึกชอบ คือหลักธรรมที่เรียกว่า สติปัฏฐาน 4 คือ

1. การพิจารณากาย (กายานุปัสสนา)
2. การพิจารณาเวทนา (เวทนานุปัสสนา)
3. การพิจารณาจิต (จิตตานุปัสสนา)
4. การพิจารณาธรรมต่าง ๆ (ธัมมานุปัสสนา)

ความหมายของสติ คือ ความไม่เผลอ ไม่เลินเล่อ ไม่พินเพื่อน เลื่อนลอย ความระมัดระวัง ความตื่นตัวต่อหน้าที่ภาวะที่พร้อมอยู่เสมอในการคอยรับรู้สิ่งต่างๆ ที่เข้ามาเกี่ยวข้อง และตระหนักว่าควรปฏิบัติต่อสิ่งนั้นอย่างไร สติ คือ ความไม่ประมาทนั่นเอง

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษา. 2528 : 42-51) ได้อธิบายถึงสัมมาสติ ว่า สัมมาสติ แปลว่า ความระลึกถูกต้อง สติเป็นภาษาบาลีสัมปฤติ เป็นภาษาสันสกฤต หมายถึง ความจำ ความรู้สึกระลึกได้เท่าที่ธรรมชาติมิให้เท่าที่จะทำ ให้ชีวิตรอดอยู่ได้

องค์ประกอบแห่งการปฏิบัติตามสัมมาสติ

1. ความเป็นผู้มีสติในการควบคุมตนเอง (กาย วาจา ใจ) หมายถึง การมีความระลึกได้อย่างถูกต้องอันประกอบด้วย ปัญญา ความรู้เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ ตามที่เคยเรียนมา เคยฝึกฝนมาแล้วอย่างไรรู้ทัน ทำหน้าที่ควบคุมดูแลการกระทำทางวาจา ทางใจ ของตนอยู่ตลอดเวลา ไม่ให้พลัดตกอยู่ในอำนาจกิเลส

2. ความเป็นผู้มีสติรวดเร็วทันเวลาในทุกกรณี หมายถึง การมีความระลึกได้ อย่างทันทั่วถึงต่อสิ่งที่มากระทบความรู้สึกให้อยู่ในความถูกต้องเป็นการฉลาด ทันเวลา ทันสถานการณ์ ทุกรูปแบบ ทุกเรื่องราว ไม่ทำอะไรผิดพลาด เมื่อมีการรับอารมณ์ทางหู ตา จมูก ลิ้น กาย ใจ

3. ความเป็นผู้มีสติรู้จักยับยั้งชั่งใจทันต่อเหตุการณ์ หมายถึง การมีความระลึกได้อย่างถูกต้องครบถ้วนก่อนที่จะตัดสินใจกระทำการสิ่งใด ๆ ลงไป ไม่นึกคิด ไม่พูด ไม่ทำอะไรอย่างพลุนพลัน

4. ความเป็นผู้มีสติในการแสวงหาและบริโภคนิเวศ หมายถึง การมีความระลึก รู้สึกตัวได้อย่างถูกต้อง ตลอดเวลาอะไรเป็นอะไร ไม่ให้เกิดเกิดขึ้นในการแสวงหา การมีไว้ และการบริโภคนิเวศเพื่อส่งเสริมชีวิต

สัมมาสมาธิ (Right Concentration) องค์มรรคข้อที่ 8

พระนภคฺล ชมมโรโต (พระนภคฺล ชมมโรโต. 2536 : 30-32, 110-113) ได้อธิบาย สัมมาสมาธิ ตั้งจิตชอบ ภาวะที่จิตมีอารมณ์เป็นหนึ่ง คือการที่จิตกำหนดแน่วแน่อยู่ว่ากับสิ่งใด สิ่งหนึ่ง ไม่ฟุ้งซ่านหรือส่ายไป สัมมาสมาธิตามคำจำกัดความในพระสูตร โดยทั่วไปจะแจ้งว่า ได้แก่ญาณ 4 จิต ไม่มีทุกข์ ไม่มีสุข มีสติ บริสุทธฺิ เพราะอุเบกขา (จิต คือวิญญาน 6 ในขั้นที่ 5 วิญญาน 6 ได้แก่ ความรู้ทางตา,หู,จมูก,ลิ้น,กาย และใจ)

สำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ (2528 : 42-51) ให้ความหมาย สัมมาสมาธิ คือ ความตั้งใจมั่นถูกต้อง สัมมา-ถูกต้อง, สมาธิ-ความตั้งใจมั่น หมายถึง การมีจิต ตั้งมั่น สงบ เย็น เป็นจิตโปร่งปราศจากนิวรณ์ ซึ่งเป็นเหมือนเครื่องกั้น ปิด กลุม ร้อยรัด เป็นสนิม แห่งจิตที่ครอบงำจิตแล้วทำปัญญาให้ถอยหลัง

องค์ประกอบแห่งการปฏิบัติตามสัมมาสมาธิ

1. การทำจิตให้สงบ มีสมาธิ จิตใจแจ่มใส หมายถึง การรักษาจิตไว้ในภาวะตั้งมั่น สงบเย็น ไม่มีอะไรมารบกวนจิต เช่น โลภะ โทสะ โมหะ ความรู้สึกทางเพศ หรือความรักใคร่ ใหลหลงพัวพัน ความไม่ชอบ ความห่อเหี่ยวใจ ความฟุ้งซ่านรำคาญ ความลังเลไม่แน่ใจในชีวิต ในความปลอดภัย

2. ความเป็นผู้ไม่หวั่นไหวในสิ่งที่มากระทบ หมายถึง การที่สามารถดำรงจิตอยู่ด้วย สติปัญญาไว้ได้อย่างถูกต้อง ไม่ผันแปรเปลี่ยนไปตามสิ่งที่มากระทบจิต

3. ความอดทนอดกลั้น หมายถึง การที่สามารถอดทนอดกลั้นต่อการบีบคั้นของกิเลส เช่น เรื่องรัก เรื่องกามารมณ์ เรื่องโกรธ เป็นต้น ไว้ได้อย่างคงาม ไม่พ่ายแพ้แก่อำนาจฝ่ายต่ำ

ตลอดจนการอดทนอดกลั้นต่อสิ่งภายนอก เช่น ความลำบากตรากตรำในการทำงาน หรือการถูกเขาดูหมิ่นนินทา

4. ความเป็นผู้มีเมตตา กรุณา อุเบกขา หมายถึง การมีเมตตา - รักใคร่ ปรารถนาให้ผู้อื่นเป็นสุข กรุณา - ช่วยเหลือผู้อื่นให้พ้นทุกข์ มุทิตา - ยินดีด้วยเมื่อผู้อื่นมีสุข อุเบกขา - ฝึใจอยู่ด้วย สถิติปัญญาตลอดเวลากว่า เมื่อใดช่วยได้ก็จะช่วย

5. ความเป็นผู้มีจิตในสิ่งที่ไม่น่ารังเกียจ หมายถึง การมีจิตสะอาดปราศจากพฤติกรรมอันมิใช่ธรรม ไม่กระทำการใด ๆ อันเป็นที่น่ารังเกียจของวิญญาน เช่น ความขี้เกียจ ความไม่อดทน ความเนรคุณ เป็นต้น และสูงขึ้นไปถึงการมีจิตสะอาด ไม่หลงผิดคิดอยู่ในอารมณ์ของกิเลส ได้แก่ ความโลภ ความโกรธ ความหลง อันเป็นสิ่งที่น่ารังเกียจอย่างยิ่ง

6. ความเป็นผู้มีจิตไร้โรค หมายถึง จิตที่ไม่เศร้าหมอง ปราศจากโรคของจิต คือ ไม่มีกิเลส

7. ความเป็นผู้มีจิตเกษม หมายถึง การมีจิตเยือกเย็น สดชื่น แจ่มใส ปลอดโปร่ง เบิกบาน สงบ มีอิสรภาพจากสิ่งรบกวน

8. ความเป็นผู้มีจิตบริสุทธิ์ ตั้งมั่นว่องไวในหน้าที่ หมายถึง การมีจิตเหมาะสมที่จะทำหน้าที่การทำงาน ไม่ถูกรบกวนจากนิรวณ ความรู้สึกทางเพศ ความหลงใหล ความไม่พอใจ ความหคหุใจ ความฟุ้งซ่าน ความรำคาญใจ

ทวิรัตน นาคเนียม (ทวิรัตน นาคเนียม. 2530 : 30-37) อธิบายในความหมายของสัมมาสติว่า มีคำจำกัดความแบบพระสูตร ดังนี้

1. พิจารณาเห็นภายในกาย มีความเพียร มีสัมปชัญญะ มีสติจำกัด อภิชญา และ โทมนัสในโลกเสียได้
2. พิจารณาเห็นเวทนาในเวทนาทั้งหลาย มีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ มีสติจำกัด
3. พิจารณาเห็นจิตในจิต มีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ มีสติจำกัด อภิชญาและ โทมนัสในโลกเสียได้
4. พิจารณาเห็นธรรมในธรรมทั้งหลาย มีความเพียร มีสติสัมปชัญญะ มีสติจำกัด อภิชญาและ โทมนัสในโลกเสียได้

มรรคมืองค์แปดกับการแก้ปัญหาสังคม

มรรคมืองค์แปดเป็นแนวทางหรือปฏิบัติกว้าง ๆ ในการแสวงหาทางแก้ความบีบคั้นหรือทุกข์ของสังคม ดังที่พระมหาอุทัย ญาณธโร (พระมหาอุทัย ญาณธโร. 2538 : 263) ได้กล่าวถึง มรรคมืองค์แปดจะปรากฏออกมาในรูปแบบของสังคม 3 ประการคือ

ประการแรก ภูมิปัญญาของสังคม ส่วนประกอบในประการนี้คือ (1) ความเห็นหรือทัศนคติ (ความเห็นชอบ) และ (2) เจตจำนง การตรึงตรอง การวางแผนหรือนโยบาย (ความคำริชอบ) ในข้อนี้จะปรากฏออกมาในรูปของการที่สังคมมีการพยายามแสวงหาทางแก้ไขความบีบคั้นในสังคมอย่างมีเหตุผล รู้จักแยกแยะปัญหา และแสวงหาแนวทางนโยบายที่เหมาะสมทันเหตุการณ์ โดยความเป็นหนึ่งเดียวและเห็นแก่เจตจำนงร่วม

ประการที่สอง หลักปฏิบัติของสังคม มีส่วนประกอบ 3 ประการ คือ (1) รู้จักแสดงท่าทีของสังคมให้เกิดประโยชน์ (คำพูดชอบ) (2) การปฏิบัติพฤติกรรมทางสังคมที่ถูกต้อง (การกระทำชอบ) และ (3) การมีภาระงานหรือประกอบวิถีทางสังคมที่ถูกต้อง (การดำรงชีวิตชอบ) ข้อนี้ทำให้ไม่เกิดการกระทำทางสังคมใด ๆ ที่จะทำให้สังคมอื่นมีความรังเกียจ ขณะเดียวกันก็ทำให้เกิดความ ไว้วางใจในการที่จะร่วมกิจกรรมใด ๆ

ประการที่สาม ความมุ่งมั่นและความหนักแน่นของสังคม มีส่วนประกอบที่สำคัญ คือ (1) ความพยายามบากบั่นในสิ่งที่ชอบธรรม (ความพยายามชอบ) (2) การรู้สถานะของตัวเองอยู่เสมอ (ความระลึกรู้ชอบ) และ (3) การมีความหนักแน่นในการแก้ปัญหาทางสังคมไม่หุนหันพลันแล่น และตระหนักต่อปัญหาต่าง ๆ (ความตั้งใจชอบ) หลักการในประการนี้ สร้างพลังความเป็นหนึ่งเดียวและการไม่หวั่นไหวต่อสถานการณ์ แม้ว่า สังคมจะไม่ใหญ่โตนัก แต่ถ้ามีความมุ่งมั่น และหนักแน่นก็ทำให้เกิดพลังแก่สังคมในการดำเนินการเรื่องใด ๆ

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับมรรคมืองค์แปด

จงเหรียญ หล้ามี (จงเหรียญ หล้ามี. 2536 : 86-87) ได้ศึกษาคุณธรรมอริยมรรคมืองค์แปดด้านศีล ทำการศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ จำนวน 428 คน โดยศึกษาตามตัวแปร เพศ สถานที่อยู่อาศัย และอาชีพของผู้ปกครอง เพื่อจะได้ทราบถึงระดับและความแตกต่างของคุณธรรม โดยใช้แบบทดสอบคุณธรรมอริยมรรคมืองค์แปดด้านศีล ของพรณี อุ๋นศรีเพ็ง พบว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปีการศึกษา 2536 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์มีคุณธรรมอริยมรรคมืองค์แปดด้านศีล อยู่ในระดับปานกลาง และนักเรียนชายและนักเรียนหญิง มีคุณธรรมอริยมรรคมืองค์แปดแตกต่างกัน โดยที่มีนัยสำคัญ ทางสถิติที่ระดับ .05 โดยที่นักเรียนเพศหญิงมีคุณธรรมองค์ประกอบสัมมาทมะ และสัมมาอาชีวะ มากกว่านักเรียนชาย ยกเว้นคุณธรรมองค์ประกอบสัมมาวาจา ไม่แตกต่างกันและพบว่า นักเรียนที่มีผู้ปกครองประกอบอาชีพต่างกันมีคุณธรรมอริยมรรคมืองค์แปดด้านศีลไม่แตกต่างกัน

พงษ์พันธ์ สุนทรสิต (พงษ์พันธ์ สุนทรสิต. 2528 : 91-104) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักเบญจธรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ คือ ด้านเมตตา กรุณา ด้านสัมมาอาชีวะ ด้านกามสังวร ด้านสัจจะ และด้านสติสัมปชัญญะ กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้คือ นักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคใต้ จากวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดกระบี่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรัง และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา จำนวน 291 คน ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักเบญจธรรมรวมทุกด้านของนักศึกษาแต่ละวิทยาลัยเรียงลำดับจากต่ำไปหาสูงดังนี้

วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดยะลา วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดกระบี่ วิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดตรัง และวิทยาลัยพลศึกษาจังหวัดชุมพร

เอกสารและงานวิจัยเกี่ยวกับตัวแปรทางสังคมความประพฤติทางจริยธรรมของบุคคลวัยรุ่น

ตัวแปรทางสังคมกับความประพฤติทางจริยธรรมของบุคคลวัยรุ่น

เนื่องจากลักษณะทางจริยธรรมมิได้มีติดตัวบุคคลมาแต่กำเนิด แต่ต้องมีการเรียนรู้จากบุคคลอื่นและสิ่งแวดล้อม ฉะนั้น การที่บุคคลอยู่ในกลุ่มทางสังคม ซึ่งมีค่านิยมและวิธีปฏิบัติที่แตกต่างกัน ย่อมจะทำให้บุคคลมีจริยธรรมที่แตกต่างกันไปได้ด้วย กลุ่มที่แบ่งตามตัวแบ่งทางสังคมต่าง ๆ ได้แก่ ระดับชั้น เพศ และการอบรมเลี้ยงดู

งานวิจัยระดับชั้นเรียนหรืออายุกับจริยธรรมของวัยรุ่น

ในปัจจุบัน สังคมที่เจริญและมีมาตรฐานที่ใกล้เคียงกัน มีการจัดการศึกษาภาคบังคับ และมีการวิจัยเกี่ยวกับนักเรียนและนิสิตนักศึกษา จึงเป็นกลุ่มที่เก็บข้อมูลได้ง่ายที่สุด ฉะนั้น ผลการวิจัยของบุคคลในสังคมปัจจุบันจึงไม่สามารถแยกตัวแปรที่เป็นระดับการศึกษาออกจากตัวแปรอายุของบุคคลได้ (มธุรส ชำนาญทัศน์. 2532 : 51-52)

การศึกษา พฤติกรรมจริยธรรมทางคุณธรรมของนักศึกษาผู้ใหญ่สายสามัญระดับ 4 โดยสุพัฒน์ มนต์ไพบูลย์ (สุพัฒน์ มนต์ไพบูลย์. 2522 : 111-119) มีความมุ่งหมายเพื่อศึกษา พฤติกรรมจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์ ความขยันหมั่นเพียร ความรู้สึกรับผิดชอบ ความรู้จักกาลเทศะและมารยาท ความเอื้อเฟื้อและความมีระเบียบวินัยของนักศึกษาผู้ใหญ่จำนวน 230 คน ผลการวิจัย พฤติกรรมจริยธรรมทางคุณธรรมพบว่า นักศึกษาผู้ใหญ่มีพฤติกรรมด้านความรู้จักกาลเทศะและมารยาทสูงกว่าพฤติกรรมอื่น ส่วนพฤติกรรมที่น้อยกว่าด้านอื่นก็คือ ความเอื้อเฟื้อ

และความซื่อสัตย์ โดยที่พฤติกรรมรวมทุกด้านนั้น หญิงมีสูงกว่าชาย นักศึกษาผู้ใหญ่กลุ่มอายุ 21 ปีขึ้นไปมีพฤติกรรมจริยธรรมทางคุณธรรมสูงกว่ากลุ่มอายุ 15-20 ปี

ในปีเดียวกัน สุรณีย์ จุติดำรงพันธุ์ (สุรณีย์ จุติดำรงพันธุ์. 2522 : 68-69) ได้วิจัยเรื่อง “พัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในภาคใต้” โดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของนักเรียนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน โดยใช้ทฤษฎีพัฒนาการทางจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนชายหญิง จำนวน 480 คน ซึ่งศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 และ 5 จากโรงเรียนภาคใต้ โดยใช้แบบทดสอบ The Defining Issues Test ของเรสต์ (Rest) ซึ่งพัฒนามาจากแบบวัดจริยธรรมของโคลเบอร์ก (Kohlberg) ผลการวิจัยปรากฏว่า นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 5 มีการพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 2 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.01 แต่ขัดแย้งกับผลการวิจัยของ พนมไพร อารณรัตน์ (พนมไพร อารณรัตน์. 2526 : 186) ศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเองของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และครู จำนวน 2834 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 5 และครู มี พฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเองแตกต่างกันโดยเรียงจากน้อยไปหามากตามลำดับ โดยส่วนรวมพบว่า นักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 มี พฤติกรรมจริยธรรมต่อตนเองน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ

จากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังกล่าวมาแล้ว พอจะสรุปได้ว่า คนที่มีระดับการศึกษาต่างกันจะมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมแตกต่างกัน โดยผู้ที่มีระดับการศึกษาสูงกว่าจะมี พฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่าผู้ที่มีการศึกษาต่ำกว่า ด้วยเหตุนี้เองในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยจึงคาดว่า บุคคลวัยรุ่นที่มีระดับการศึกษาสูง จะมีระดับมรรคมีองค์แปดสูงกว่าบุคคลที่มีระดับการศึกษาต่ำ

งานวิจัยเพศกับจริยธรรมของวัยรุ่น

ถึงแม้ว่า ความมีจริยธรรมสูงจะมีใช้ลักษณะที่สังคมกำหนดไว้สำหรับเพศใดเพศหนึ่ง โดยเฉพาะ แต่บุคคลที่เพศต่างกันอาจเป็นสาเหตุให้บุคคลมีโอกาสปะทะสังสรรค์กับสิ่งแวดล้อมหรือประสบการณ์ทางสังคมที่แตกต่างกันไปได้ ซึ่งอาจจะมีผลต่อท่าทีและพฤติกรรมตามหลักพุทธศาสนาในด้านต่าง ๆ (มธุรส ชำนาญทัศน์. 2532 : 49)

จากการวิจัยของ นิทรา วรรณะ (นิทรา วรรณะ. 2522 : 80-82) ศึกษาพฤติกรรมทาง จริยธรรมของนักเรียน 6 คุณลักษณะจริยธรรม คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความ ซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอุสาหะ และความยุติธรรม โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน กรุงเทพมหานคร จำนวน 560 คน เครื่องมือที่ใช้แบบทดสอบแบบ Projective Technique จำนวน 25 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนหญิงใน

เรื่องความรับผิดชอบสำหรับคุณลักษณะจริยธรรมอื่นๆ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายในทุกคุณลักษณะ ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ ยูฟา ถันงาม (ยูฟา ถันงาม. 2535 : 93-95) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมจริยธรรมของนักเรียน คุณลักษณะเช่นเดียวกับนิทราวรรณ โดยศึกษากับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 480 คน ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายในเรื่องความมีระเบียบวินัย แต่คุณ-ลักษณะจริยธรรมอื่นๆ นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกันจากคุณ-ลักษณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับ พงษ์พันธ์สุนทรสถิต (พงษ์พันธ์ สุนทรสถิต. 2528 : 91-104) ได้ทำการศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักเบญจธรรม ประกอบด้วยคุณลักษณะ 5 ประการ คือ ด้านเมตตากรุณา ด้านสัมมาอาชีวะ ด้านกามสังวร ด้านสัจจะ และด้านสติสัมปชัญญะ โดยศึกษากับนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคใต้จาก 4 วิทยาลัย จำนวน 291 คน ซึ่งผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมทางจริยธรรมตามหลักเบญจธรรมรวมทุกด้านของนักศึกษาหญิงสูงกว่านักศึกษาชาย

✱ สำหรับงานวิจัยที่พบว่าเพศหญิงและเพศชายมีพฤติกรรมทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เช่น ปาริชาติ นาคอ้อม (ปาริชาติ นาคอ้อม. 2528 : 119-122) ได้ศึกษาพฤติกรรมทางจริยธรรมนักเรียน 6 คุณลักษณะ คือ ความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอุสาหะ และความยุติธรรม โดยศึกษากลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ในจังหวัดนครสวรรค์ จำนวน 400 คน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบทดสอบแบบ Projective Technique จำนวน 35 ข้อ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนชายและหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมในเรื่อง ความรับผิดชอบ ไม่แตกต่างกัน และคุณลักษณะจริยธรรมอื่นๆ นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชายทุกคุณลักษณะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของวิเชียร ทองนุช (วิเชียร ทองนุช. 2521:105-108) ได้ศึกษาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 3,4 และ 5 อายุระหว่าง 9-12 ปี จำนวน 120 คน พบว่าเด็กชายและเด็กหญิง มีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับงานวิจัยของ ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. 2521 : 122-125) ซึ่งศึกษาพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กอายุ 4-6 ปี จำนวน 83 คนและงานวิจัยของบัญญัติ แก้วส่อง (บัญญัติ แก้วส่อง. 2522 : 58-61) ซึ่งศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและชนบท กลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนมัธยมศึกษาอายุ 13-18 ปี โดยสุ่มจากโรงเรียนรัฐบาลในกรุงเทพมหานคร และจังหวัด ศรีสะเกษ จำนวน 500 คน พบว่าเด็กวัยรุ่นชายและหญิงมีพัฒนาการทางจริยธรรมไม่แตกต่างกัน

ผลการวิจัยที่ได้นำมาเสนอมา พอจะสรุปได้ว่า พบทั้งความแตกต่างและไม่แตกต่างของพัฒนาการทางจริยธรรมระหว่างเพศชายและเพศหญิง แต่ส่วนใหญ่ที่พบความแตกต่างจะ

พบว่า เพศหญิงมีจริยธรรมสูงกว่าเพศชาย ด้วยเหตุนี้ในงานวิจัยนี้ผู้วิจัยคาดว่า วัยรุ่นเพศหญิงมีระดับมรรคมีองค์แปดสูงกว่าวัยรุ่นเพศชาย

การอบรมเลี้ยงดูกับจริยธรรม

ครอบครัวเป็นสถาบันที่มีอิทธิพลต่อสิ่งแวดล้อมทางพฤติกรรมของเด็กและเป็นสถาบันแห่งแรกที่ได้ให้การอบรมทางจิตใจแก่เด็ก จริยธรรมของบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูเป็นอย่างมาก (ทิพวรรณ กิติวิบูลย์. 2522 : 3) เด็กรู้จักแสดงพฤติกรรมต่าง ๆ ในสังคม ทั้งด้านอุปนิสัย และอารมณ์ เริ่มมีมาที่บ้าน เด็กจะเป็นผู้ที่มีความคิด ความรู้สึก มีมารยาทหรือการวางตัวอย่างไรนั้น ขึ้นอยู่กับการอบรมจากทางบ้านเป็นส่วนหนึ่ง (สุพัตรา สุภาพ. 2518 : 26) ดังนั้น การที่เด็กจะมีความสมบูรณ์ทั้งทางร่างกายและจิตใจนั้นขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดูที่ดี (โอโนซา จริงจัง. 2529 : 39 ; อ้างอิงมาจาก สุชา จันทรเฒ. 2518 : 128)

ไวรัช เจียมบรรจง (ไวรัช เจียมบรรจง. 2522 : 47) กล่าวว่า การอบรมเลี้ยงดู เป็นการอบรมให้เด็กมีพฤติกรรมตามที่สังคมคาดหวัง โดยมีพ่อ แม่ เป็นผู้มีส่วนในการเสริมพฤติกรรม และดวงเดือน พันธุมนาวิน (ทิพย์สุดา นิลสินธพ. 2523 : 21 ; อ้างอิงมาจากดวงเดือน พันธุมนาวิน. 2520 : 9-10) ให้ความหมายการอบรมเลี้ยงดูเด็กว่า การที่ผู้ใกล้ชิดเด็กมีการติดต่อเกี่ยวข้องกับเด็กทั้งทางด้านคำพูด และการกระทำ ซึ่งเป็นการสื่อความหมายต่อเด็กทั้งทางด้านความรู้สึกและอารมณ์ของผู้กระทำ ตลอดจนเป็นทางให้ผู้เลี้ยงดูสามารถจะให้รางวัล และลงโทษเด็กได้ นอกจากนี้ยังเป็น โอกาสให้เด็กได้ดูแบบอย่างการกระทำของผู้เลี้ยงดูตนเองด้วย

ในเรื่องของการแบ่งวิธีการอบรมเลี้ยงดูนั้น ยังหาหลักเกณฑ์ที่แน่นอนไม่ได้ กล่าวคือนักจิตวิทยาแต่ละคนก็แบ่งแตกต่างกันไปแต่ละแบบ ดังต่อไปนี้

โรเจอร์ (พรสุดา คิยววรรณะ .2534:23 ; อ้างอิงมาจาก Rogers .1972 :117) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 3 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย หมายถึง วิธีการที่พ่อแม่ใช้การอบรมเลี้ยงดูที่ทำให้บุตรรู้สึกว่าเขาได้รับการปฏิบัติด้วยความยุติธรรม บิดามารดาไม่เข้มงวดจนเกินไปยอมรับนับถือความสามารถและความคิดของบุตร ให้ความร่วมมือแก่บุตรตามโอกาสอันควร.

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน. หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกถูกก้าวก่ายเรื่องส่วนตัว ข้นยั้งการก้าวร้าวและทำให้รู้สึกผิด เมื่อแสดงพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม บุตรมีความรู้สึกว่าถูกบังคับให้ทำตามความต้องการของบิดามารดา บิดามารดาใช้คำพูดให้รู้สึกอาย

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลย หมายถึง การอบรมเลี้ยงดูที่บุตรรู้สึกว่าคุณเองได้รับการตามใจ และไม่ได้รับความเอาใจใส่ให้คำแนะนำ ช่วยเหลือจากบิดามารดาเท่าที่ควร

เซฟเฟอร์ (รัตนาวดี รอดภิรมย์ .2533:27 ; อ้างอิงมาจาก Schaefer .1959) แบ่งการอบรมเลี้ยงดูเป็น 2 มิติ มิติหนึ่งได้แก่ รัก (Love) เป็นการให้ความรัก การยอมรับ และการให้รางวัล ไม่เป็นมิตร (Hostility) เป็นลักษณะการปฏิเสธ-ไม่เป็นมิตร และลงโทษ อีกมิติหนึ่งได้แก่ ควบคุม-น้อย (Autonomy) เป็นการให้อิสระแก่เด็กบ้าง ควบคุมมาก (Control) เป็นการจำกัดขอบเขต ปกป้อง คุ้มครองมาก

ทั้ง 2 มิติสามารถผสมผสานเป็นแนวปฏิบัติในการอบรมเลี้ยงดู ดังนี้

1. แบบรัก-ควบคุมน้อย (Love -Autonomy) บิดามารดามีความเป็นกันเอง อ่อนน้อมให้การยอมรับ รับฟังความคิดเห็น มีบรรยากาศของความเป็นประชาธิปไตย เปิดโอกาสให้เด็กเรียนรู้ด้วยตนเอง เด็กได้รับคุณค่าความเป็นบุคคลเสมอทุกคนในครอบครัว

2. แบบรัก-ควบคุมมาก (Love-Control) บิดามารดาให้ความรักและความอบอุ่น แต่ขณะเดียวกันก็ให้การปกป้องคุ้มครองมาก จัดการทุกสิ่งทุกอย่างให้ เด็กไม่มีโอกาสเรียนรู้สิ่งต่างๆด้วยตนเอง

3. แบบไม่เป็นมิตร-ควบคุมน้อย (Hostility-Autonomy) บิดามารดาไม่ดูแลเอาใจใส่ ไม่ให้ความสนใจ ปฏิเสธทอดทิ้งไม่เป็นมิตรและบางครั้งก้าวร้าวใส่เด็ก

4. แบบไม่เป็นมิตร-ควบคุมมาก (Hostility -Control) บิดามารดาไม่เป็นมิตรกับเด็ก แต่ชอบจัดการก้าวร้าว ควบคุมเด็กไว้ในโอวาท

สมพร สุทัศนีย์ (สมพร สุทัศนีย์ .2530 :53) แบ่งลักษณะการอบรมเลี้ยงดูเพื่อใช้ในการศึกษาโดยใช้แนวคิดของเซฟเฟอร์ (Schaefer .1959) และเบคเกอร์ (Becker .1964) ออกเป็น 7 แบบ คือ

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อำนาจควบคุม (Authoritarian) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่าคุณได้รับการควบคุมทั้งพฤติกรรม ความคิด ทัศนคติ และความรู้สึกโดยตรง และเปิดเผยจากบิดามารดา จะคอยออกคำสั่งให้ปฏิบัติตามเสมอ ถ้าไม่ปฏิบัติตามจะถูกลงโทษ

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน (Firm Discipline) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่าคุณถูกกวดขัน ดูแล แนะนำ ให้ปฏิบัติตามกฎระเบียบมาตรฐานของสังคม วัฒนธรรม หรือห้ามมิให้ประพฤติปฏิบัติในสิ่งที่นอกกรอบกรอบ ถ้าเด็กไม่ทำตามกฎระเบียบและมาตรฐานดังกล่าวก็จะถูกลงโทษ

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย (Physical Punishment) หมายถึง การที่เด็ก รายงานว่า บิดามารดาลงโทษให้เจ็บกาย เช่น เข็มขัด ตี หยิก เมื่อเด็กทำผิดหรือแสดงพฤติกรรมที่ไม่พึงประสงค์

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความคุ้มครอง (Overprotection) หมายถึง การที่เด็ก รายงานว่า บิดามารดาแสดงความรักและห่วงใยเด็กจนเกินไป ให้ความช่วยเหลือจนเกินความจำเป็น มักจะเข้ายุ่งเกี่ยวกับเด็กในทุกเรื่องทำให้เด็กรู้สึกว่าคุณไม่มีอิสระที่จะทำอะไรด้วยตนเองได้

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย (Democracy) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่า บิดามารดาแสดงความรักและส่งเสริมให้เด็กมีอิสระในการคิด ตัดสินใจและแก้ปัญหาต่างๆ เด็ก จะได้รับความเสมอภาคในการทำสิ่งต่างๆ

6. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักตามใจ (Permissiveness) หมายถึง การที่เด็กรายงานว่า บิดามารดายินยอมให้เด็กแสดงพฤติกรรมต่างๆ ได้ตามใจปรารถนา โดยไม่ต้องทำตามกฎเกณฑ์ แม้ กระทำผิดก็ไม่ได้รับการลงโทษ เด็กรู้สึกว่า บิดามารดาปล่อยปละละเลยตามใจ โดยไม่มีการให้คำแนะนำที่เหมาะสมในการแก้ปัญหา

7. การอบรมเลี้ยงดูแบบปล่อยปละละเลยหรือทอดทิ้ง (Rejection) หมายถึง การที่เด็ก รายงานว่า บิดามารดาสนใจ เอาใจใส่ ไม่ให้ความช่วยเหลือเมื่อจำเป็น วิจาร์ณด่าทอ และลงโทษ อย่างรุนแรงเมื่อเด็กทำผิด

จะเห็นได้ว่าการอบรมเลี้ยงดูเด็กจัดออกเป็นหลายประเภท ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัย แบ่งการอบรมเลี้ยงดูออกเป็น 5 ประเภท ตามแนวคิดของ ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ (ดวงเดือน พันธุนาวิน และคณะ. 2520 : 4-14) ดังนี้

1. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายความว่า การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตร โดยให้ความอบอุ่นเป็นกันเอง เอาใจใส่ รักใคร่ห่วงใย สนใจทุกข์สุขบุตรของตนมากเพียงใด มีความใกล้ชิดกับบุตร โดยตรง ทำกิจกรรมร่วมกันมากน้อยเพียงใด นอกจากนั้นยังเกี่ยวข้องกับ ความสนิทสนมการสนับสนุนช่วยเหลือและการให้ ความสำคัญแก่บุตรด้วย

2. การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ หมายความว่า การที่บิดามารดาได้อธิบาย เหตุผลให้แก่บุตร ในขณะที่มีการส่งเสริมหรือขัดขวางการกระทำของบุตรหรือลงโทษบุตร นอกจากนั้นบิดามารดาที่ใช้วิธีการนี้ยังให้รางวัลและลงโทษอย่างเหมาะสมกับการกระทำของ บุตรมากกว่าที่จะปฏิบัติต่อบุตรตามอารมณ์ของตน การกระทำของบิดามารดาจะเป็นเครื่องช่วยให้ บุตรได้เรียนรู้และรับทราบถึงสิ่งที่ควรและไม่ควรกระทำ นอกจากนั้นยังช่วยให้บุตรสามารถ จะทำนายได้ว่า ตนจะได้รับรางวัลหรือโดนลงโทษจากบิดามารดา หลังจากที่ทำตนกระทำ พฤติกรรมต่าง ๆ แล้วมากน้อยเพียงใด

3. การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย หมายความว่า การที่บิดามารดา ปฏิบัติต่อเด็กทางการลงโทษเมื่อเด็กทำผิด โดยการลงโทษทางจิต เช่น คำว่า ทำทำไมพอใจ เมินเฉย และห้ามมิให้ทำสิ่งที่ชอบ เป็นต้น ส่วนการลงโทษทางกาย เช่น การตี ทุบ และทำให้เด็กเจ็บกายด้วยวิธีการต่างๆ

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย หมายถึง การปล่อยให้เด็กรู้จักตัดสินใจเองว่า ควรทำหรือไม่ควรทำอะไร และเปิดโอกาสให้เด็กเป็นตัวของตัวเองบ่อยครั้งโดยไม่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับเด็กมากนัก ส่วนการควบคุมมาก หมายถึงการออกคำสั่งให้เด็กทำตามแล้วผู้ใหญ่คอยตรวจตราใกล้ชิดว่าเด็กทำตามที่ต้องการหรือไม่ ถ้าเด็กไม่ทำตามก็จะลงโทษเด็กด้วย

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว หมายถึง การปฏิบัติของบิดามารดาต่อบุตร โดยการเปิดโอกาสให้บุตรทำกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเอง ภายใต้การแนะนำและการฝึกฝน

งานวิจัยการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับจริยธรรม

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เป็นพื้นฐานสำคัญในการที่บิดามารดาจะสามารถถ่ายทอดลักษณะต่างๆ ไปสู่เด็ก อิริคสันกล่าวว่า " ถ้าเด็กทารกได้รับความสุข ความพอใจ จากการดูแลอย่างใกล้ชิดของมารดาตั้งแต่เกิด เด็กจะเกิดความรู้สึกรักใคร่ไว้วางใจมารดา และความรู้สึกนี้จะแผ่ขยายความรู้สึกรักใคร่ไว้วางใจไปยังผู้อื่น " (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2528 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Erikson .1968)

ฮอฟแมน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2528 : 5 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman .1970) ได้ประมวลผลการวิจัย เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูกับพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็ก การอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้ความรักเด็ก ฮอฟแมน พบว่า การวิจัยทางด้านนี้มีอยู่ 15 เรื่อง ซึ่งศึกษาเด็กตั้งแต่อายุ 3 ขวบ ถึง 13 ปี ผลปรากฏว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากในเด็กที่เมื่อทำผิดแล้วยอมสารภาพผิด ผลที่พบในเด็กทุกระดับอายุที่ศึกษาค้นคว้า หลังจากผลงานเหล่านี้ได้เผยแพร่ออกไปแล้ว ทำให้เกิดผลการวิจัยในแง่มุมที่แตกต่างกันออกไปมากยิ่งขึ้น ดังจะเห็นได้จากการประมวลผลการวิจัยอีก 3 บท สดัก โซลท์ไนด์และฮูเวอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2528 : 6 อ้างอิงมาจาก Staub .1975 ;Saltzstein. 1976 ;Hower .1980) ซึ่งต่างก็เน้นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบรัก และ ขอมรักเด็กของบิดามารดา ว่า มีความสำคัญต่อพัฒนาการทางจริยธรรมและลักษณะที่ดีงาม ของเด็ก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับจริยธรรม

ในประมวลผลการวิจัยเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูและจริยธรรม ฮอฟแมน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2528 : 9 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman .1970) พบว่าการที่มารดาใช้เหตุผลกับเด็กนั้น

เกี่ยวข้องกับ ความสามารถในการต้านทานสิ่งชั่วร้ายของเด็กและเมื่อทำผิดแล้ว เด็กจะรู้สึก
ละอายและยอมรับผิด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ ชมพูนุช ศรีเสาวลักษณ์ (ชมพูนุช
ศรีเสาวลักษณ์ . 2530 : 50-53) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของ
นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาในกลุ่มโรงเรียนมัธยมศึกษาส่วนกลาง พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบ
ใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม ในนักเรียนที่มีอายุ 12 ปี
และ 14 ปี และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์มีความสัมพันธ์ทางลบกับการให้เหตุผลเชิง
จริยธรรมในนักเรียนกลุ่มอายุเดียวกัน

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย

ฮอฟแมน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ .2528 :11 ; อ้างอิงมาจาก Hoffman .1970)
ได้พิจารณาเปรียบเทียบอิทธิพลของการลงโทษทางกาย และการลงโทษทางจิต แล้วสรุปว่าการ
ลงโทษทางกายนี้มีผลเสียต่อเด็กมาก เพราะสอนให้เด็กก้าวร้าว รังแก ข่มเหงผู้ที่อ่อนแอกว่า
ทำให้เด็กเกลียดกลัวผู้ลงโทษ และหลีกเลี่ยงสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับ เด็กที่เคยถูกลงโทษ
ทางกายนั้น ส่วนการลงโทษทางจิตให้ผลดีในการเสริมสร้างจริยธรรมของเด็ก สำหรับการวิจัย
วัยรุ่นไทย พบว่าการลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีประโยชน์ในการปลูกฝังจริยธรรม และ
เกี่ยวข้องกับลักษณะมุ่งอนาคตสูงของวัยรุ่น (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจวบปัจฉิม
.2520 : 18)

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย -มาก

จากการประมวลผลการวิจัยในต่างประเทศ ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ
(ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ . 2528 : 19-20) ได้สรุปว่า การศึกษากับเด็กเล็กมักพบ
ประโยชน์ของการ อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในปริมาณค่อนข้างสูง ส่วนการวิจัยวัยรุ่นเป็นต้น
ไปพบประโยชน์ของการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมในปริมาณน้อยดังผลการวิจัยของ วารินทร์
ม่วงสุวรรณ (วารินทร์ ม่วงสุวรรณ. 2517 : 175) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและ
แบบควบคุมที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางจริยธรรมด้านอื่น ๆ คือ ความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม
โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นนักเรียนชั้น ป.ศ. ปีที่ 1 จำนวน 450 คน ผลการวิจัยพบว่า วัยรุ่น
ที่รายงานว่าตนได้รับการ ควบคุมน้อยมีวินัยทางสังคมสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่รายงานว่าได้รับการ
ควบคุมมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วกับจริยธรรม

เอเยอร์ และ เบรนรุตเตอร์ (พีรพงศ์ สิริวัฒนางกูร .2520: 21 ; อ้างอิงมาจาก Ayer and Burnrueter .1973 :163) ศึกษาพบว่า บุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกให้พึ่งตนเองจะเป็นคนที่รู้จักตัดสินใจด้วยตนเอง มีความกล้าที่จะเผชิญความจริง เช่นเดียวกับ วีรยุทธ และ นวลเพ็ญ วิเชียรโชติ (วีรยุทธ และนวลเพ็ญ วิเชียรโชติ 2513 : 12-21) พบว่า บุคคลที่ดำเนินชีวิตกับผู้อื่น และแก้ปัญหาที่บุคคลอื่น มักจะไม่เกรงใจใคร หรือมีความเกรงใจน้อย และด้วยการฝึกให้พึ่งตนเองนี้ เท่ากับเป็นการปลูกฝังให้เด็กมีแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์สูง และเป็นตัวของตัวเอง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูกับจริยธรรม

ชูศรี หล็กเพชร (ชูศรี หล็กเพชร. 2517 : 95) ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี โดยศึกษากับนักเรียนจำนวน 350 คน พบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย มีความคิดเห็นเกี่ยวกับคุณธรรมแห่งพลเมืองดี มีความรับผิดชอบ รู้จักเหตุผลในการกระทำต่าง ๆ มีการไต่ตรองและปฏิบัติตนในทางที่สังคมยอมรับ มีอารมณ์คงที่ และมีลักษณะเป็นมิตรกับคนทั่วไป ซึ่งขัดแย้งกับผลการวิจัยของ พรณีย์ กันทรากกร (พรณีย์ กันทรากกร. 2522: 54-59) ได้ศึกษาเปรียบเทียบจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนที่มีภูมิหลังต่างกันในจังหวัดสงขลา ใช้กลุ่มตัวอย่างเด็กชาย 4-6 ขวบ กำลังศึกษาในระดับอนุบาลจำนวน 30 คน ผลการวิจัยพบว่า เด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกันมีจริยธรรมไม่แตกต่างกัน ต่อมาบุญชร แก้วส่อง (บุญชร แก้วส่อง. 2522 : 61-62) ศึกษาการเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและชนบทที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบการคิดแตกต่างกัน โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่เป็นเด็กวัยรุ่น อายุ 13-18 ปี ในกรุงเทพมหานครและศรีสะเกษ จำนวน 300 คน ผลการวิจัยพบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมมีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของทิพย์สุตา นิลสินธพ (ทิพย์สุตา นิลสินธพ. 2533: 42) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน ในกรุงเทพมหานคร โดยศึกษากับกลุ่มตัวอย่างเป็นนักเรียนอนุบาล อายุ 4-6 ปี จำนวน 90 คน ผลการวิจัยพบว่า จริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียน มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดู อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

จากงานวิจัยที่กล่าวมา สรุปได้ว่า พัฒนาการทางจริยธรรมนั้นขึ้นอยู่กับการอบรมเลี้ยงดู ดังคำกล่าวของ ประสพ รัตนกร (ประสพ รัตนกร. 2522 : 21) ว่า ถ้าเด็กได้รับความรักความใกล้ชิดอย่างสม่ำเสมอตั้งแต่คลอด เด็กจะรู้ค่าของความรักและมีความกตัญญู ตลอดจนมีความประพฤติอยู่ในศีลในสัตย์ แต่ถ้าเด็กไม่เคยได้รับความรักความอบอุ่นเลย ความรู้สึกเมตตา กรุณาต่อ ผู้อื่นแทบจะไม่มีหวังที่จะได้รับจากบุคคลผู้นั้น จากการศึกษาของดวงเดือน

พันธุมนาวิน และคณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ. 2528 : 4-15) ได้พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสำคัญต่อพัฒนาการทางจริยธรรมและลักษณะที่พึงงามของเด็ก การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสำคัญต่อจิตใจและพฤติกรรมของเด็กโดยเฉพาะเกี่ยวข้องกับ ลักษณะทางจริยธรรม สุขภาพจิตและลักษณะอื่น ๆ ของเยาวชน โดยจะพบความสำคัญในวัยรุ่นเป็นต้นไป การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายให้ผลดีในการเสริมสร้างจริยธรรม ใช้เหตุผล มีส่วนร่วมสร้างเสริมพัฒนาการจริยธรรมของเด็กอยู่บ้าง การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมถ้าบิดามารดาใช้การควบคุมบุตรในปริมาณเท่าที่จำเป็นเพื่อให้บุตรเชื่อฟัง จะทำให้เยาวชนมีจริยธรรมสูงที่สุด ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองเร็วเกี่ยวข้องกับแรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ อย่างเด่นชัด

จากที่กล่าวมาสรุปได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก แบบใช้เหตุผลแบบลงโทษทางจิต แบบควบคุมน้อย และแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์และสามารถทำนายมรรคมีองค์แปดได้

จากงานวิจัยที่กล่าวมา สามารถจะตั้งสมมุติฐานได้ดังนี้

สมมุติฐานในการศึกษาค้นคว้า

1. มรรคมีองค์แปดในเด็กวัยรุ่นสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน
2. มรรคมีองค์แปดในเด็กวัยรุ่นหญิง สูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย
3. การอบรมเลี้ยงดูในปริมาณที่แตกต่างกัน มีมรรคมีองค์แปดต่างกัน
 - 3.1 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย
 - 3.2 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล
 - 3.3 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต
 - 3.4 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก
 - 3.5 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบพึ่งตนเองช้า
4. การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับมรรคมีองค์แปด
 - 4.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด

4.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด

4.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด

4.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด

4.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว สามารถทำนายมรรคมีองค์แปดได้

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษานี้ ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการดำเนินการออกเป็นขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูล
3. การเก็บรวบรวมข้อมูล
4. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ เด็กวัยรุ่นชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการในกรุงเทพมหานคร ปีการศึกษา 2540

2. กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษานี้ คือ เด็กวัยรุ่นชายและหญิงที่กำลังศึกษาอยู่ในระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 สังกัดกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ จำนวน 150 คน ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multistage Sampling) ดังมีวิธีดำเนินการดังต่อไปนี้

1. สุ่มชื่อโรงเรียนจากบัญชีรายชื่อโรงเรียนมัธยมศึกษา ปีการศึกษา 2540 ของกรมสามัญศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ กรุงเทพมหานคร มา 3 โรงเรียน โดยวิธีสุ่มอย่างเจาะจง
2. เลือกนักเรียนที่สุ่มมาแล้วทั้ง 3 โรงเรียน โดยใช้ตารางเลขสุ่ม สุ่มมาระดับละ 50 คน ดังนั้นจะได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 150 คน ดังรายละเอียดดังนี้

ตาราง 1 จำนวนเด็กวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามระดับชั้นเรียนและเพศ

โรงเรียน	มัธยมศึกษาชั้นปีที่1		มัธยมศึกษาชั้นปีที่ 3		มัธยมศึกษาชั้นปีที่6		รวม
	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง	ชาย	
โรงเรียนสายปัญญาฯ	18	-	19	-	19	-	56
โรงเรียนเทพศิรินทร์	-	12	-	12	-	12	36
โรงเรียนธนบุรีวร- เทพีพลารักษ์	10	10	10	9	10	9	58
รวม	28	22	29	21	29	21	150

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ ระดับการศึกษา จำนวนพี่น้อง ลำดับของการเป็นบุตร บุคคลที่อบรมเลี้ยงดูนักเรียน ระดับการศึกษาและ อาชีพของบิดามารดาหรือผู้อบรมเลี้ยงดูนักเรียน

ตอนที่ 2 เป็นแบบทดสอบวัดมรรคมีองค์แปด

ตอนที่ 3 เป็นแบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัว และข้อมูลรายละเอียดเกี่ยวกับการได้รับการอบรมเลี้ยงดูได้สร้างขึ้นโดยศึกษาจากหนังสือ เอกสาร และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ตอนที่ 2 แบบวัดมรรคมีองค์แปด เป็นแบบทดสอบที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ลักษณะของแบบทดสอบ ประกอบด้วยการสร้างสถานการณ์เป็นเรื่องราว จำนวน 5 เรื่อง แต่ละเรื่องประกอบด้วยคำถาม 8 ข้อ มีเนื้อหาเกี่ยวกับองค์ประกอบย่อยๆของมรรคมีองค์แปด 8 องค์ประกอบ คือสัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวายามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ

ลักษณะของแบบวัดแต่ละคำถามที่มีอยู่ 8 ข้อคำถามอยู่ในแต่ละเรื่อง มีคำตอบให้เลือก 4 คำตอบ ซึ่งจะมีข้อถูกเพียงข้อเดียว

ตัวอย่าง คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

เรื่องต่อไปนี้เป็นเหตุการณ์ที่สมมติขึ้น ขอให้นักเรียนอ่านเหตุการณ์ในเรื่อง พร้อมกับพิจารณาการกระทำของคนที่เกี่ยวข้อง ในเหตุการณ์นั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วจึงคิดถึงเหตุผลว่า ถ้านักเรียนเป็นคนๆนั้น นักเรียนจะเลือกคำตอบข้อใดซึ่งตรงกับเหตุผลของนักเรียนมากที่สุด คำตอบมีให้เลือก 4 คำตอบ ถ้าคำตอบใดตรงกับเหตุผลของนักเรียนมากที่สุด ให้ขีดเครื่องหมาย X ลงหน้าคำตอบนั้นเพียงคำตอบเดียว คำตอบของนักเรียนจะไม่ถือว่าผิด เพราะแบบทดสอบนี้ต้องการทราบเพียงว่า หากนักเรียนพบกับเหตุการณ์นั้น มีเหตุผลอย่างไรในการปฏิบัติแต่ละเหตุการณ์

เปรมฤทัยเป็นลูกคนเล็กของครอบครัว ซึ่งมีทั้งหมด 3 คน คนแรกและคนที่ 2 เป็นผู้ชาย ที่คนโตกำลังเรียนอยู่ในระดับมหาวิทยาลัย พี่คนที่สองกำลังเรียนอยู่ในโรงเรียนเทคนิคแห่งหนึ่ง ส่วนเปรมฤทัยกำลังเรียนอยู่ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง บิดามารดาของเธอหย่าร้างกันเพราะบิดาไปมีภรรยาใหม่ มารดาของเธอเปิดร้านขายของเพื่อนำเงินมาส่งเสียลูกๆให้เรียนหนังสือ นอกจากนี้มารดายังดูแลความเป็นอยู่ของลูกอย่างใกล้ชิด บิดาช่วยเหลือด้านการเงินบ้างบางครั้ง วันหนึ่งครูให้นักเรียนเล่าประวัติของตนหน้าชั้น มลฤดีเป็นเพื่อนร่วมห้องและอยู่ใกล้บ้านกัน ได้ห้ามไม่ให้เปรมฤทัยพูดถึงบิดาเกรงเพื่อนจะนำไปนินทา แต่เปรมฤทัยก็ยังเล่าเรื่องของเธอตามความเป็นจริง นานๆบิดาจะมาเยี่ยมลูกๆสักครั้ง ทำให้ลูกๆมีความรู้สึกไม่ดีต่อบิดา กอรปกับทัศนคติที่เลวถือว่า แม่เลี้ยงเป็นคนใจร้ายและมีอำนาจเหนือบิดาของตน ประกอบกับญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านตำหนิถึงการกระทำของบิดาให้พี่ๆและเธอฟังเสมอ ทำให้ความรู้สึกของลูกชายทั้งสองคิดว่าบิดาเป็นศัตรูและเกลียดชังบิดามาก เปรมฤทัยไม่พอใจพี่ชาย สำหรับเธอยังมีความรักและเคารพบิดาเนื่องจากตอนที่บิดายังไม่ได้แยกทางกับมารดา ท่านรักเธอมากและบิดาจะซื้อของที่มีราคาแพงให้เมื่อมาเยี่ยม เธอพยายามถามถึงทุกข์สุขของบิดาและไปเยี่ยมเมื่อมีโอกาสนั้น แม้ว่าแม่เลี้ยงก็ดักไม่ให้เธอติดต่อกับบิดา เธอพยายามทำความดีกับบิดา เช่นเดียวกับที่เธอปฏิบัติต่อมารดา และเธอยังตั้งใจเรียนตลอดจนมีความประพฤติเรียบร้อยไม่ติดยาเสพติดเหมือนเด็กที่มีปัญหาทั่วไป

1. การที่เปรมฤทัยยังมีความรักและเคารพบิดาอยู่เสมอ เป็นเพราะเธอมีความเชื่ออะไร
 - ก. ถึงอย่างไรบิดาก็ยังช่วยเหลือด้านการเงินบ้าง
 - ข. บิดาจะมาอยู่กับเธออีก
 - ค. บิดามารดาเป็นผู้มีพระคุณ ท่านมีเหตุผลในการกระทำอย่างนั้น
 - ง. บิดายังรักเปรมฤทัยเหมือนเดิม
2. การที่เปรมฤทัยไม่คิดโกรธบิดาของเธอ เนื่องจากอะไร
 - ก. บิดายังดีกับเธอเสมอ
 - ข. บิดาซื้อสิ่งของที่มีราคาแพงให้ เมื่อมาเยี่ยมเธอ
 - ค. การโกรธแค้นไม่ใช่สิ่งที่ดี นอกจากนี้นี่ยังสร้างความวุ่นวายให้ผู้อื่นและตัวเอง
 - ง. เธอคิดว่าปัญหาควรเป็นเรื่องของบิดามารดา
3. เปรมฤทัยเล่าเรื่องของเธอตามความเป็นจริงในชั่วโมงภาษาไทย จุดประสงค์ที่เล่าความจริงเพราะเหตุใด
 - ก. ครูของเธอทราบเรื่องเธอแล้ว
 - ข. ไม่ควรพุดปิดหรือหลีกเลี่ยงจากความเป็นจริง
 - ค. ต้องการได้รับคำชมในการพุดความจริง
 - ง. กลัวมลฤดีพุดกลับหลังว่าเธอพุดไม่จริง
4. แม้ว่าเปรมฤทัยมีปัญหาทางบ้าน ที่บิดาหย่ากับมารดาและไปมีภรรยาใหม่ แต่เปรมฤทัยไม่เคยแก้ปัญหาโดยการดุดาเสพติดเหมือนเด็กอื่นที่มีปัญหาทางบ้าน การกระทำดังนี้เกิดขึ้นเพราะ สิ่งใด
 - ก. เปรมฤทัยคิดว่าการทำร้ายตัวเองโดยการดุดาเสพติดทำให้มีชีวิตมีดมน
 - ข. มารดาควบคุมอย่างใกล้ชิด
 - ค. ไม่มีเงินจะซื้อสิ่งของเหล่านั้น
 - ง. ไม่ต้องการให้บิดาดำหนิ
5. เปรมฤทัยตั้งใจเรียน การที่เธอประพฤติเช่นนั้น แสดงว่าเธอเป็นคนอย่างไร
 - ก. เกรงว่ามารดาจะไม่รัก
 - ข. ต้องการได้รับคำชมจากบิดา
 - ค. ไม่อยากอายเพื่อนๆ
 - ง. เป็นนักเรียนที่รู้จักหน้าที่

6. แม้ว่าแม่เลี้ยงก็ดกกันไม่ให้บิดาติดต่อกับเธอ แต่เปรมฤทัยพยายามโทรศัพท์ถามถึงสารทุกข์ของบิดาและไปเยี่ยมเยียนเมื่อมีโอกาสด เธอพยายามทำความดีกับบิดา เช่นเดียวกับที่เธอปฏิบัติต่อมารดา เธอทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการแก้แค้นแม่เลี้ยง
- ข. ไม่ต้องการให้บิดาลืมเธอ
- ค. ต้องการทำหน้าที่เป็นลูกที่ดีของบิดามารดา
- ง. ต้องการให้บิดาช่วยเหลือทางการเงินบ้าง

7. พี่ชายทั้งสองของเปรมฤทัยเกลียดชังบิดามาก แต่เธอไม่ได้เกลียดบิดาเช่นเดียวกับพี่ชายทั้งสองและใคร่ตรงถึงการกระทำของบิดา ว่าสาเหตุมาจากอะไร แสดงว่าเปรมฤทัยมีเหตุผลอย่างไรในการกระทำเช่นนั้น

- ก. เธอไม่ถูกกับพี่ชาย ไม่ต้องการเข้าข้างพี่ชายของเธอ
- ข. ไม่ควรสรุปเรื่องอะไรง่าย ๆ มีสติและใคร่ตรงให้ดี
- ค. บิดารักเธอมากกว่าพี่ชาย
- ง. ไม่ต้องการให้มารดาตำหนิเธอเหมือนกับพี่ชาย

8. แม้ว่าญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านของเปรมฤทัยตำหนิถึงการกระทำของบิดาให้เธอฟังเสมอ แต่สำหรับเปรมฤทัยแล้วบิดาเป็นบุคคลที่เธอเคารพและรักเสมอ เปรมฤทัยทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. เปรมฤทัยมีจิตใจดีงาม
- ข. เปรมฤทัยมีความคิดเป็นของตนเอง เป็นตัวของตัวเอง
- ค. บิดามารดาเป็นผู้ให้กำเนิด จะต้องเคารพและบูชา
- ง. บิดาแสดงให้เห็นว่าท่านยังรักและห่วงใยเธอ

เกณฑ์การให้คะแนน

ให้ 1 คะแนน สำหรับคำตอบที่แสดงถึงการมี สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมวาชามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ

ให้ 0 คะแนน สำหรับคำตอบที่ไม่แสดงถึงการมี สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมวาชามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ

จากตัวอย่าง

1. ถ้าตอบข้อ ข. ได้ 1 คะแนน
2. ถ้าตอบข้อ ค. ได้ 1 คะแนน
3. ถ้าตอบข้อ ข. ได้ 1 คะแนน
4. ถ้าตอบข้อ ก. ได้ 1 คะแนน
5. ถ้าตอบข้อ ง. ได้ 1 คะแนน
6. ถ้าตอบข้อ ค. ได้ 1 คะแนน
7. ถ้าตอบข้อ ข. ได้ 1 คะแนน
8. ถ้าตอบข้อ ค. ได้ 1 คะแนน

วิธีการสร้าง ดำเนินงานตามลำดับดังนี้

1. กำหนดจุดมุ่งหมายในการสร้างแบบทดสอบ

1.1 เพื่อสร้างเครื่องมือวัดมรรคมีองค์แปด สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6

1.2 เพื่อหาคุณภาพของแบบทดสอบวัดมรรคมีองค์แปด เกี่ยวกับความเชื่อมั่น ความเที่ยงตรง

2. ศึกษาบรรคมีองค์แปดจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง

2.1 ได้ศึกษามรรคมีองค์แปดกับดร.พระมหาไพเราะ ฐิตสีโล ผู้อำนวยการสำนักธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ กรุงเทพมหานคร และอาจารย์ที่สอนวิชาพระพุทธศาสนา โรงเรียนสาทรพิทยาคาร กรุงเทพมหานคร

2.2 เขียนนิยามมรรคมีองค์แปดในรูปนิยามปฏิบัติการ ในแต่ละด้านย่อยให้ครอบคลุมทุกเรื่องด้านละ 8 ข้อ จำนวน 64 ข้อ ลักษณะของแบบทดสอบเป็นเนื้อเรื่องที่สมมุติเหตุการณ์ขึ้น ในเหตุการณ์นั้นๆจะมีการสร้างสถานการณ์ที่ครอบคลุมมรรคมีองค์แปด แบ่งออกเป็น 8 องค์ประกอบ คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวาจาเยมะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ จำนวน 8 เรื่อง

3. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยผู้วิจัยนำแบบวัดไปให้ ดร.พระมหาไพเราะ ฐิตสีโล ผู้อำนวยการสำนักธรรมวิจัย มหาวิทยาลัยราชภัฏวชิรเวศน์ กรุงเทพมหานคร และผู้ทรงคุณวุฒิอีก 2 ท่าน พิจารณาตรวจสอบว่าแบบทดสอบนั้นๆตรงตาม

นิยามที่ตั้งไว้หรือไม่ แล้วนำผลการตรวจสอบมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

4. นำแบบทดสอบไปทดลองใช้กับ กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่ศึกษา เป็นนักเรียนโรงเรียนสายปัญญาฯ กรุงเทพมหานคร ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับละ 30 คน รวม 90 คน แล้วนำผลที่ได้ค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้างโดยหาความสัมพันธ์ระหว่างรายข้อกับคะแนนรวม ซึ่งสามารถหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วย โดยมีค่าความสัมพันธ์ระหว่าง 0.20 ถึง 0.72

5. นำคำถามที่คัดเลือกแล้วจากข้อที่ 4 มาหาค่าของความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้แบบ Kuder-Richardson สูตรที่ 20 พบว่า มีค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดนี้เท่ากับ 0.74

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดูบุตร 5 วิธี ในงานวิจัยนี้ใช้วิธีการอบรมเลี้ยงดูแบบ (1) รักสนับสนุน (2) ใช้เหตุผล (3) ลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย (4) แบบควบคุมน้อย และ (5) แบบให้ฟังตัวเองเร็ว แบบวัดทั้ง 5 แบบนี้ได้ดัดแปลงมาจากแบบวัดรายงานการถูกอบรมเลี้ยงดูของเด็กวัยรุ่น จากงานวิจัยเรื่อง “จริยธรรมของเยาวชนไทย” (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉินีก .2521) และจากรายงานการวิจัยเรื่อง “ปัจจัยทางจิตวิทยาที่เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยง ดูเด็กของมารดาไทย” (วงเดือน พันธุมนาวินและคณะ.2528)

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉินีก (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ เพ็ญแข ประจันปัจฉินีก. 2521 : 88)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน ให้มีจำนวน ข้อคำถาม 10 ข้อ ลักษณะการวัดมีลักษณะเป็นประโยค ประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คะแนนของแบบวัดอยู่ในช่วงระหว่าง 10-60 คะแนน มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุตรที่ได้รับการปฏิบัติด้วย ความรัก เอาใจใส่ ให้ความสนิทสนม และการมีส่วนร่วมในการทำกิจกรรมต่างๆในชีวิตประจำวัน

ตัวอย่าง คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

ข้อความต่อไปนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองต่อตัวนักเรียน

วิธีการตอบ - ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อความซ้ำๆ พิจารณาว่าข้อความนั้นเป็นจริงสำหรับตัวนักเรียนเองเพียงไร

- เลือกตอบโดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่องจริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง หรือไม่จริงเลย
- ในแต่ละข้อความ นักเรียนเลือกคำตอบคำตอบเดียวที่ตรงกับความจริงสำหรับนักเรียนที่สุด

0 แม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00. แม่ไม่เคยสนใจทุกข์สุขของฉันเลย

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล (ดวงเดือน พันธุมนาวันและ เพ็ญแข ประจักษ์ปัจฉิม .2521:89)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล ให้มีจำนวน 10 ข้อ ลักษณะการวัดประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คะแนนของแบบวัดอยู่ในช่วงระหว่าง 10-60 คะแนน มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุตรที่ได้รับการปฏิบัติอย่างเหมาะสมกับเหตุผล หมายถึง การลงโทษตามสมควรกับการทำผิดและให้รางวัลกับการทำดี

ตัวอย่าง

0.พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษ

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00. เมื่อพ่อแม่อารมณ์เสีย ท่านมักจะพาลดูคำหรือลงโทษกัน

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย-จิต (ดวงเดือน พันธุมนาวินและ เพ็ญแข ประจันปัจฉิม . 2521 : 88)

ในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ซึ่งมีอยู่ 10 ข้อ ลักษณะแบบวัดประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คะแนนของแบบวัดอยู่ในช่วงระหว่าง 10-60 คะแนน มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุตรที่ได้รับการปฏิบัติเมื่อทำผิดหรือขัดคำสั่งบิดามารดา โดยใช้วิธีลงโทษทางจิต คือ ทำเมินเฉย ตาหนี ดัดสีทริบางประการ งควั่นการให้รางวัล และวิธีลงโทษทางกาย คือ ตี หก คบ เตะ

ตัวอย่าง

0.ฉันมักถูกลงโทษด้วยการดูว่า

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00.ฉันถูกพ่อแม่ลงโทษด้วยวิธีทำให้ฉันเจ็บปวดทางร่างกาย

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม (ดวงเดือน พันธุมนาวินและ เพ็ญแข ประจันปัจฉิม .2521:88)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดัดแปลงแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม ให้มีจำนวนข้อคำถาม 10 ข้อ ลักษณะแบบวัดประกอบด้วยมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ คะแนนของแบบวัดอยู่ในช่วงระหว่าง 10-60 คะแนน มีเนื้อหาเกี่ยวกับบุตรที่ได้รับการปฏิบัติด้วยการออกคำสั่งให้ทำตาม การตรวจตราว่าทำตามคำสั่งหรือไม่และได้รับการตอบสนองเมื่อทำตามคำสั่ง

ตัวอย่าง

0. พ่อแม่ปล่อยให้ฉันตัดสินใจเองในเรื่องส่วนตัว

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

00. แม่ชอบให้ฉันทำตามที่ท่านพอใจ

จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง ไม่จริงเลย

เกณฑ์การให้คะแนน

การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบใช้เกณฑ์แบบเดียวกันคือ

สำหรับข้อ 0. ซึ่งเป็นข้อความที่มีความหมายเชิงบวก ถ้าตอบจริงที่สุด ได้ 6 คะแนน
จริง ได้ 5 คะแนน ก่อนข้างจริง ได้ 4 คะแนน ก่อนข้างไม่จริง ได้ 3 คะแนน ไม่จริง ได้
2 คะแนน และไม่จริงเลย ได้ 1 คะแนน

สำหรับข้อ 00. ซึ่งเป็นข้อความที่มีความหมายเชิงลบ ถ้าตอบจริงที่สุด ได้ 1 คะแนน
จริง ได้ 2 คะแนน ก่อนข้างจริง ได้ 3 คะแนน ก่อนข้างไม่จริง ได้ 4 คะแนน ไม่จริง ได้
5 คะแนน และไม่จริงเลย ได้ 6 คะแนน

แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้พึ่งตนเองเร็ว เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัด
การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วของ ดวงเดือน พันธุมนาวินและคณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน
และ คณะ. 2528 : 71)

ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้ใช้แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว เป็นแบบวัดมี
ลักษณะที่แตกต่าง จากแบบวัดวิธีอบรมเลี้ยงดู 4 แบบแรก กล่าวคือ ได้ใช้ประโยชน์ ในการสอบถาม
การฝึกฝนเด็กให้กระทำการต่างๆด้วยตนเอง เช่น เริ่มรักษาความสะอาดร่างกายของตน และช่วย
งานบ้านเล็กๆน้อยๆ โดยขอให้ผู้ปกครองรายงานว่าได้เริ่มฝึกให้เด็กกระทำการเหล่านั้นเมื่อเด็กอายุ
เท่าใด โดยให้ตอบตามอายุเด็ก จาก 1 ถึง 10 ปี ซึ่งมีอยู่ 10 ข้อคำถาม ใช้มาตราส่วนประเมิน 10 อันดับ
คะแนนของแบบวัดอยู่ในช่วงระหว่าง 10-100 คะแนน

ตัวอย่าง คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ จะขอなた่านผู้ตอบแบบสอบถามย้อนหลังไปในอดีต ตั้งแต่ลูกของท่านเกิดเป็นต้นมา ผู้ใหญ่มักปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆด้วยตนเอง โดยฝึกเด็กทีละเล็กละน้อย บางคนก็มา让孩子自己做เมื่อโตแล้ว ในส่วนนี้จะขอลานท่านว่า ท่านฝึกหรือยอมให้เด็กทำสิ่งนั้นตั้งแต่เด็กอายุเท่าไร

0. ท่านฝึกให้ลูกอาบน้ำเมื่อเด็กอายุ

10 ขวบ	9 ขวบ	8 ขวบ	7 ขวบ	6 ขวบ
5 ขวบ	4 ขวบ	3 ขวบ	2 ขวบ	1 ขวบ
ไม่ได้ฝึก				

00. ท่านฝึกให้ลูกทำความสะอาดบ้าน เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างห้องน้ำ เมื่อเด็กอายุ

10 ขวบ	9 ขวบ	8 ขวบ	7 ขวบ	6 ขวบ
5 ขวบ	4 ขวบ	3 ขวบ	2 ขวบ	1 ขวบ
ไม่ได้ฝึก				

เกณฑ์การให้คะแนน

ในการตรวจให้คะแนนมีการใช้เกณฑ์ดังนี้

ฝึกตั้งแต่ 1 ขวบ	ได้ 10	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 2 ขวบ	ได้ 9	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 3 ขวบ	ได้ 8	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 4 ขวบ	ได้ 7	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 5 ขวบ	ได้ 6	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 6 ขวบ	ได้ 5	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 7 ขวบ	ได้ 4	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 8 ขวบ	ได้ 3	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 9 ขวบ	ได้ 2	คะแนน
ฝึกตั้งแต่ 10 ขวบ	ได้ 1	คะแนน
ไม่ได้ฝึก	ได้ 0	คะแนน

การดำเนินการสร้างแบบทดสอบมาตราส่วนประเมินค่า วัดการอบรมเลี้ยงดูบุตรทั้ง 5 แบบ เป็นลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดู เพื่อช่วยในการให้ความหมายของการอบรมเลี้ยงดู และสร้างคำถามที่ใช้วัด

2. กำหนดนิยามปฏิบัติการการอบรมเลี้ยงดู

3. เขียนคำถามตามนิยามให้ครอบคลุมทุกการอบรมเลี้ยงดู ทั้งนี้ได้สร้างข้อคำถามทั้งหมด 100 ข้อ

4. ตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยให้ผู้ทรงคุณวุฒิ 2 ท่าน พิจารณาตรวจสอบข้อคำถามว่าข้อคำถามแต่ละข้อตรงตามนิยามปฏิบัติการที่ตั้งไว้หรือไม่ แล้วนำผลมาปรับปรุงแก้ไขให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบสอบถามการเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน แบบใช้เหตุผล แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย แบบควบคุมน้อย ซึ่งใช้ในการวัดตัวบุตร มีมาตราส่วนประเมินค่า 6 อันดับ นำไปทดลองใช้กับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ นักเรียนโรงเรียนสายปัญญาฯ ที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับละ 30 คน รวม 90 คน และนำแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตัวเองเร็วซึ่งแตกต่างจากแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ มีมาตราส่วนประเมินค่า 10 อันดับ นำไปวัดผู้ปกครองนักเรียนที่ไม่ใช่ผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่วัดการอบรมเลี้ยงดู 4 แบบ จำนวน 60 คน และนำผลที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อได้จำนวนข้อในแต่ละการอบรมเลี้ยงดูแบบละ 10 ข้อ ซึ่งแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง 4.30-10.89 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง 3.75-8.51 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อมีค่าระหว่าง 6.91-5.04 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 9.04-4.30 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีค่าอำนาจจำแนกรายข้อระหว่าง 9.86-2.77

6. นำข้อคำถามที่คัดเลือกแล้วจากข้อ 5 มาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (α -Coefficient) พบว่า

ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน = 0.68

ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล = 0.66

ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย = 0.67

ค่าความเชื่อมั่นแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย	=	0.72
ค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับของการอบรมเลี้ยงดูทั้ง 4 แบบ	=	0.79
ค่าความเชื่อมั่นการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว	=	0.82

การเก็บรวบรวมข้อมูล

มีขั้นตอนในการเก็บรวบรวมข้อมูลดังนี้ คือ

1. ผู้วิจัยได้นำหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย ยื่นต่อผู้อำนวยการ โรงเรียน สายปัญญาฯ โรงเรียนเทพศิรินทร์ โรงเรียนชนบทวิรุฬห์เทพพิลาธิรักษ์ กรุงเทพมหานคร เพื่อดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลกับนักเรียนที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และ มัธยมศึกษาปีที่ 6 ระดับละ 50 คน
2. ขอความร่วมมือจากผู้ปกครองนักเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่ดำเนินการเก็บข้อมูลไปแล้ว ให้ตอบแบบสอบถามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว
3. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามทั้งหมด ไปวิเคราะห์ตามวิธีการทางสถิติที่กำหนดไว้

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยจะแน่วแน่ที่ได้มาวิเคราะห์ โดยใช้เครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS/PC⁺ มีขั้นตอนการวิเคราะห์ตามลำดับดังนี้

1. หาร้อยละของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามลักษณะองค์ประกอบของมรรคมืองค์แปด
2. หาค่าสถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ความเบี่ยงเบนมาตรฐานและความแปรปรวน
3. ทดสอบสมมติฐานข้อ 1 ด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร มากกว่า 2 กลุ่ม โดยใช้ F-test ถ้าพบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ จะเปรียบเทียบความแตกต่างเป็นรายคู่ โดยใช้ Student q-statistics ของ Newman-Keuls
4. ทดสอบสมมติฐานข้อ 2, 3.1, 3.2, 3.3, 3.4 และ 3.5 ด้วยการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของตัวแปร 2 กลุ่ม โดยใช้ t-test
5. ทดสอบสมมติฐานข้อ 4.1, 4.2, 4.3, 4.4 และ 4.5 ด้วยการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ โดยใช้ Pearson Product Moment Correlation
6. ทดสอบสมมติฐานข้อ 5 โดยใช้ Stepwise Multiple Regression

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สถิติที่ใช้ในการตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ แบบ Kuder-Richardson สูตร 20 (บุญธรรม
กิจปรีดาบริสุทธิ์ . 2531 : 135)

$$r_{tt} = \frac{k}{k-1} \left(1 - \frac{\sum pq}{S^2} \right)$$

เมื่อ	k =	จำนวนข้อสอบทั้งฉบับ
	p =	สัดส่วนของผู้ตอบถูกจากผู้ตอบทั้งหมด
	q =	สัดส่วนของผู้ตอบผิด
	r_{tt} =	ความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ
	S^2 =	ความแปรปรวนของคะแนนรวม

หาค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบ โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา
(α - coefficient) โดยใช้สูตรครอนบัก (พวงรัตน์ ทวีรัตน์ . 2531 : 132-133)

$$\alpha = \frac{n}{n-1} \left(1 - \frac{\sum S_i^2}{S_t^2} \right)$$

โดย	α =	ค่าสัมประสิทธิ์ของความเชื่อมั่น
	n =	จำนวนข้อของแบบทดสอบ
	S_i^2 =	ความแปรปรวนของคะแนนแต่ละข้อ
	S_t^2 =	ความแปรปรวนทั้งฉบับ

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

สัญลักษณ์ที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

เพื่อให้เกิดความเข้าใจในการแปลผลและความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลได้ตรงกัน จึงได้กำหนดสัญลักษณ์และอักษรย่อ ดังต่อไปนี้

N	แทน	จำนวนวัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่าง
$\bar{X}$	แทน	ค่าเฉลี่ย
S.D.	แทน	ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)
S^2	แทน	ค่าความแปรปรวน
t	แทน	สถิติที่ใช้พิจารณาใน t -distribution
F	แทน	สถิติที่ใช้พิจารณาใน F-distribution
SS	แทน	ผลบวกกำลังสองของคะแนน (Sum of Square)
MS	แทน	ค่าเฉลี่ยของผลบวกกำลังสองของคะแนน(Mean Square)
q	แทน	q -statistic
df	แทน	ชั้นแห่งความเป็นอิสระ (Degree of freedom)
r	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน
X_1	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
X_2	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล
X_3	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย
X_4	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย
X_5	แทน	การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว
Y	แทน	มรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น
R	แทน	สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบพหุคูณ
R^2	แทน	สัมประสิทธิ์การทำนาย
R^2 change	แทน	สัมประสิทธิ์การทำนายที่เปลี่ยนไป เมื่อเพิ่มตัวทำนายทีละตัว

F change	แทน	ค่าสถิติ(F)ที่ใช้ทดสอบความมีนัยสำคัญ
a	แทน	ค่าคงที่ของการทำนาย
b	แทน	ค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของตัวทำนายในรูปคะแนนดิบ
Y'	แทน	มรรคมียงค์แปรที่ได้จากพยากรณ์ด้วยตัวพยากรณ์ต่างๆ ในรูปคะแนนดิบ
*	แทน	มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล และการแปลความหมายของการวิเคราะห์ข้อมูลได้เสนอเป็นลำดับขั้นดังนี้

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบของมรรคมียงค์แปร

ตอนที่ 3 การวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของมรรคมียงค์แปรของเด็กวัยรุ่น ที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมียงค์แปรของเด็กวัยรุ่น ที่มีเพศต่างกัน

3.3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมียงค์แปรของเด็กวัยรุ่น ที่มีการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน โดยแยกพิจารณาการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

3.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมียงค์แปรของเด็กวัยรุ่นกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

3.5 การศึกษาอำนาจการทำนายมรรคมีองค์แปด โดยใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสันทนุ การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่า ทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว เป็น ตัวทำนาย

ตอนที่ 1 การวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับลักษณะกลุ่มตัวอย่าง

ตาราง 2 จำนวน ร้อยละ และค่าสถิติพื้นฐาน จำแนกตามตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปร	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
1. ระดับชั้นเรียน	1-ม.1	50	33.33		
	2-ม.3	50	33.33		
	3-ม.6	50	33.33		
2. เพศ	1-ชาย	64	42.67		
	2-หญิง	86	57.33		
3. การอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสันทนุมาก-น้อย	1-น้อย	69	46.00	46.14	8.29
	2-มาก	81	54.00		
4. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล-อารมณ์	1-ใช้อารมณ์	72	48.00	42.35	7.23
	2-ใช้เหตุผล	78	52.00		
5. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ลงโทษทางจิต -กาย	1-ทางกาย	68	45.33	34.75	7.54
	2-ทางจิต	82	54.67		
6. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ควบคุมน้อย-มาก	1-มาก	75	50.00	32.37	6.97
	2-น้อย	75	50.00		

ตาราง 2 (ต่อ)

ตัวแปร	ระดับ	จำนวน (คน)	ร้อยละ	$\bar{X}$	S.D.
7. การอบรมเลี้ยงดูแบบ ให้พึ่งตนเอง เร็ว-ช้า	1-ช้า	80	53.33	41.59	14.41
	2-เร็ว	70	46.67		

จากตาราง 1 แสดงให้เห็นผลการวิเคราะห์ข้อมูลเบื้องต้นเกี่ยวกับลักษณะต่างๆ ของกลุ่มตัวอย่างมีดังนี้ คือ

1. ลักษณะทางชีวสังคม วัยรุ่นในกลุ่มตัวอย่างที่กำลังเรียนอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 จำนวน 50 คน (ร้อยละ 33.33) นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 50 คน (ร้อยละ 33.33) และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 50 คน (ร้อยละ 33.33) แบ่งเป็นเพศชาย 64 คน (ร้อยละ 42.67) และเพศหญิง 86 คน (ร้อยละ 57.33)

2. ลักษณะการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กได้รับจากครอบครัว ในการวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาการอบรมเลี้ยงดูโดยแบ่งเป็น 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม-น้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ผู้วิจัยได้แบ่งนักเรียนออกตามคะแนนการอบรมเลี้ยงดูที่ได้จากการตอบแบบสอบถามของเด็กเอง โดยใช้คะแนนเฉลี่ยของคะแนนการอบรมเลี้ยงดูแต่ละแบบเป็นเกณฑ์ ผู้ที่ได้คะแนนเท่าหรือต่ำกว่าเกณฑ์จะจัดอยู่ในกลุ่มต่ำ ผู้ที่ได้คะแนนสูงกว่าเกณฑ์จะถูกจัดอยู่ในกลุ่มสูง ดังนี้คือ

2.1 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีคะแนนเฉลี่ย 46.140 พิสัย 19 ถึง 60 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 19 ถึง 46 คะแนน จำนวน 69 คน (ร้อยละ 46.00) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย และเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 47 ถึง 60 คะแนน จำนวน 81 คน (ร้อยละ 54.00) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก

2.2 การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีคะแนนเฉลี่ย 42.353 พิสัย 22 ถึง 60 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 22 ถึง 42 คะแนน จำนวน 72 คน (ร้อยละ 48.00) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ และเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 43 ถึง 60 คะแนน จำนวน 78 คน (ร้อยละ 52.00) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

2.3 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย มีคะแนนเฉลี่ย 34.747 พิสัย 20 ถึง 56 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 20 ถึง 34 คะแนน จำนวน 68 คน

(ร้อยละ 45.33) เป็นผู้ที่ได้รับการลงโทษทางกาย และเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 35 ถึง 56

คะแนน จำนวน 82 คน (ร้อยละ 54.67) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต

2.4 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีคะแนนเฉลี่ย 32.373 พิสัย 16 ถึง 54 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ได้คะแนนตั้งแต่ 16 ถึง 32 คะแนน จำนวน 75 คน (ร้อยละ 50.00) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก และเด็กที่ได้คะแนน 33 ถึง 54 คะแนนเป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จำนวน 75 คน (ร้อยละ 50.00)

2.5 การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีคะแนนเฉลี่ย 41.593 พิสัย 15 ถึง 84 คะแนน จึงถือเอาเด็กที่ผู้ปกครองทำแบบวัดคะแนนได้ตั้งแต่ 15 ถึง 41 คะแนน จำนวน 80 คน (ร้อยละ 53.33) เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า และเด็กที่ผู้ปกครองทำแบบวัดได้คะแนนตั้งแต่ 42 ถึง 84 คะแนน เป็นผู้ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว จำนวน 70 คน (ร้อยละ 46.67)

ตอนที่ 2 การวิเคราะห์ลักษณะองค์ประกอบของมรรคมืองค์แปด

กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 จำนวน 150 คน ได้รับการทดสอบวัดมรรคมืองค์แปดซึ่งแยกเป็น 8 องค์ประกอบ องค์ประกอบละ 5 ข้อ พิสัยของแต่ละองค์ประกอบคือ 0 ถึง 5 คะแนน จำแนกตามรายละเอียดได้ดังนี้คือ

ตาราง 3 จำนวน และร้อยละของเด็กวัยรุ่นที่จำแนกตามลักษณะองค์ประกอบของมรรคมืองค์แปด

มรรคมืองค์แปด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
1. สัมมาทิฐิ		
1คะแนน	7	4.67
2คะแนน	15	10.00
3คะแนน	30	20.00
4คะแนน	45	30.00
5คะแนน	53	35.33
$\bar{X} = 3.813$	S.D. = 1.161	Minimum = 1.00
		Maximum = 5.00

ตาราง 3 (ต่อ)

มรรคมีองค์แปด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
2. สัมผัสสังกัปปะ		
0คะแนน	3	2.00
1คะแนน	13	8.67
2คะแนน	28	18.67
3คะแนน	50	33.33
4คะแนน	42	28.00
5คะแนน	14	9.33
$\bar{X} = 3.047$	S.D. = 1.172	Minimum = 0.00 Maximum = 5.00
3. สัมมาวาจา		
0คะแนน	2	1.33
1คะแนน	6	4.00
2คะแนน	17	11.33
3คะแนน	50	33.33
4คะแนน	55	36.68
5คะแนน	20	13.33
$\bar{X} = 3.400$	S.D. = 1.068	Minimum = 0.00 Maximum = 5.00
4. สัมมกัมมันตะ		
0คะแนน	4	2.67
1คะแนน	6	4.00
2คะแนน	25	16.67
3คะแนน	51	34.00
4คะแนน	49	32.66
5คะแนน	15	10.00
$\bar{X} = 3.200$	S.D. = 1.123	Minimum = 0.00 Maximum = 5.00

ตาราง 3 (ต่อ)

มรรคมีองค์แปด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
5. สัมมาอาชีวะ		
1คะแนน	5	3.33
2คะแนน	2	1.33
3คะแนน	10	6.68
4คะแนน	32	21.33
5คะแนน	101	67.33
$\bar{X} = 4.480$	S.D. = 0.932	Minimum = 1.00 Maximum = 5.00
6. สัมมาวาจา		
0คะแนน	2	1.33
1คะแนน	3	2.00
2คะแนน	10	6.67
3คะแนน	41	27.33
4คะแนน	72	48.00
5คะแนน	22	14.67
$\bar{X} = 3.627$	S.D. = 0.973	Minimum = 0.00 Maximum = 5.00
7. สัมมาสติ		
0คะแนน	1	0.67
1คะแนน	7	4.67
2คะแนน	15	10.00
3คะแนน	39	26.00
4คะแนน	56	37.33
5คะแนน	32	21.33
$\bar{X} = 3.587$	S.D. = 1.112	Minimum = 0.00 Maximum = 5.00

ตาราง 3 (ต่อ)

มรรคมืองค์แปด	จำนวน(คน)	ร้อยละ
8.สัมมาสมาธิ		
0คะแนน	2	1.33
1คะแนน	1	0.67
2คะแนน	9	6.00
3คะแนน	15	10.00
4คะแนน	52	34.67
5คะแนน	71	47.33
$\bar{X} = 4.180$	S.D. = 1.030	Minimum = 0.00 Maximum = 5.00

จากตาราง 3 แสดงให้เห็นว่า กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาครั้งนี้ ซึ่งมีจำนวนทั้งสิ้น 150 คน ในองค์ประกอบของสัมมาทิฎฐิ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากอยู่ในระดับมากที่สุด คือ ได้คะแนนเต็ม 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 35.55 รองลงมาคือได้ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 30.00 มีผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุด คือได้คะแนน 1 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 4.67 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.80 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฎฐิในระดับสูง

องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะกลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนน 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.33 รองลงมาได้ 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 28.00 มีผู้ที่ไม่ได้สัมมาสังกัปปะ มีร้อยละ 2.00 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.047 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะในระดับปานกลาง

ส่วนในองค์ประกอบสัมมาวาจา กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนน 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 36.68 รองลงมาคือได้ 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 33.33 มีผู้ที่ไม่ได้สัมมาวาจา มีร้อยละ 1.33 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.40 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาวาจาในระดับสูง

ในองค์ประกอบสัมมากัมมันตะ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนน 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 34.00 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่ได้สัมมากัมมันตะ มีจำนวนน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 2.67 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.20 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมากัมมันตะในระดับสูง

องค์ประกอบสัมมาอาชีวะ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนนมากที่สุดคือ 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 67.33 มีผู้ที่ได้คะแนนน้อยที่สุดคือ 1 คะแนน มีร้อยละ 3.33 คะแนนเฉลี่ย

เท่ากับ 4.48 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาอาชีวะในระดับสูงสุด

องค์ประกอบสัมมาวายามะ กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้คะแนน 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 48.00 รองลงมาคือผู้ที่ได้คะแนน 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 27.33 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสัมมาวายามะ มีร้อยละ 1.33 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.63 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาวายามะ ในระดับสูง

สำหรับองค์ประกอบสัมมาสติ กลุ่มตัวอย่างส่วนมากได้คะแนน 4 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 37.33 รองลงมาคือได้คะแนน 3 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 26.00 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสัมมาสติ มีร้อยละ 0.67 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 3.59 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสติ ในระดับสูง

ในองค์ประกอบสัมมาสมาธิกลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ได้คะแนน 5 คะแนน คิดเป็นร้อยละ 47.33 รองลงมาคือได้ 4 คะแนน มีร้อยละ 34.67 กลุ่มตัวอย่างที่ไม่มีสัมมาสมาธิ มีร้อยละ 1.33 คะแนนเฉลี่ยเท่ากับ 4.18 คะแนน แสดงว่ากลุ่มตัวอย่างมีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสมาธิ ในระดับสูงสุด

ตอนที่ 3 แสดงผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามสมมติฐาน แบ่งออกเป็น 5 ตอน คือ

3.1 การวิเคราะห์ความแปรปรวนมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานในการศึกษาไว้ว่า "มรรคมีองค์แปดในเด็กวัยรุ่นสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน" ดังผลแสดงในตาราง 4 - 13

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนมรรคมีองค์แปด เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน

มรรคมีองค์แปด	ระดับชั้นเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.
สัมมาทิฐิ	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	2.9400	1.2022
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	4.0600	0.9348
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	4.4400	0.7329

ตาราง 4 (ต่อ)

มรรคมีองค์แปด	ระดับชั้นเรียน	N	$\bar{X}$	S.D.
สัมมาสังกัปปะ	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	2.1800	1.1008
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	3.3400	0.8478
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	3.6200	1.0280
สัมมาวาจา	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	2.6800	1.1328
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	3.6800	0.7677
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	3.8400	0.8889
สัมมากัมมันตะ	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	2.4400	1.1634
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	3.3800	0.8303
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	3.7800	0.9100
สัมมาอาชีวะ	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	3.8400	1.2675
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	4.8000	0.4041
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	4.8000	0.4949
สัมมาวาชามะ	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	3.0600	1.2022
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	3.6800	0.6833
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	4.1400	0.6064
สัมมาสติ	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	2.7400	1.2090
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	3.6600	0.7453
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	4.3600	0.6312
สัมมาสมาธิ	มัธยมศึกษาปีที่ 1	50	3.5000	1.2976
	มัธยมศึกษาปีที่ 3	50	4.3600	0.6928
	มัธยมศึกษาปีที่ 6	50	4.6800	0.5511

จากตาราง 4 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ตามลำดับ ทั้ง 8 องค์ประกอบ และเพื่อต้องการพิสูจน์ดูว่า คะแนนที่สูงกว่านั้นแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญหรือไม่ จึงได้ตรวจสอบต่อโดยใช้ F-test ต่อไปปรากฏผลในตาราง 5

ตาราง 5 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบย่อยต่าง ๆ ของ
เด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน

มรรคมืองค์แปด	แหล่งความแปรปรวน	df	SS	MS	F
สัมมาทิฐิ	ระหว่างกลุ่ม	2	60.8133	30.4067	31.9361*
	ภายในกลุ่ม	147	139.9600	.9521	
	รวม	149	200.7733		
สัมมาสังกัปปะ	ระหว่างกลุ่ม	2	58.2933	29.1467	29.2701*
	ภายในกลุ่ม	147	146.3800	.9958	
	รวม	149	204.6733		
สัมมาวาจา	ระหว่างกลุ่ม	2	39.5200	19.7600	22.2618*
	ภายในกลุ่ม	147	130.4800	.8876	
	รวม	149	170.0000		
สัมมากัมมันตะ	ระหว่างกลุ่ม	2	47.3200	23.6600	24.7229*
	ภายในกลุ่ม	147	140.6800	.9570	
	รวม	149	188.0000		
สัมมาอาชีวะ	ระหว่างกลุ่ม	2	30.7200	15.3600	22.8720*
	ภายในกลุ่ม	147	98.7200	.6716	
	รวม	149	129.4400		
สัมมาวายามะ	ระหว่างกลุ่ม	2	29.3733	14.6867	19.3246*
	ภายในกลุ่ม	147	111.7200	.7600	
	รวม	149	141.0933		
สัมมาสติ	ระหว่างกลุ่ม	2	66.0133	33.0067	40.9934*
	ภายในกลุ่ม	147	118.3600	.8052	
	รวม	149	184.3733		
สัมมาสมาธิ	ระหว่างกลุ่ม	2	37.2400	18.6200	22.6397*
	ภายในกลุ่ม	147	120.9000	.8224	
	รวม	149	158.1400		

F.05 (2,147) = 3.000

จากตาราง 5 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกันมีองค์ประกอบต่างๆ ทั้ง 8 ของมรรคมืองค์แปดแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 จึงได้ทำการตรวจสอบค่าความแตกต่างเป็นรายคู่ เพื่อหาว่าในเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนแตกต่างกันทั้ง 3 กลุ่มนี้มีคู่ใดบ้างที่มีมรรคมืองค์แปดแตกต่างกัน โดยใช้ q-statistic ทดสอบปรากฏผลดังนี้

ตาราง 6 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมืองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาทิฐิของเด็กวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน

มรรคมืองค์แปด (สัมมาทิฐิ)	$\bar{X}$	มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 3	มัธยมศึกษาปีที่ 6
		2.940	4.060	4.440
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2.940	-	1.120*	1.500*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4.060	-	-	0.380
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.440	-	-	-

จากตาราง 6 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบสัมมาทิฐิ สูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบสัมมาทิฐิไม่แตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 7 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมีองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะของ
เด็กวัยรุ่นที่มีระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน

มรรคมีองค์แปด (สัมมาสังกัปปะ)		มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 3	มัธยมศึกษาปีที่ 6
	$\bar{X}$	2.180	3.340	3.620
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2.180	-	1.160*	1.440*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.340	-	-	0.280
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.620	-	-	-

จากตาราง 7 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีสัมมาสังกัปปะสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีสัมมาสังกัปปะไม่แตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นปีที่ 3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 8 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมีองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาวาจา ของเด็กวัยรุ่น
ที่เรียนระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน

มรรคมีองค์แปด (สัมมาวาจา)		มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 3	มัธยมศึกษาปีที่ 6
	$\bar{X}$	2.680	3.680	3.840
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2.680	-	1.000*	1.160*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.680	-	-	0.160
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.840	-	-	-

จากตาราง 7 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบสัมมาวาจาสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้น

มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบสัมมาวาจาไม่แตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนปีที่ 3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 9 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมีองค์แปดในองค์ประกอบสัมมากรรมันตะของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน

มรรคมีองค์แปด (สัมมากรรมันตะ)		มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 3	มัธยมศึกษาปีที่ 6
	$\bar{X}$	2.440	3.380	3.780
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2.440	-	0.940*	1.340*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.380	-	-	0.400*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	3.780	-	-	-

จากตาราง 9 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบสัมมากรรมันตะสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบสัมมากรรมันตะสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 10 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมีองค์แปด ในองค์ประกอบสัมมาอาชีวะของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน

มรรคมีองค์แปด (สัมมาอาชีวะ)		มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 3	มัธยมศึกษาปีที่ 6
	$\bar{X}$	3.840	4.800	4.800
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.840	-	0.960*	0.960*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4.800	-	-	0.000
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.800	-	-	-

จากตาราง 10 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบสัมมาอาชีวะสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบสัมมาวาจาจะไม่แตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 11 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย คะแนน มรรคมีองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาวาจาของ เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน

มรรคมีองค์แปด (สัมมาวาจา)	มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6		
	$\bar{X}$	3.060	3.680 4.140
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.060	-	0.620* 1.080*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.680	-	- 0.460*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.140	-	- -

จากตาราง 11 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และ และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบสัมมาวาจาสูงกว่านักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบสัมมาวาจาสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 12 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมีองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาสติ ของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน

มรรคมีองค์แปด (สัมมาสติ)	มัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 มัธยมศึกษาปีที่ 6		
	$\bar{X}$	2.740	3.660 4.360
มัธยมศึกษาปีที่ 1	2.740	-	0.920* 1.620*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	3.660	-	- 0.700*
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.360	-	- -

จากตาราง 12 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบสัมมาเสถียรมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบสัมมาเสถียรมากกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 13 เปรียบเทียบค่าเฉลี่ยคะแนนมรรคมีองค์แปดในองค์ประกอบสัมมาสมาธิของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นเรียนที่แตกต่างกัน

มรรคมีองค์แปด (สัมมาสมาธิ)		มัธยมศึกษาปีที่ 1	มัธยมศึกษาปีที่ 3	มัธยมศึกษาปีที่ 6
	$\bar{X}$	3.500	4.360	4.680
มัธยมศึกษาปีที่ 1	3.500	-	0.860*	1.180*
มัธยมศึกษาปีที่ 3	4.360	-	-	0.320
มัธยมศึกษาปีที่ 6	4.680	-	-	-

จากตาราง 13 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีองค์ประกอบสัมมาสมาธิสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีองค์ประกอบสัมมาสมาธิไม่แตกต่างกับเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.2 การเปรียบเทียบคะแนนจริยธรรมมรรคมีองค์แปด ของเด็กวัยรุ่นที่มีเพศต่างกัน ซึ่งได้ตั้งสมมติฐานไว้ว่า "มรรคมีองค์แปดในเด็กวัยรุ่นหญิงสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย" ดังแสดงผลในตาราง 14

ตาราง 14 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามเพศ

มรรคมีองค์แปด	นักเรียนหญิง			นักเรียนชาย			t
	N	$\bar{X}$	S.D.	N	$\bar{X}$	S.D.	
สัมมาทิฐิ	86	4.1163	1.045	64	3.4063	1.191	3.88*
สัมมาสังกัปปะ	86	3.2442	1.127	64	2.7813	1.188	2.43*
สัมมาวาจา	86	3.7093	0.931	64	2.9844	1.105	4.35*
สัมมากัมมันตะ	86	3.5116	0.979	64	2.7813	1.175	4.15*
สัมมาอาชีวะ	86	4.6977	0.555	64	4.1875	1.220	3.43*
สัมมาวายามะ	86	3.8605	0.814	64	3.3125	1.082	3.54*
สัมมาสติ	86	3.7907	1.042	64	3.3125	1.153	2.66*
สัมมาสมาธิ	86	4.3721	0.798	64	3.9219	1.238	2.70*

$$t_{.05(148)} = 1.960$$

จากตาราง 14 พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมากัมมันตะ องค์ประกอบสัมมาอาชีวะ องค์ประกอบสัมมาวายามะ องค์ประกอบสัมมาสติ และองค์ประกอบสัมมาสมาธิสูงกว่า เด็กวัยรุ่นชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน

3.3 การเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่นที่มีปริมาณการอบรมเลี้ยงดูแตกต่างกัน โดยแยกพิจารณาการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบ คือ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

3.3.1 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่นที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 3.1 ที่ตั้งไว้ว่า "เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย" ดังผลปรากฏในตาราง 15

ตาราง 15 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น จำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู
แบบรักสนับสนุนมาก - น้อย

การอบรมเลี้ยงดู มรรคมีองค์แปด	อบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนมาก			อบรมเลี้ยงดูแบบ รักสนับสนุนน้อย			t
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	
สัมมาทิฐิ	81	3.975	1.049	69	3.623	1.261	1.867
สัมมาสังกัปปะ	81	3.148	1.184	69	2.928	1.155	1.150
สัมมาวาจา	81	3.444	1.061	69	3.348	1.082	0.551
สัมมากัมมันตะ	81	3.247	1.168	69	3.145	1.075	0.553
สัมมาอาชีวะ	81	4.617	0.784	69	4.319	1.064	1.973*
สัมมาวาขามะ	81	3.704	1.030	69	3.536	0.901	1.051
สัมมาสติ	81	3.778	1.049	69	3.362	1.150	2.313*
สัมมาสมาธิ	81	4.259	0.972	69	4.087	1.095	1.021

$$t_{.05(148)} = 1.960$$

จากตาราง 15 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และองค์ประกอบสัมมาสติสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน สำหรับเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมากัมมันตะ องค์ประกอบสัมมาวาขามะ และองค์ประกอบสัมมาสมาธิ ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.3.2 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปด ของเด็กวัยรุ่นที่มีการอบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผล-อารมณ์ เพื่อทดสอบสมมติฐานที่ว่า "เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบ ใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล" ดังผลปรากฏในตาราง 16

ตาราง 16 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปด ของเด็กวัยรุ่นจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดู
แบบใช้เหตุผล - อารมณ์

การอบรมเลี้ยงดู มรรคมีองค์แปด	อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มากกว่าใช้อารมณ์			อบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์ มากกว่าใช้เหตุผล			t
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	
สัมมาทิฐิ	78	3.821	1.114	72	3.806	1.128	0.079
สัมมาสังกัปปะ	78	3.115	1.151	72	2.972	1.198	0.746
สัมมาวาจา	78	3.256	1.050	72	3.556	1.073	-1.725
สัมมากัมมันตะ	78	3.141	1.214	72	3.264	1.021	-0.668
สัมมาอาชีวะ	78	4.436	0.961	72	4.528	0.903	-0.602
สัมมาวาขามะ	78	3.564	0.988	72	3.694	0.959	-0.819
สัมมาสติ	78	3.603	1.166	72	3.569	1.059	0.812
สัมมาสมาธิ	78	4.167	1.037	72	4.196	1.030	-0.164

จากตาราง 16 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และ
เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์มากกว่าใช้เหตุผล มีมรรคมีองค์แปดไม่แตกต่างกัน ซึ่ง
ไม่สอดคล้องกับสมมติฐานที่ตั้งไว้

3.3.3 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตาม
การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต - กาย เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.3 ที่ตั้งไว้ว่า “เด็กวัยรุ่น
ที่อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยง
ดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต” ปรากฏผลตามตาราง 17

ตาราง 17 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่นจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต- กาย

การอบรมเลี้ยงดู มรรคมีองค์แปด	อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต มากกว่าทางกาย			อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกาย มากกว่าทางจิต			t
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	
สัมมาทิฐิ	82	3.780	1.155	68	3.853	1.175	-0.379
สัมมาสังกัปปะ	82	3.098	1.213	68	2.985	1.126	0.583
สัมมาวาจา	82	3.402	0.992	68	3.397	1.161	0.031
สัมมากัมมันตะ	82	3.159	1.116	68	3.250	1.138	-0.495
สัมมาอาชีวะ	82	4.524	0.789	68	4.426	1.083	0.639
สัมมาวายามะ	82	3.622	1.038	68	3.632	0.896	-0.065
สัมมาสติ	82	3.549	1.113	68	3.632	1.118	-0.457
สัมมาสมาธิ	82	4.146	0.944	68	4.221	1.131	-0.438

จากตาราง 17 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีมรรคมีองค์แปด ไม่แตกต่างจากเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.3.4 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย-มาก เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.4 ที่ตั้งไว้ว่า “เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยมีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก”
ปรากฏผลตามตาราง 18

ตาราง 18 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย - มาก

การอบรมเลี้ยงดู มรรคมีองค์แปด	อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย			อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก			t
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	
สัมมาทิฐิ	75	3.733	1.178	75	3.893	1.146	-0.843
สัมมาสังกัปปะ	75	3.093	1.141	75	3.000	1.208	0.486
สัมมาวาจา	75	3.360	0.939	75	3.440	1.188	-0.457
สัมมากัมมันตะ	75	3.187	1.147	75	3.213	1.106	-0.145
สัมมาอาชีวะ	75	4.533	0.844	75	4.427	1.016	0.700
สัมมาวาชามะ	75	3.707	0.941	75	3.547	1.004	1.007
สัมมาสติ	75	3.600	1.139	75	3.573	1.093	0.146
สัมมาสมาธิ	75	4.267	1.018	75	4.093	1.042	1.031

จากตาราง 18 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมาก และเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยมีมรรคมีองค์แปดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.3.5 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว - ช้า เพื่อทดสอบเพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 3.5 ที่ตั้งไว้ว่า “เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วมีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า” ปรากฏผลตามตาราง 19

ตาราง 19 เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว - ช้า

การอบรมเลี้ยงดู มรรคมีองค์แปด	อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว			อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า			t
	N	$\bar{X}$	S.D	N	$\bar{X}$	S.D	
สัมมาทิฐิ	70	3.671	1.248	80	3.938	1.071	-1.405
สัมมาสังกัปปะ	70	2.986	1.186	80	3.100	1.165	-0.595
สัมมาวาจา	70	3.400	0.954	80	3.400	1.165	0.000
สัมมากัมมันตะ	70	3.171	1.007	80	3.225	1.222	-0.291
สัมมาอาชีวะ	70	4.429	0.910	80	4.525	0.954	-0.631
สัมมาวายามะ	70	3.657	0.931	80	3.600	1.014	0.358
สัมมาสติ	70	3.543	1.073	80	3.625	1.151	-0.450
สัมมาสมาธิ	70	4.186	0.921	80	4.175	1.123	0.063

จากตาราง 19 พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว และเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า มีมรรคมีองค์แปดไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

3.4 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมีองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อที่ 4.1 ที่ตั้งไว้ว่า “การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด” ข้อที่ 4.2 ที่ตั้งไว้ว่า “การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด” ข้อที่ 4.3 ที่ตั้งไว้ว่า “การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด” ข้อที่ 4.4 ที่ตั้งไว้ว่า “การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด” ข้อที่ 4.5 ที่ตั้งไว้ว่า “การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมีองค์แปด” ดังผลปรากฏตาม

ตาราง 20 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของ มรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบ ของ
เด็กวัยรุ่น

มรรคมืองค์แปด การอบรมเลี้ยงดู	สัมมา ทิฐิ	สัมมา สัง กัปปะ	สัมมา วาจา	สัมมา กัม มันตะ	สัมมา อา ชีวะะ	สัมมา วา ยามะ	สัมมา สติ	สัมมา สมาธิ	รวม
แบบรักสนับสนุน	0.093	.172*	0.009	0.043	0.115	0.101	0.114	0.036	0.117
แบบใช้เหตุผล	0.071	0.161*	-0.082	0.041	0.026	0.038	0.105	-0.012	0.063
แบบลงโทษทางจิต- กาย	-0.022	0.079	-0.003	-0.069	0.073	-0.010	-0.075	-0.013	-0.009
แบบควบคุมน้อย	-0.040	0.055	0.009	0.011	0.022	0.029	0.034	0.150	0.044
แบบให้พึ่งตนเองเร็ว	-0.097	-0.027	0.012	-0.017	-0.028	0.006	-0.035	0.022	-0.029

$r_{.05}(df = 148) = .1599$

ตาราง 20 พบว่า มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=.172$) มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=0.161$) นอกนั้นไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปด ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 21 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของ
เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1

มรรคมืองค์แปด การอบรมเลี้ยงดู	สัมมา ทิฎฐิ	สัมมา สัง กัปปะ	สัมมา วาจา	สัมมา กัม มันตะ	สัมมา อา ชีวะ	สัมมา วา ชามะ	สัมมา สติ	สัมมา สมาธิ	รวม
แบบรักสันนับสนุน	0.269	0.162	0.142	0.105	0.200	0.107	0.268	0.073	0.232
แบบใช้เหตุผล	0.248	0.161	0.037	0.007	0.055	-0.035	0.232	-0.010	0.108
แบบลงโทษทางจิต- กาย	-0.124	-0.014	0.038	-0.118	0.154	-0.042	-0.314*	-0.069	-0.085
แบบควบคุมน้อย	-0.068	0.044	0.099	0.056	0.114	0.031	-0.107	0.180	0.060
แบบให้พึ่งตนเองเร็ว	-0.101	-0.134	0.053	-0.157	-0.089	-0.011	-0.191	-0.040	-0.117
$r .05(df = 48) = 0.2787$									

ตาราง 21 พบว่า สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบ
ลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายกับสัมมาสติมีความสัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทาง
สถิติที่ระดับ .05 ($r = -0.314$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนการอบรมแบบรักสนับสนุน
แบบใช้เหตุผล แบบควบคุมน้อย และแบบให้พึ่งตนเองเร็วมีความสัมพันธ์กับมรรคมืองค์แปด
ทั้งองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย ของนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ซึ่งไม่
สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 22 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของเด็ก
วัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

มรรคมืองค์แปด การอบรมเลี้ยงดู	สัมมา ทิฎฐิ	สัมมา สัง กัปปะ	สัมมา วาจา	สัมมา กัม มันตะ	สัมมา อา ชีวะ	สัมมา วา ยามะ	สัมมา สติ	สัมมา สมาธิ	รวม
แบบรักสนับสนุน	-.098	.307*	-.079	-.157	.309*	0.035	-.128	-.001	0.015
แบบใช้เหตุผล	-.027	0.181	-.152	-.083	0.244	0.107	-.088	0.040	0.038
แบบลงโทษทางจิต- กาย	0.051	0.140	-.111	-.043	-.033	0.019	0.184	-.033	0.079
แบบควบคุมน้อย	-.155	-.015	-.101	-.043	-.214	0.027	0.079	0.099	-.105
แบบให้พึ่งตนเองเร็ว	-.048	-.032	-.270	-.066	-.012	0.248	0.046	-.086	-.242

$$r_{.05(df=48)} = .2787$$

ตาราง 22 พบว่า มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะและองค์ประกอบ
สัมมาอาชีวะของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการ
อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=0.307$ และ $r=0.309$
ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบลงโทษ
ทางกายมากกว่าทางจิต แบบควบคุมน้อย และแบบให้พึ่งตนเองเร็วไม่มีความสัมพันธ์กับ
มรรคมืองค์แปดทั้งองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 23 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของ
เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

มรรคมืองค์แปด การอบรมเลี้ยงดู	สัมมา ทิฎฐิ	สัมมา สัง กัปปะ	สัมมา วาจา	สัมมา กัม มันตะ	สัมมา อา ชีวะ	สัมมา วา ยามะ	สัมมา สติ	สัมมา สมาธิ	รวม
แบบรักสนับสนุน	0.084	0.077	-.112	0.107	-.102	0.057	0.041	-.130	0.022
แบบใช้เหตุผล	0.008	0.235	-.011	0.184	-.131	-.014	0.167	-.173	0.073
แบบลงโทษทางจิต- กาย	0.059	0.188	0.015	-.051	-.079	0.079	0.128	0.186	0.113
แบบควบคุมน้อย	-.177	-.084	-.259	-.273	-.401*	-.228	-.058	-.062	-.308*
แบบให้พึ่งตนเองเร็ว	0.072	0.049	0.020	0.146	.070	-.262	0.019	0.060	0.138

$$r .05(df = 48) = .2787$$

ตาราง 23 พบว่า มรรคมืองค์แปดทั้งองค์ประกอบรวมของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับ
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย อย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.038$) ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน มรรคมืองค์แปด
องค์ประกอบสัมมาอาชีวะของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์
ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = -.401$)
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนการอบรมอีก 4 แบบไม่มีความสัมพันธ์กับมรรคมืองค์แปด
ทั้งองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย

ตาราง 24 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของ
เด็กวัยรุ่นชาย

มรรคมืองค์แปด การอบรมเลี้ยงดู	สัมมา ทิฐิ	สัมมา สัง กัมปะ	สัมมา วาจา	สัมมา กัม มันตะ	สัมมา อา ชีวะะ	สัมมา วา ยามะ	สัมมา สติ	สัมมา สมาธิ	รวม
แบบรักสนับสนุน	0.266*	0.188	-0.029	0.040	0.194	0.068	0.184	0.126	0.177
แบบใช้เหตุผล	0.188	0.211	-0.156	-0.010	0.076	-0.002	0.068	-0.018	0.063
แบบลงโทษทางจิต- กาย	0.018	0.093	0.044	-0.102	0.064	-0.138	-0.070	0.074	-0.000
แบบควบคุมน้อย	0.046	0.161	0.141	0.098	0.117	0.101	0.061	0.236	0.162
แบบให้พึ่งตนเองเร็ว	-0.019	0.207	0.092	0.251*	0.069	0.023	0.044	0.095	0.129

$$r .05(df = 62) = 0.2461$$

ตาราง 24 พบว่า มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฐิของเด็กวัยรุ่นชาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.266$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน และมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมากัมมันตะของเด็กวัยรุ่นชายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = 0.251$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบลงโทษทางจิต-กาย และแบบควบคุมน้อยไม่มีความสัมพันธ์กับมรรคมืองค์แปดทั้งองค์ประกอบรวมและองค์ประกอบย่อย ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน

ตาราง 25 ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบของ
เด็กวัยรุ่นหญิง

มรรคมืองค์แปด การอบรมเลี้ยงดู	สัมมา ทิฎฐิ	สัมมา สัง กัมปะ	สัมมา วาจา	สัมมา กัม มันตะ	สัมมา อา ชีวะ	สัมมา วา ยามะ	สัมมา สติ	สัมมา สมาธิ	รวม
แบบรักสนับสนุน	0.058	.215*	0.118	0.129	0.154	.213*	0.124	0.016	0.189
แบบใช้เหตุผล	0.009	0.145	-0.006	0.113	-0.001	0.101	0.154	0.011	0.106
แบบลงโทษทางจิต- กาย	-0.105	0.043	-0.099	-0.101	0.047	0.065	-0.115	-0.152	-0.083
แบบควบคุมน้อย	-0.118	-0.028	-0.129	-0.066	-0.129	-0.041	0.013	0.066	-0.073
แบบให้พึ่งตนเองเร็ว	-0.153	-0.195	-0.034	-0.233*	-0.167	0.031	-0.088	-0.043	-0.171

$$r .05 (df = 84) = 0.2120$$

ตาราง 25 พบว่า มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัมปะ และองค์ประกอบ
สัมมาวายามะของเด็กวัยรุ่นหญิง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน
อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.215$ และ 0.213 ตามลำดับ) ซึ่งสอดคล้องกับ
สมมติฐาน สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว กับองค์-
ประกอบสัมมากัมมันตะสัมพันธ์กันในทางลบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=-0.233$)
ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐาน ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล แบบลงโทษทางจิตมาก
กว่าทางกาย และแบบควบคุมน้อย ไม่มีความสัมพันธ์กับมรรคมืองค์แปดทั้งองค์ประกอบรวม
และองค์ประกอบย่อย

3.5 การวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมในการทำนายมรรคมืองค์แปดของ
เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรม
เลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรม
เลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละตัว
(Stepwise Multiple Regression) เพื่อทดสอบสมมติฐานข้อ 5 ที่ว่า "การอบรมเลี้ยงดูแบบ
รักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว สามารถทำนาย มรรคมืองค์แปด " ปรากฏผลตามตาราง 26 - 28

จากการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดูแบบ รักสันนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ดังปรากฏผลตาม ตาราง 12 ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบรวม แต่ จากการหาเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของมรรคมืองค์แปดของกลุ่มตัวอย่าง พบว่า เพศและ ระดับชั้นเรียนมีอิทธิพลต่อมรรคมืองค์แปดของกลุ่มตัวอย่างนี้ จึงได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู โดยพิจารณาแยกเพศ และระดับชั้นเรียน ปรากฏผลตามตาราง 21 - 25 และพบว่า มรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่ 6 มีความสัมพันธ์ทางลบกับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม อย่างมีนัยสำคัญทาง สถิติที่ระดับ .05 ดังผลตามตาราง 23

ดังนั้นการวิเคราะห์ตัวแปรที่มีอิทธิพลร่วมในการทำนายมรรคมืองค์แปด ของเด็กวัยรุ่น ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดู 5 แบบ โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละตัว (Stepwise Multiple Regression) คะแนนที่นำมาวิเคราะห์เป็นคะแนนเฉพาะของเด็กวัยรุ่นที่ เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ดังปรากฏผลตามตาราง 26

ตาราง 26 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบ เพิ่มตัวแปรทีละตัว เพื่อทำนายมรรคมืองค์แปดของ เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆ

ตัวทำนาย	b	β	R	R^2	R^2 change	F change
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม น้อย	-0.170	0.150	-0.308	0.095	0.095	5.030*

ค่าคงที่ (a) = 39.272

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ = -0.308

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย = 3.356

ผลการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณจากตาราง 26 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูทั้ง 5 แบบ มี การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยเพียงแบบเดียว ที่สามารถทำนายมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น ที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีอำนาจการทำนาย

ได้ถูกต้องร้อยละ 9.5 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ 3.356 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ -0.308 และสมการการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = 39.272 - 0.170X_4$$

ถ้าจะพิจารณาการวิเคราะห์ตัวแปรในการทำนายมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น โดยการจำแนกแต่ละด้านย่อยของมรรคมีองค์แปด ใช้การวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพิ่มทีละตัวแปร ปรากฏว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆสามารถทำนายมรรคมีองค์แปด องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ และองค์ประกอบสัมมาสมาธิ ดังผลตามตาราง 27 และ 28

ตาราง 27 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพิ่มทีละตัวแปร เพื่อทำนายมรรคมีองค์แปด องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ โดยการอบรมเลี้ยงดูแบบต่างๆเป็นตัวทำนาย

ตัวทำนาย	b	β	R	R^2	R^2 change	F change
การอบรมเลี้ยงดูแบบรัก สนับสนุน	0.024	0.172	0.172	0.030	0.030	4.509

$$\text{ค่าคงที่(a)} = 1.926$$

$$\text{ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ} = 0.172$$

$$\text{ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย} = 1.158$$

ตาราง 27 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสามารถทำนายมรรคมีองค์แปด องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะของเด็กวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้ถูกต้อง ร้อยละ 3.0 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ 1.158 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณเท่ากับ 0.172 ได้สมการการทำนายในรูปคะแนนดิบ ดังนี้

$$Y' = 1.926 + 0.024X_1$$

ตาราง 28 วิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอนเพิ่มทีละตัวแปร เพื่อทำนายมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสมาธิ

ตัวทำนาย	b	β	R	R^2	R^2 change	F change
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม น้อย	0.022	0.309	0.150	0.023	0.023	3.427*

ค่าคงที่ (a)=3.460

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ = 0.150

ค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนาย = 1.022

ตาราง 28 พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สามารถทำนายมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสมาธิ ได้อย่างถูกต้องร้อยละ 2.3 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ 1.022 และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์พหุคูณ เท่ากับ 0.150

$$Y' = 3.460 + 0.022X_4$$

บทที่ 5

บทย่อ สรุป อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษามรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร โดยจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นเรียน เพศ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ตลอดจนตรวจสอบว่าตัวแปรใดมีความสำคัญสามารถทำนายมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีขั้นตอนและผลการศึกษาได้ดังนี้

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาร้อยละของจำนวนเด็กวัยรุ่น และระดับในแต่ละองค์ประกอบของมรรคมีองค์แปด
2. เพื่อเปรียบเทียบระดับมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามระดับชั้นเรียน เพศ และการอบรมเลี้ยงดู
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น
4. เพื่อศึกษาการอบรมเลี้ยงดูในแต่ละแบบ ว่าแบบใดสามารถทำนายมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น

สมมติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. มรรคมีองค์แปดในเด็กวัยรุ่นสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน
2. มรรคมีองค์แปดในเด็กวัยรุ่นหญิงสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย
3. การอบรมเลี้ยงดูในปริมาณที่แตกต่างกัน มีมรรคมีองค์แปดแตกต่างกัน
 - 3.1 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย
 - 3.2 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ มีมรรคมีองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผล

3.3 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี่ยนดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี่ยนดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต

3.4 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี่ยนดูแบบควบคุมน้อย มีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี่ยนดูแบบควบคุมมาก

3.5 เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี่ยนดูแบบให้ฟังตนเองเร็ว มีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี่ยนดูแบบให้ฟังตนเองช้า

4. การอบรมเลี่ยนดูมีความสัมพันธ์กับมรรคมืองค์แปด

4.1 การอบรมเลี่ยนดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมืองค์แปด

4.2 การอบรมเลี่ยนดูแบบใช้เหตุผล มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมืองค์แปด

4.3 การอบรมเลี่ยนดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมืองค์แปด

4.4 การอบรมเลี่ยนดูแบบควบคุมน้อย มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมืองค์แปด

4.5 การอบรมเลี่ยนดูแบบให้ฟังตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมืองค์แปด

5. การอบรมเลี่ยนดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี่ยนดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี่ยนดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี่ยนดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี่ยนดูแบบให้ฟังตนเองเร็ว สามารถทำนายมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นได้

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

1. กลุ่มตัวอย่าง กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นเด็กวัยรุ่นที่กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 มัธยมศึกษาปีที่ 3 และมัธยมศึกษาปีที่ 6 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2540 ในโรงเรียนสังกัดกรมสามัญศึกษา ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้จากการสุ่มกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน (Multistage Random Sampling) ตั้งแต่เดือนธันวาคม 2540 - มกราคม 2541 ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 150 คน ระดับละ 50 คน เป็นชาย 64 คน หญิง 86 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามข้อมูลรายละเอียดส่วนตัวของกลุ่มตัวอย่าง เช่น เพศ อายุ ระดับชั้นเรียน จำนวนพี่น้อง ลำดับของการเป็นบุตร บุคคลที่อบรมเลี่ยนดู ระดับการศึกษา และอาชีพของบิดามารดาหรือผู้ที่อบรมเลี่ยนดูนักเรียน

ตอนที่ 2 แบบทดสอบวัดมรรคมืองค์แปดเป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วยสถานการณ์สมมุติที่มีเนื้อหาเกี่ยวกับมรรคมืองค์ทั้ง 8 องค์ประกอบ คือ สัมมาทิฐิ สัมมาสังกัปปะ สัมมาวาจา สัมมากัมมันตะ สัมมาอาชีวะ สัมมาวาชามะ สัมมาสติ และ สัมมาสมาธิ จำนวน 5 เรื่อง

สำหรับการศึกษาค้างนี้ผู้วิจัยได้หาค่าความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา แล้วนำไปทดลองใช้กับเด็กวัยรุ่นที่มีคุณสมบัติคล้ายกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 90 คน แล้วนำมาหาค่าความเที่ยงตรงเชิงโครงสร้าง โดยหาความสัมพันธ์ระหว่างคะแนนรายข้อกับคะแนนรวม ซึ่งสามารถหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อด้วย แล้วนำมาหาค่าความเชื่อมั่น โดยใช้ สูตร Kuder -Richardson 20 ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดมรรคมีองค์แปดเท่ากับ 0.7416

ตอนที่ 3 แบบทดสอบวัดการอบรมเลี้ยงดู เป็นแบบวัดที่ผู้วิจัยดัดแปลงมาจากแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ .2528 : 70-71) แบ่งเป็น 5 วิธี คือ แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู 1) แบบรักสนับสนุน 2) แบบใช้เหตุผล 3) แบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย 4) แบบควบคุมน้อย เป็นแบบวัดประเมินค่า 6 อันดับ ใช้ไปวัดกับกลุ่มตัวอย่างที่คล้ายคลึงกับกลุ่มตัวอย่างที่จะศึกษา จำนวน 90 คน และนำผลที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ได้จำนวนข้อในแต่ละแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู แบบละ 10 ข้อ นำไปหาค่า ความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดแต่ละแบบ ดังนี้

ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน	เท่ากับ .6480
ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล	เท่ากับ .6612
ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต - กาย	เท่ากับ .7204
ค่าความเชื่อมั่นของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย	เท่ากับ .7879

สำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว เป็นแบบวัดที่แตกต่างจากแบบวัดวิธีอบรมเลี้ยงดู 4 แบบแรก กล่าวคือเป็นแบบวัดที่สอบถามถึงการฝึกฝนเด็กให้กระทำการต่างด้วยตนเอง โดยให้ตอบตามอายุเด็ก จาก 1 ถึง 10 ปี เป็นแบบวัดประเมินค่า 10 อันดับ นำไปวัดกับผู้ปกครองที่ไม่ใช่ผู้ปกครองของกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 60 คนและนำผลที่ได้ไปหาค่าอำนาจจำแนกรายข้อ ได้จำนวนข้อในแบบวัด จำนวน 10 ข้อ แล้วนำไปหาค่าความเชื่อมั่น โดยวิธีหาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (α - Coefficient) ได้ค่าความเชื่อมั่น เท่ากับ .8234

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้อำนวยการโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ โรงเรียนสายปัญญาฯ โรงเรียนเทพศิรินทร์ และโรงเรียนธนบุรีเทพวรารักษ์ โดยทำหนังสือผ่านบัณฑิตวิทยาลัย จัดดำเนินการให้นักเรียนเป็นกลุ่มตัวอย่าง ในแต่ละโรงเรียนตอบแบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว แบบวัดมรรคมีองค์แปด และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู รวม เป็น 3 ชุด ซึ่งผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดจุดมุ่งหมาย และวิธีการตอบสอบถามและแบบวัด ให้กลุ่มตัวอย่างเข้าใจอย่างชัดเจน ก่อนลงมือทำ ใช้เวลาในตอบแบบวัด 1 ชั่วโมง และให้กลุ่มตัวอย่างนำแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วไปให้ผู้ปกครองทำและนำมาคืนให้กับอาจารย์ที่ปรึกษา ผู้วิจัยไปเก็บแบบวัดชุดนี้ในสัปดาห์ต่อมา

การวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ด้วยเครื่องคอมพิวเตอร์ โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS /PC⁺ และทำการวิเคราะห์ข้อมูล ดังต่อไปนี้

1. ผลการวิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานของกลุ่มตัวอย่างตามตัวแปร ดังต่อไปนี้ ระดับชั้นเรียน เพศ การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต -กาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว ใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน
2. วิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนมรรคมีองค์แปด ของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามตัวแปรระดับชั้นเรียน โดยใช้สถิติที่ใช้ทดสอบ คือ F -test และตรวจสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่โดยใช้ q -ststistic ในกรณีที่พบว่า F - test มีนัยสำคัญทางสถิติ
3. เปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยของมรรคมีองค์แปด ของเด็กวัยรุ่น เมื่อจำแนกตามเพศ การอบรมเลี้ยงดูใช้สถิติที่ทดสอบคือ t-test
4. วิเคราะห์อำนาจการทำนายมรรคมีองค์แปด โดยใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วเป็นตัวทำนาย โดยใช้วิธีการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรทีละตัว (Stepwise Multiple Regression)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาค้นคว้า พบว่า

1. เด็กวัยรุ่นส่วนใหญ่มีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมากัมมันตะ องค์ประกอบสัมมาอาชีวะ องค์ประกอบสัมมาวายามะ องค์ประกอบสัมมาสติ และองค์ประกอบสัมมาสมาธิ ในระดับต่างกัน ดังนี้ สัมมาทิฐิส่วนใหญ่ได้คะแนนเต็ม 5 มีร้อยละ 35.33 แต่เมื่อดูคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับสูง สัมมาสังกัปปะส่วนใหญ่ได้คะแนน 3 มีร้อยละ 33.33 เมื่อคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับปานกลาง สัมมาวาจาส่วนใหญ่ได้คะแนน 4 มีร้อยละ 36.67 เมื่อคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับสูง สัมมากัมมันตะส่วนใหญ่ได้คะแนน 3 มีร้อยละ 34.00 เมื่อคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับสูง สัมมาอาชีวะส่วนใหญ่ได้คะแนน 5 มีร้อยละ 67.33 เมื่อคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับสูงสุด สัมมาวายามะส่วนใหญ่ได้คะแนน 4 มีร้อยละ 48.00 เมื่อคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับสูง สัมมาสติ ส่วนใหญ่ได้คะแนน 4 มีร้อยละ 37.33 เมื่อคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับสูง และ สัมมาสมาธิส่วนใหญ่ได้คะแนน 5 มีร้อยละ 47.33 เมื่อคะแนนเฉลี่ยตกอยู่ในระดับสูงสุด

2. เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีมรรคมืองค์แปดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 มีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 มีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 มีองค์ประกอบสัมมาภักดิ์ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมาอาชีวะ องค์ประกอบสัมมาวาจาและ องค์ประกอบสัมมาสติสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 สำหรับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสมาธิปฏิบัติ องค์ประกอบสมาธิปฏิบัติ และองค์ประกอบสมาธิปฏิบัติ ไม่พบความแตกต่างระหว่างเด็กวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 และมัธยมศึกษาปีที่3

3. เด็กวัยรุ่นหญิงมีมรรคมืองค์แปดทุกองค์ประกอบสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

4. เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และองค์ประกอบสัมมาสติสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

5. เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมากกว่าอารมณ์ และอบรมเลี้ยงดูแบบใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลมีมรรคมืองค์แปดไม่แตกต่างกัน

6. เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย และอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิตมีมรรคมืองค์แปดไม่แตกต่างกัน

7. เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากมีมรรคมืองค์แปดไม่แตกต่าง

8. เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว และอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองช้า มีมรรคมืองค์แปดไม่แตกต่าง

9. มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ ของเด็กวัยรุ่นมีความสัมพันธ์ทางบวกกับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = 0.172$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r = 0.161$) นอกนั้น ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปด

10. เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1ที่อบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายมีความสัมพันธ์ทางลบกับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = -0.314$) นอกนั้น ไม่พบความสัมพันธ์

11. เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ และองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=0.307$ และ $r=0.309$ ตามลำดับ) ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย แบบควบคุมน้อย และแบบให้พึ่งตนเองเร็วไม่มีความสัมพันธ์กับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบรวมและองค์ประกอบย่อย

12. เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 ที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีความสัมพันธ์ทางลบกับมรรคมืองค์แปด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r= -0.308$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย ของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 มีความสัมพันธ์ทางลบกับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r= -0.401$)

13. เด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมาทฎฐิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=0.266$) และเด็กวัยรุ่นชายที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมากัมมันตะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=0.251$)

14. เด็กวัยรุ่นหญิงที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะและองค์ประกอบสัมมาวายามะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=0.215$ และ 0.213 ตามลำดับ) และเด็กวัยรุ่นหญิงที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางลบกับองค์ประกอบสัมมากัมมันตะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=-0.233$)

15. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สามารถทำนายมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบรวม ของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 ได้ร้อยละ 9.5 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

16. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสามารถทำนายมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะของเด็กวัยรุ่นได้ร้อยละ3.0 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

17. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย สามารถทำนายมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสมาธิได้ร้อยละ2.3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

อภิปรายผล

ระดับชั้นเรียนกับมรรคมืองค์แปด

ผลการศึกษาเปรียบเทียบมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นแตกต่างกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นที่แตกต่างกัน มีมรรคมืองค์แปดแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 เมื่อนำมาเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 มีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาคัมมัณตะ องค์ประกอบสัมมาวายามะ และองค์ประกอบสัมมาสติสูงกว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 มีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบดังกล่าวสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน สามารถอธิบายได้จากทฤษฎีเพียเจต์ที่ว่า เมื่ออายุมากขึ้นจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นตาม และจริยธรรมของบุคคลจะพัฒนาสูงขึ้นที่สูงขึ้นได้นั้นขึ้นอยู่กับพัฒนาการทางการคิด ซึ่งสอดคล้องกับสุชา จันทน์เอม และสุรางค์ จันทน์เอม (สุชา จันทน์เอมและสุรางค์ จันทน์เอม. 2513 :25) ที่กล่าวว่าผู้ที่อายุมากกว่าจะสามารถใช้สติปัญญาไตร่ตรองสิ่งต่างๆ ได้อย่างมีเหตุผลดีกว่าผู้ที่มีอายุต่ำกว่า และเมื่อมีอายุมากขึ้นอารมณ์ก็จะมั่นคงยิ่งขึ้นสามารถตัดสินใจแก้ปัญหาได้ดี เรียนรู้วัฒนธรรมมากขึ้น และสามารถปรับตัวได้ดี ไปสอดคล้องกับผลวิจัยของ วันทนีย์ วิชัยคำ (วันทนีย์ วิชัยคำ . 2525:62) ได้พบว่า นิสิตที่มีอายุมากกว่าจะมีทัศนคติที่ดีต่อพระพุทธศาสนาสูงกว่านิสิตที่มีอายุน้อยกว่า ดังคำกล่าวของสุโท เจริญสุข (สุโท เจริญสุข .2520 :45) ที่ว่า ระดับการศึกษาของบุคคลนี้เป็นเรื่องประจำตัวของแต่ละบุคคล สำหรับผู้ที่อยู่ในระบบการศึกษา เมื่อมีการศึกษาสูงขึ้นอายุก็จะเพิ่มมากขึ้นตามไปด้วย สิ่งอื่นๆ ก็ คิดตามมา ด้วย นั่นก็คือ ความเจริญทั้งทางร่างกาย และความคิดเห็นของคนก็เจริญตามวัย จากไม่รู้ผิดรู้ถูกมาเป็นการเคารพและมีศีลธรรม ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของบุญชร แก้วส่อง (บุญชร แก้วส่อง .2522: 64-65) ที่พบว่าพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นสูงขึ้นตามระดับอายุที่สูงขึ้น เช่นเดียวกับงานวิจัยของชาวต่างประเทศ ได้แก่ ผลการวิจัยของโคลเบอร์กและเครเมอร์ (Kohlberg and Kramer .1969 :93-102) เรสต์ (Rest .1975 : 738-748) เทาว์ (Tha.1975 :197-A) พาริข (Parikh .1975 :3160-A) ยูสเซน (Yussen.1976: 551) ซึ่งต่างก็พบว่า การให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กจะพัฒนาขึ้นตามระดับการศึกษาและอายุที่เพิ่มขึ้น ทั้งนี้เพราะว่าเมื่อเด็กเริ่มโตขึ้นเรื่อยๆ เด็กจะมีการเรียนรู้เพิ่มขึ้น มีประสบการณ์เพิ่มขึ้น สามารถประพฤติปฏิบัติตัวได้ถูกต้องตามแนวทางที่สังคมยอมรับ ควบคุมตนเองได้ (ละอองทิพย์ พลาณภาพ .2532: 92) และมีงานวิจัยในประเทศที่พบว่า พัฒนาการทางจริยธรรมสูงขึ้นตามระดับอายุ ดังเช่นงานวิจัยของ วิเชียร ทองนุช (2521:117) เดช วิโย(2522:60-63) ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์

(2522:124) ทิพย์สุดา นิลสินธพ (2523:46-47) พรณีย์ กันทรากกร (2522:52-54) และ ละอองทิพย์ พลาณภาพ (2532:88) และงานวิจัยของถาวร รอดเทศ ที่ศึกษาเกี่ยวกับจริยธรรมความ ซื่อสัตย์ ได้พบผลที่ สอดคล้อง คือกลุ่มตัวอย่างที่ระดับชั้นเรียนแตกต่างกัน มีความซื่อสัตย์แตกต่าง กัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และเมื่อเปรียบเทียบเป็นรายคู่ พบว่า นักเรียนระดับ ชั้นมัธยมศึกษาปีที่4 ($\bar{X} = 19.84$) มีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่5 ($\bar{X} = 18.77$) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และนักเรียนที่ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่2 ($\bar{X} = 19.80$) มีความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนที่เรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่5 ($\bar{X} = 18.77$) อย่างมี นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

การวิจัยครั้งนี้ พบว่า มรรคมืองค์แปดของเด็กรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 มี มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และองค์ประกอบสัมมาสมาธิ สูงกว่าเด็กรุ่นที่เรียนระดับชั้น มัธยมศึกษาปีที่1 สอดคล้องกับสมมติฐาน แต่เด็กรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 มี มรรคองค์ประกอบดังกล่าวไม่แตกต่างจากเด็กรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ซึ่งไม่ สอดคล้องกับสมมติฐาน สำหรับการอธิบายมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบดังกล่าวของเด็กรุ่นที่ เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 สูงกว่าเด็กรุ่นที่เรียนในชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 อธิบายได้ดังกล่าวนา ข้างต้น แต่การที่มรรคมืองค์แปดองค์ประกอบดังกล่าวของเด็กรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา ปีที่6 และมัธยมศึกษาปีที่ 3 ไม่แตกต่างกันนั้น อาจอธิบายได้ว่า ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 เป็น ระดับกลางระหว่างระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 และระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 แสดงว่าเด็กรุ่นกลุ่ม ที่เรียนมัธยมศึกษา ปีที่3 มีการพัฒนามรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบ สัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และองค์ประกอบสัมมา-สมาธิ เร็วมากกว่ามรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาภิรมันตะ องค์ประกอบสัมมาวาชามะ และ องค์ประกอบสัมมาสติ ดังนั้น จึงไม่ทำให้พบความแตกต่างระหว่างระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 และ ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ซึ่งถือว่าเป็นสิ่งที่ดีสำหรับ เด็กรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 แต่อย่างไรก็ตามก็ควรฝึกให้เด็กรุ่นที่เรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่6 มีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบ สัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และ องค์ประกอบสัมมาสมาธิสูงมากขึ้นกว่านี้ เพราะอย่างไรก็ตามทฤษฎีของเพียเจต์ก็ยังสามารถอธิบาย ได้ แต่การไม่พัฒนาไปตามทฤษฎี อาจเนื่องมาจากเด็กรุ่นนี้มีพัฒนาการชะงักงันในระยะหนึ่ง ซึ่งเมื่อแก้ปัญหาที่ทำให้ชะงักงันได้ เด็กก็จะพัฒนาต่อไป และผู้วิจัยคิดว่าสาเหตุที่ทำให้ชะงักงัน อาจเนื่องมาจากระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 เด็กต้องเตรียมตัวสอบเรียนต่อในระดับมหาวิทยาลัย ซึ่งเป็นเรื่องวิกฤติเรื่องหนึ่ง

เพศกับมรรคมืองค์แปด

ผลการศึกษาเปรียบเทียบมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น ระหว่างเพศชายและเพศหญิง พบว่า เด็กวัยรุ่นหญิงมีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ทั้งนี้ อาจจะเป็นเพราะลักษณะของสังคมไทย เพศหญิงเป็นเพศที่สังคมคาดหวังว่าจะต้องอยู่ในโอวาทของบิดามารดาและอยู่ในขนบธรรมเนียมประเพณีมากกว่าเพศชาย ตลอดจนเป็นผู้ที่มีสัมมาคารวะต่อบิดามารดาและผู้อาวุโส ดังนั้นจะให้การอบรมเลี้ยงดูบุตรชายหญิงแตกต่างกัน โดยเด็กหญิงจะได้รับการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิด ได้รับการควบคุมอย่างเข้มงวดกว่า ประกอบกับเพศหญิงเป็นเพศที่อ่อนน้อมง่าย ผิดกับเด็กผู้ชายที่ได้รับอิสระในการประกอบกิจกรรมต่างๆ โอกาสและการปลูกฝังจริยธรรมโดยตรงจึงน้อยกว่าเพศหญิง (อารมณ สุคมี .2537 : 112) ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของสุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ (สุนทรี โคมิน และสนธิ สมักรการ .2522:292) ที่พบว่า ในรอบปีหนึ่งเพศหญิงมีการทำบุญตักบาตรสูงกว่าเพศชาย นอกจากนั้นปราณี จิตวิวัฒนา(ปราณี จิตวิวัฒนา .2527:112) ยังชี้ให้เห็นว่า เพศชายและเพศหญิงมีความแตกต่างกัน โดยกล่าวว่า เพศชายและหญิงเป็นสถานภาพอย่างหนึ่งทั้งทางชีววิทยาและทางสังคมทั้ง 2 เพศจะมีสถานภาพและบทบาทที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละสังคม สังคมตะวันตกถือว่าผู้ชายมีลักษณะเป็นผู้นำ เป็นผู้มีลักษณะก้าวร้าว พึ่งตนเองและตรงไปตรงมา เป็นผู้ปกป้องความปลอดภัยแก่สตรี เด็ก และคนชรา เป็นผู้ที่ถูกกล่าวหาและเสียดสีแก่ผู้อื่น ขณะที่คาดหมายให้เพศหญิงเป็นผู้ที่มีศีลธรรมและคุณธรรมสูง นอกจากนี้ผลงานวิจัยในครั้งนี่ยังสอดคล้องกับ จงเหรีญ หล้ามี ได้ศึกษาคุณธรรมจริยธรรม - มืองค์แปดด้านศีลของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ พบว่า องค์ประกอบสัมมากรรมมันตะและสัมมาอาชีวะระหว่างนักเรียนชายและนักเรียนหญิงแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 โดยนักเรียนหญิงมีคุณธรรมองค์ประกอบสัมมากรรมมันตะและสัมมาอาชีวะสูงกว่านักเรียนชาย ซึ่งผลไปตรงกับคำกล่าวของจิรวรรณ วิรัชกุล (จิรวรรณ วิรัชกุล .2524 :101 -104) ที่ว่า เพศหญิงมีความรู้สึกลึกซึ้งซื่อสัตย์มากกว่าเพศชาย และสอดคล้องกับงานวิจัยของลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี . 2524 : 149) ที่พบว่านักเรียนหญิงมีความกตัญญูกตเวที เป็นผู้ที่ยึดบาปบุญ เช่นไม่รังแกสัตว์ ไม่พูดเท็จ บริจาคของให้แก่ผู้ประสบภัย เป็นต้น มากกว่าผู้ชาย และพงษ์พันธ์ สุนทรสิด (พงษ์พันธ์ สุนทรสิด .2528:91-94) ได้ศึกษา พฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคใต้ พบว่านักศึกษาเพศหญิงมีพฤติกรรมในลักษณะที่มีความเมตตา กรุณา มีความเพียรพยายาม มีความรับผิดชอบในหน้าที่ รู้จักระมัดระวัง ไม่ลุ่มหลงกามารมณ์ ไม่ประพฤติเสียหายเรื่องชู้สาว มีความซื่อสัตย์ ยุติธรรม ไม่ลำเอียง และไม่มัวเมาการพนัน เครื่องคองของเมฆาเสพติดให้โทษต่างๆ สูงกว่านักเรียนชาย และยังสอดคล้อง กับเพียงพรรณ สุขจันทร์

(เพียงพรรณ สุขจันทร์ .2524 : 75) ที่พบว่า นักเรียนหญิงมีการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมด้านความซื่อสัตย์สูงกว่านักเรียนชาย เช่นเดียวกับอาลัย จันทรพาณิชย์ (อาลัย จันทรพาณิชย์ .2525: 84) ได้ศึกษาพบว่า นักเรียนหญิงมีความซื่อสัตย์ต่อตนเอง ต่อบุคคลอื่น และมีความยุติธรรมไม่ลำเอียง ไม่เอารัดเอาเปรียบ รักษาสิทธิของผู้อื่นและส่วนรวมสูงกว่านักเรียนชาย และยังคงตรงกับละม้ายมาศ สรทัตต์ (ละม้ายมาศ สรทัตต์ .2520 : 115) ที่กล่าวว่า ในเรื่องความซื่อสัตย์ เด็กหญิงจะมีสูงมาก เพราะเด็กหญิงจะรู้สึกอายมากที่ต้องถูกลงโทษ เพราะขาดความซื่อสัตย์ และยังสอดคล้องกับงานวิจัยของบัณฑิต พัดเย็น (บัณฑิต พัดเย็น .2527 : 38) ที่ศึกษาพฤติกรรมเชิงจริยธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในจังหวัดสมุทรสาคร 6 คุณลักษณะ คือความรับผิดชอบ ความมีระเบียบวินัย ความซื่อสัตย์ ความสามัคคี ความอุสาหะ และความยุติธรรม พบว่า นักเรียนหญิงมีพฤติกรรมเชิงจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย เช่นเดียวกับ ดวงเดือน พันธุมนาวิน (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2520 : 89) ที่ศึกษาจริยธรรมเยาวชนชนไทย ผลวิจัยปรากฏว่าเด็กในระดับอายุระหว่าง 13 -15 ปี นักเรียนหญิงจะมีพัฒนาการทางจริยธรรมสูงกว่านักเรียนชาย นอกจากนี้อาจจะเป็นเพราะการที่เด็กหญิงมีพัฒนาการเร็วกว่าเด็กชาย ตามที่สุภาพรรณ โคตรจรัส (สุภาพรรณ โคตรจรัส .2527 : 141-142) ซึ่งชี้ให้เห็นว่า ในระยะย่างเข้าสู่วัยรุ่น เด็กหญิงจะมีพัฒนาการทางร่างกาย เปลี่ยนแปลงรวดเร็วกว่าเด็กชายในวัยเดียวกัน คือโตเร็วกว่าประมาณ 1-2 ปี ระยะเริ่มการเปลี่ยนแปลงของร่างกายตลอดจนช่วงเวลาของการเจริญเติบโตของทั้งเด็กชายและหญิงแตกต่างกันได้มาก ความแตกต่างเห็นได้ชัดเมื่ออายุ 13 ปี และเด็กหญิงมักมีวุฒิภาวะทางสังคมเร็วกว่าเด็กชาย เมื่ออายุระหว่าง 14 - 18 ปี

จากงานวิจัยที่กล่าวมา สรุปได้ว่าเพศเป็นตัวแปรที่สำคัญในการพัฒนาจริยธรรม เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดู การกำหนดบทบาทของสังคม ลักษณะทางชีววิทยา และ ตามหลักพัฒนาการในช่วงวัยรุ่นเพศหญิงมีพัฒนาการเร็วกว่าเพศชาย จึงทำให้เพศหญิงมีมรรคมีองค์แปดทุกองค์ประกอบสูงกว่าเพศชาย

การอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมีองค์แปด

การศึกษาอำนาจการทำนายมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น โดยใช้ตัวแปรการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วเป็นตัวทำนาย

การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนกับมรรคมืองค์แปด

การศึกษาอำนาจการทำนายมรรคมืองค์แปดในแต่ละองค์ประกอบ พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน สามารถทำนายมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะของเด็กวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ได้อย่างถูกต้องร้อยละ3.00 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ 1.158 และพบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะของเด็กวัยรุ่น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = 0.172$) นอกจากนี้ ได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปด โดยแยกระดับชั้นเรียน พบว่า การอบรมแบบรักสนับสนุนของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ และองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = 0.215$ และ 0.213 ตามลำดับ) และได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปด โดยแยกเพศ พบว่า เด็กวัยรุ่นชายที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมาทิฐิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = 0.266$) ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานทั้งนี้เนื่องจาก ความหมายของ องค์ประกอบสัมมาทิฐิเป็นมรรคองค์ที่1 ที่เกี่ยวกับความเห็นความเชื่อ ความเข้าใจเกี่ยวกับโลกและชีวิตที่ถูกต้อง ตามหลักแห่งความดี เป็นไปตามทำนองคลองธรรมหรือสอดคล้องกับศีลธรรม (พระเทพเวที (ประยูรย์ ปยุตโต) .2513 : 737-740) องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะเป็นมรรคองค์ที่2 ที่เกี่ยวกับคิดทำสิ่งใดต้องไม่ยึดเอาความพอใจของตน จนต้องทำผิด ตลอดจนไม่คิดแผ่ด้วยความอาฆาตพยาบาท และไม่เบียดเบียนใคร (พระราชวรมุนี(ประยูรย์ ปยุตโต) .2529 : 750-751) จะเห็นได้ว่าองค์ประกอบทั้ง2 เป็นสิ่งที่ดีงามที่ควร สร้างเสริมไว้ในจิตใจ และองค์ประกอบสัมมาอาชีวะเป็นมรรคองค์ที่5 ที่เกี่ยวกับการดำรงชีวิตทุกแง่ทุกมุมให้ถูกต้อง รวมถึง การแสวงหา การมี การใช้ การศึกษา การปฏิบัติ การคบหาสมาคม การอยู่ร่วมกันกับผู้อื่น หรืออาจกล่าวว่าเป็นการเลี้ยงชีพชอบ ประกอบอาชีพโดยสุจริต (พระวรศักดิ์ วรธนโม. 2521: 272) อุปกรณ์สำคัญของการประกอบสัมมาอาชีวะ ก็คือ ศิลปวิทยา หรือศิลปะ (วิชาชีพ ฝีมือ ความเจนจัด) ดังนั้นจากพระสูตรที่พระพุทธเจ้าแสดงหลักธรรมอาชีวะของคฤหัสถ์ จึงเตือนให้ชวนชวน ศึกษาศิลปวิทยา และให้บิดามารดาถือเป็นหน้าที่ที่จะให้ศึกษาเล่าเรียน (พระราชวรมุนี (ประยูรย์ ปยุตโต) . 252 : 89-790) จะเห็นได้ว่าทางศาสนาให้ความสำคัญแก่บิดามารดาในการพัฒนามรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ ในการอบรม - เลี้ยงดู ย่อมมีการถ่ายทอดลักษณะหรือมาตรฐานต่างๆในสังคมให้แก่เด็ก (สุภาพรรณ โคตรจรัส .2527 :190) ความรักของบิดามารดาเป็นจุดเริ่มต้นของพัฒนาการทางจริยธรรม (Sear , Maccoby and Levin .1975 :372) การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน หมายถึง การที่บิดามารดา รายงานว่า ให้การปฏิบัติต่อบุตรด้วยความรัก เอาใจใส่ สนใจทุกข์สุข บุตรของตนไม่น้อยเพียงใด มีความใกล้ชิด

กับบุตร โดยได้กระทำกิจกรรมต่างๆร่วมกัน มีการสนับสนุนช่วยเหลือ และการให้ความสำคัญแก่บุตร ฉะนั้นบิดามารดาที่เลี้ยงบุตรด้วยวิธีการนี้ จึงเป็นบุคคลที่บุตรรัก และบุตรเห็นความสำคัญ ซึ่งถือเป็นพื้นฐานที่สำคัญในการที่บิดามารดาจะอบรมสั่งสอนหรือถ่ายทอดลักษณะต่างๆสู่บุตรได้โดยง่าย และบุตรจะยอมรับบิดามารดาเป็นแบบอย่างโดยไม่รู้ตัว (งามตา วนิทนานนท์ .2536 :59 ; อ้างอิงมาจากดวงเดือน พันธุมนาวิน .2528 : 5) จากคำนิยามของการอบรมแบบรักสนับสนุน จะเห็นได้ว่าเป็นการอบรมเลี้ยงดูที่จะก่อให้เกิดมีองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ และองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ ทั้งนี้เนื่องจากความสัมพันธ์อันเต็มด้วยความรักและความอบอุ่นระหว่างพ่อแม่ -ลูก เป็นสถานการณ์ที่จำเป็นสำหรับปลูกฝังและส่งเสริมความดีงามให้กับเด็ก ซึ่งสอดคล้องกับประมวลผลการวิจัยบทความ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และคณะ .2526:6 ; อ้างอิงมาจากStaub .1975;Saitzstein .1976;and Hower ;1980) ซึ่งต่างก็เน้นความสำคัญของการอบรมเลี้ยงดูแบบรักและยอมรับเด็กของบิดามารดาว่ามีความสำคัญต่อพัฒนาการทางจริยธรรมและลักษณะที่ดีงามของเด็ก ได้ผลเช่นเดียวกับงานวิจัยในต่างประเทศของฮอฟแมน แอนด์เบคเคอร์ (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2521:5-6;อ้างอิงมาจาก Hoffman ,1963 and Becker ,1969) ที่ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักความอบอุ่นกับพฤติกรรมทำความดี พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนนั้น พบมากในการรายงานของบิดามารดาที่มีบุตรมีความรับผิดชอบสูง เมื่อทำความผิดจะยอมสารภาพผิดและรู้สึกละอายในการทำผิด นอกจากนั้นเด็กเหล่านี้ยังก้าวร้าวน้อยและให้ความร่วมมือกับผู้อื่นมากด้วย และมีการวิจัยที่พบความสัมพันธ์ในระดับสูงระหว่างความรักและการยอมรับของบิดามารดากับพัฒนาการของบุคลิกภาพของเด็ก เช่น ความรู้สึก มีคุณค่า มีศักดิ์ศรี ความมั่นใจใน ตนเอง การพึ่งตนเองได้ และการควบคุมตนเองได้ (สุภาพรรณ โคตรจรัส.2527:194; อ้างอิงมาจาก Coopersmith , 1967 ;Peck and Havighurst , 1961 ; Bandura and Walters ,1963) และจากคำกล่าวของงามตา วนิทนานนท์ (งามตา วนิทนานนท์ .2536 : 60-61) ว่า การที่บิดามารดาปฏิบัติด้วยความรัก ให้ความอบอุ่น และเป็นแบบอย่างทางพุทธแก่บุตร มีผลดีต่อการถ่ายทอดลักษณะที่พึงประสงค์ที่เด่นชัด คือ คุณธรรม จริยธรรม และจิตลักษณะเชิงพุทธหลายประการ

ในการวิจัยครั้งนี้ ได้ศึกษาการเปรียบเทียบมรรคมียกต์แปด ของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูในปริมาณที่แตกต่างกัน พบว่า เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากจะมีองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และองค์ประกอบสัมมาสติ สูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐาน ทั้งนี้เนื่องจากองค์ประกอบสัมมาอาชีวะเป็นมรรคที่เกี่ยวกับการประกอบอาชีพโดยสุจริต และองค์ประกอบสัมมาสติเป็นมรรค ที่เกี่ยวกับการควบคุมตนเองทั้งกายและใจ ไม่ให้เกิดโทษแก่ตนเองและสังคม รู้จักการยับยั้งตนเอง มีการใคร่ครวญอย่างรอบคอบก่อนที่จะตัดสินใจปฏิบัติ (พระราชวรมุนี (ประยุทธ์ ปยุตโต) .2529:750-751) เป็นหลักคำสอนที่ควรยึดถือเพื่อนำมาปฏิบัติในการดำเนินชีวิต

บิดามารดามีบทบาทในการพัฒนาลักษณะจริยธรรมในเด็ก โดยเฉพาะในด้านการพัฒนาความรู้สึกผิดชอบชั่วดี (สุภาพรรณ โคตรจรัส .2527 :203) เป็นที่ประจักษ์ว่า ปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการอบรมเลี้ยงดูเด็ก คือความรักความอบอุ่นที่เด็กได้รับจากบิดามารดา ตั้งแต่ระยะแรกของชีวิต บรรยากาศของความรักและการยอมรับช่วยเหลือหลอมให้บุคคลมีพัฒนาการของบุคลิกภาพที่สมบูรณ์ เป็นผู้มีความสุขใจดี (สุภาพรรณ โคตรจรัส .2527 : 194) ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม (ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจฉิม .2520 :97) ที่พบว่าเยาวชนไทยที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมากมีจริยธรรมตามทฤษฎีของโคลเบอร์กสูงกว่าผู้ที่รายงานว่าได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย และสอดคล้องกับงานวิจัยของทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ (ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์ .2522:151) ซึ่งพบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก มีคะแนนการตัดสินใจเชิงจริยธรรมสูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมแบบรักน้อยอย่างเด่นชัด นอกจากนี้ยัง ตรงกับผลงานวิจัยของ ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี (ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี .2524:24) ได้พบว่าวัยรุ่นที่รายงานว่าคนถูกอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีคะแนนความซื่อสัตย์ สัมมาคารวะ เอื้อเฟื้อ กตัญญู และการยึด บาป บุญ สูงกว่า วัยรุ่นที่รายงานว่าถูกเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อยอย่างเด่นชัด และยังไปตรงกับงานวิจัยของฮอฟแมน (Hoffman .1970; 291) พบว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักมาก ทั้งชายและหญิง ในช่วงอายุ 4 - 13 ปี จะมีลักษณะทางจริยธรรม 6 ประการ คือ การมีความรู้สึกผิด การยอมรับและสารภาพผิด การยึดหลักภายในตน การต้านทานสิ่งชั่วร้าย สูงกว่าเด็กที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักน้อย

สำหรับการวิจัยครั้งนี้ที่ไม่พบว่า เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมาก มีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมากัมมันตะ องค์ประกอบสัมมาวายามะ และองค์ประกอบสัมมาสมาธิ สูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย สามารถอธิบายได้ว่าองค์ประกอบสัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมากัมมันตะ องค์ประกอบสัมมาวายามะ เป็นองค์ประกอบของมรรคมีองค์แปดที่เกี่ยวข้องกับ ความเห็น ความคิด การพูด การกระทำ เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูมีอิทธิพลต่อเด็ก แต่เมื่อเด็กมีการสมาคมกับคนอื่น การมีเพื่อนฝูง มักจะทำให้เด็กต้องมีความเชื่อถือ ความคิด ซึ่งแตกต่างออกไปจากที่ตนเคยได้รู้จักจากสังคมภายในครอบครัว (อารี ัตถุ์เจริญรัตน์ .2522 : 154) โดยเฉพาะเด็กวัยรุ่นจะถือความคิด และการปฏิบัติของกลุ่มเป็นสิ่งสำคัญและมีอิทธิพลมากกว่าความคิดเห็นของผู้ใหญ่ หรือบิดามารดา ไม่ว่าจะเป็นเรื่องการแต่งกาย ความคิดเห็น ศีลธรรมจรรยา เรื่องธรรมดา ของเด็กวัยรุ่นที่จะทำตนดูเป็นทาสต่อการประพฤติปฏิบัติ ตลอดจนทัศนคติของกลุ่ม (หฤทัย อติชาตพงศ์ .2522 :250) จากเหตุผลที่กล่าวมาอาจจะทำให้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อยมีมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบ

สัมมาทิฐิ องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ องค์ประกอบสัมมาวาจา องค์ประกอบสัมมากัมมันตะ องค์ประกอบสัมมาวายามะไม่แตกต่างกัน ส่วนองค์ประกอบสัมมาสมาธิของเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากและน้อยไม่แตกต่างกัน สามารถอธิบายได้ว่า เด็กวัยรุ่นมีสมาธิที่จะทำในสิ่งที่ตนชอบได้เป็นเวลานานๆ (อารี ตัญญาเจริญรัตน์ .2522)

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลกับมรรคมืองค์แปด

ความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปด พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลมีความสัมพันธ์ทางบวก กับองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ .05 ($r = 0.161$) ทั้งนี้เนื่องจาก องค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ คือความคิดที่มีเหตุผล ที่เมื่อพูด ทำ คิด ไปตามนั้น ตนเองไม่เกิดความเดือดร้อน คนอื่นจะไม่เกิดความเดือดร้อน เนื่องจากคนเรากิดก่อนจึงทำ คิดก่อนจึงพูด ถ้าเริ่มต้นที่ความคิดดี การพูด การทำก็ดีตามไปด้วย (พระโสภณคณาภรณ์ .2526 : 97)และการเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลเป็นเทคนิคทางจิตวิทยาที่ใช้ได้ผลที่สุดในการฝึกอบรมเด็ก (สุภาพรรณ โคตรจรัส .2527 : 207 ; อ้างอิงมาจาก Walters and Parks ,1967) การชี้แจงให้เด็กทราบถึงผลดีผลเสียของพฤติกรรมที่อาจมีต่อตนเองและผู้อื่น และชี้แนวทางในการปฏิบัติตนที่พึงปรารถนาให้ เป็นการให้เด็กเรียนรู้กฎเกณฑ์ มาตรฐานการประพฤติปฏิบัติตนตามขนบธรรมเนียมประเพณีของสังคม ได้ข้อสรุปที่จะใช้เป็นหลักปฏิบัติต่อไป (สุภาพรรณ โคตรจรัส .2527:27) จากการประมวลเอกสารวิจัยด้านพัฒนาการทางจริยธรรมจำนวน 17 เรื่อง (งามดา วนิทานนท์ .2536:40 อ้างอิงมาจาก Hoffman ,1970) ได้พบว่าคะแนนพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กซึ่งได้จากการวัดเครื่องมือวัดจริยธรรมเชิงพฤติกรรมหลายรูปแบบ มีความสัมพันธ์ทางลบกับวิธีการอบรมเลี้ยงดูเด็กแบบใช้อำนาจบีบบังคับ แต่มีความสัมพันธ์ทางบวกกับวิธีการแบบโน้มน้าวด้วยเหตุผลแก่เด็ก เช่นให้เหตุผลกับสิ่งที่ต้องการให้เด็กกระทำ ซึ่งชี้ให้เห็นถึงอันตรายหรือความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากการกระทำ

การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายกับมรรคมืองค์แปด

ผู้วิจัยได้หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของมรรคมืองค์แปดกับการอบรมเลี้ยงดู โดยแยกระดับชั้นเรียน พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ของเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 มีความสัมพันธ์ทางลบกับองค์ประกอบสัมมาสติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = -0.314$) แสดงว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย จะมีองค์ประกอบสัมมาสติต่ำ และการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต จะมีองค์ประกอบ

สัมมาสติสูง น่าจะเป็นเพราะว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 มาจากนักเรียนชั้นประถมศึกษา ซึ่งยังเด็กเกินไป อาจจะคุ้นเคยกับการบังคับให้ทำตามระเบียบวินัยของโรงเรียน มีการลงโทษ ถ้าไม่รู้จักควบคุมตนเองทั้งกายและใจ ไม่รู้จักยับยั้งตนเอง และอาจเนื่องมาจากเด็กไทยส่วนใหญ่ คุ้นเคยกับการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางกายมากกว่าทางจิต ซึ่งเด็กอาจมีความเคยชิน และรู้สึกว่าการลงโทษทางกายเจ็บแล้วก็หายไป บิดามารดาก็มาพูดคุยเล่นด้วยอย่างเคย แต่การลงโทษทางจิตเป็นการลงโทษที่เจ็บลึก มีความรุนแรงมากกว่าทางกายมาก ซึ่งสอดคล้องกับคำกล่าวของสุนารี เตชะโชควิวัฒน์ .2527 : 69) ที่ว่า การลงโทษทางจิต เช่น การเพิกเฉยเมื่อเด็กทำความดี ทำให้เด็กไม่ทราบว่าการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ดี ควรทำซ้ำอีกหรือไม่ มีงานวิจัยพบว่า เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบลงโทษทางร่างกาย มีลักษณะทางจริยธรรมบางด้านสูงกว่าเด็กที่ถูกลงโทษทางจิต (สุภาพรรณ โคตรจรัส .2527:206)

การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมกับมรรคมืองค์แปด

การศึกษาอำนาจการทำนายมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น โดยใช้การอบรมเลี้ยงดูเป็นตัวทำนาย พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม สามารถทำนายมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 ได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 และมีอำนาจการทำนายได้ร้อยละ 9.5 จากผลการวิจัยที่ได้ในครั้งนี้ และได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปด พบว่าการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม มีความสัมพันธ์ทางลบกับองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = -0.401$ และ -0.308) แสดงว่า เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย จะมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบรวมและองค์ประกอบสัมมาอาชีวะในระดับต่ำ และเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบสัมมาอาชีวะในระดับสูง นอกจากนี้ยังได้ศึกษาอำนาจการทำนายมรรคมืองค์แปดในแต่ละองค์ประกอบ พบว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม สามารถทำนายองค์ประกอบสัมมาสมาธิ ได้อย่างถูกต้องร้อยละ2.30 โดยมีค่าความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของการทำนายเท่ากับ1.022 ทั้งนี้อาจอธิบายได้ว่า เด็กวัยรุ่นเป็นวัยวิกฤตอีกระยะหนึ่ง ที่บิดามารดาต้องคอยดูแลอย่างใกล้ชิด แม้ว่าเด็กวัยรุ่นจะไม่เต็มใจก็ตาม เนื่องจากสังคมปัจจุบันมีปัญหาทางสังคมมากมาย เช่นเรื่องยาเสพติด ซึ่งชักจูงให้เด็กเสียได้ ดังนั้นบิดามารดาจึงมีความเป็นห่วงมาก ประกอบกับแบบทดสอบชุดนี้เป็นการถามการอบรมเลี้ยงดูที่เด็กรับรู้ ว่า บิดามารดาปฏิบัติต่อเขาอย่างไร จากผลวิจัยสรุปได้ว่ากลุ่มตัวอย่างกลุ่มนี้ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีมรรคมืองค์แปดใน

ในระดับสูง เด็กที่ถูกเลี้ยงดูแบบควบคุมมากจะมีลักษณะที่น่าพอใจ คือเชื่อฟัง สุภาพ และมีพฤติกรรมตามมาตรฐานสังคม (สุภาพรณ โคตรจรัส. 2527 : 198 ; อ้างอิงมาจากBecker ,1964)

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วกับมรรคมืองค์แปด

งานวิจัยครั้งนี้ได้ศึกษาความสัมพันธ์ของการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปด โดยแยกเพศ พบว่า เด็กวัยรุ่นชายที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว มีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสามกัมมันตะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=0.251$) เด็กวัยรุ่นหญิงที่อบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วมีความสัมพันธ์ทางลบกับองค์ประกอบสามกัมมันตะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=-0.233$) ทั้งนี้อาจอธิบายได้จาก ผลการศึกษาของแบรี (พีรพงศ์ ถิรวัฒนากร. 2520 :22 ; Barry ,1967 : 50) ที่กล่าวถึง ความแตกต่างระหว่างเพศหญิงและเพศชาย ไว้ว่า ชายไทยไม่ค่อยเก็บความรู้สึกเหมือนหญิงไทย และเป็นบุคคลที่มีชีวิตขึ้นอยู่กับเหตุผลและจริยธรรม มักจะตัดสินใจด้วยเหตุผล ส่วนหญิงไทยเป็นพวกที่ค่อนข้างจะหัวเก่า รักษาขนบธรรมเนียมประเพณีและคุณค่าต่าง ๆ เอาไว้ เนื่องจากการอบรมเลี้ยงดูอย่างใกล้ชิดของบิดามารดา ทำให้บิดามารดา เข้มงวดกับบุตรเพศหญิงมากกว่าเพศชาย ทำให้เกิดการปลูกฝังจริยธรรม

การอบรมเลี้ยงดูที่ไม่สามารถเข้าไปทำนวยมรรคมืองค์แปด มีดังนี้

การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

การที่การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผลไม่สามารถเข้าไปทำนวยมรรคมืองค์แปดทั้งองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย ทั้งนี้เนื่องจากเด็กวัยนี้กำลังเป็นวัยที่ออกสู่สังคม เพื่อนและสังคมจะมีอิทธิพลต่อตัวเด็กมากกว่าบิดามารดา หรือผู้ปกครอง เพราะในช่วงวัยรุ่น มีนิสัยชอบต่อต้าน การต่อต้านคำสั่งหรือความคิดเห็นของผู้ใหญ่ เป็นลักษณะสำคัญของวัยรุ่น โดยเฉพาะวัยรุ่นตอนต้นแล้วจะไม่ฟังเหตุผลของบิดามารดา หรือครู อาจารย์ และมักจะมีพฤติกรรมในทางตรงกันข้ามกับที่ถูกสั่งให้กระทำ (อารี ัตถุ์เจริญรัตน์ .2522 : 158) อีกประการหนึ่ง อิทธิพลของสื่อมวลชน ที่เข้ามามีบทบาทในการดำเนินชีวิตของบุคคลอย่างมาก ในปัจจุบันนั้นพบว่าวิทยุหรือโทรทัศน์บางรายการ หรือสื่อบางชนิดไม่มีคุณภาพดีพอสำหรับการพัฒนาตัวบุคคล ยิ่งไปกว่านั้นบางรายการถึงกับเป็นพิษเป็นภัยแก่ประชาชนและสังคม โดยเฉพาะอย่างยิ่งเยาวชน (สมชาย แสงจิตติพันธ์ .2519 : 2)

การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย

การที่การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกาย ไม่สามารถเข้าไปทำนายมรรคมืดองค์แปดทั้งองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย สามารถอธิบายได้ว่า การลงโทษทางจิตมีหลายวิธี บางวิธีไม่รุนแรง ซึ่งลักษณะการลงโทษทางจิตวิธีนั้น จะไปช่วยเร่งพฤติกรรมที่ดีให้เด็ก แต่การลงโทษทางจิตบางวิธีรุนแรง เช่น คำว่าทำให้ได้อาย ทอดทิ้ง การตัดสิทธิบางอย่างซึ่งเด็กวัยรุ่นเห็นเป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งลักษณะการลงโทษวิธีเหล่านั้นจะไปเพิ่มพฤติกรรมที่ไม่ดีมากขึ้น จะเห็นว่าการลงโทษทางจิตทำให้เกิดการส่งเสริมหรือยับยั้ง พฤติกรรมที่ดี ดังนั้นการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิตมากกว่าทางกายไม่สามารถทำนายมรรคมืดองค์แปดได้

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วไม่สามารถทำนายมรรคมืดองค์แปดทั้งองค์ประกอบรวม และองค์ประกอบย่อย สามารถอธิบายได้ว่า การอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็วจะให้ผลดีต่อการพัฒนาทางจิตลักษณะของเด็ก เฉพาะใช้กับเด็กยังเล็ก ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบนี้ในช่วงวัยรุ่นอาจจะเข้าเกินไป (ดวงเดือน พันธุมนาวิน .2528 : 13)

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะผู้ที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษาครั้งนี้ พบว่า มรรคมิองค์แปดสูงขึ้นตามระดับชั้นเรียน เพศหญิงมีมรรคมิองค์แปดสูงกว่าเพศชาย เด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากจะมีมรรคมิองค์แปดองค์ประกอบสัมมาอาชีวะ และองค์ประกอบสัมมาสติสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมิองค์แปดด้านสัมมาสังกัปปะ การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมสามารถทำนายมรรคมิองค์แปดองค์ประกอบรวม การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสามารถทำนายมรรคมิองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะ และการอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมสามารถทำนายมรรคมิองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสมาธิได้ ดังนั้นถ้าต้องการให้เด็กวัยรุ่นดำเนินชีวิตโดยใช้มรรคมิองค์แปด หมายถึง ข้อปฏิบัติหรือวิธีการปฏิบัติที่ยึดหลักความเป็นทางสายกลางเกี่ยวกับการดำเนินชีวิตที่ดีงาม หรือหลักการครองชีวิตที่ต้องสมบูรณ์ของมนุษย์ที่จะนำไปใช้เป็นประโยชน์ในชีวิตประจำวัน ประกอบด้วย 8 องค์ประกอบ คือ สัมมาทิฐิ หมายถึง ความเชื่อถูกต้อง สัมมาสังกัปปะ หมายถึง ความคิดถูกต้อง สัมมาวาจา หมายถึง การพูดที่ถูกต้อง สัมมากัมมันตะ หมายถึง การทำที่ถูกต้อง สัมมาอาชีวะ หมายถึง การดำรงชีพที่ถูกต้อง สัมมาวายามะ หมายถึง ความพากเพียรที่ถูกต้อง สัมมาสติ หมายถึง ความระลึกถูกต้อง และ สัมมาสมาธิ หมายถึง ความตั้งใจมั่นถูกต้อง เพื่อแก้ปัญหาสังคมที่เกิดจากการกระทำของวัยรุ่น เช่นการมั่วสุมลุ่มหลงอบายมุข การคิดยาเสพติดให้โทษ การทะเลาะวิวาท หรือปัญหาอื่นๆ อีกมากที่สามารถพบได้ในสังคมทุกวันนี้ ควรที่ผู้ปกครอง หรือผู้ที่เกี่ยวข้องใกล้ชิดกับเด็กวัยรุ่นจะได้ใช้แนวทางการสั่งสอน อบรมบ่มนิสัยที่เหมาะสม กับการพัฒนาจริยธรรมด้วยแนวทางที่มีความสัมพันธ์ด้วยความรัก และการควบคุม

2. ข้อเสนอแนะในการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 เนื่องการวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยครั้งแรกที่ศึกษามรรคมิองค์แปดทั้ง 3 ด้าน และ 8 องค์ประกอบ เคมมีงานวิจัยที่ศึกษาเกี่ยวกับมรรคมิองค์แปดแต่ศึกษาเพียงด้านศีล และระบบการศึกษาค้นคว้าแตกต่างกับผู้วิจัย ผลที่ได้มาในครั้งนี้มีบางอย่างที่น่าสนใจที่คิดว่า เป็นประโยชน์ต่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กวัยรุ่น แต่เนื่องจากผู้วิจัยศึกษาเรื่องนี้กับเด็กวัยรุ่นในกรุงเทพมหานครเท่านั้น ดังนั้นจึงน่าจะมีการศึกษาเรื่องนี้อีก โดยใช้กลุ่มตัวอย่างเป็นตัวแทนของเด็กวัยรุ่นทั่วประเทศ

2.2 การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยศึกษาตัวแปร เพศ ระดับชั้นเรียน และการอบรมเลี้ยงดู ควรจะมีการศึกษาตัวแปรอื่นๆ เช่น ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สถิติปัญญา แรงจูงใจใฝ่สัมฤทธิ์ ความวิตกกังวล เอกลักษณะแห่งตน ความเชื่ออำนาจภายในตน-นอกตน เป็นต้น นำมาศึกษา ร่วมด้วย

2.3 แบบวัดการอบรมเลี้ยงดู ในการวิจัยครั้งนี้ทุกแบบวัด ยกเว้นการอบรมเลี้ยงดู แบบให้ฟังตนเองเร็วจะวัดที่ตัวเด็ก ซึ่งเป็นการรับรู้ของเด็ก ดังนั้นในการวิจัยครั้งต่อไปน่าจะลอง ให้ผู้ปกครองเป็นผู้ประเมินการอบรมเลี้ยงดู เพื่อดูว่าผลการวิจัยสอดคล้องกับผู้วิจัยครั้งนี้หรือไม่

2.4 แบบทดสอบวัดมรรคมีองค์แปด ผู้วิจัยนำไปใช้ในครั้งนี้เป็นสถานการณ์ จุดมุ่งหมายอันแท้จริงของการวิจัย เพื่อต้องการทราบถึงเหตุผลของการกระทำโดยใช้ความคิด ของกลุ่มตัวอย่าง แต่กลุ่มตัวอย่างใช้วิธีการอ่าน เพื่อให้เข้าใจเรื่องราวของสถานการณ์ และเลือก ตัวเลือกที่สอดคล้องกับเนื้อเรื่อง โดยอาจไม่ใช้ความนึกคิดของตนในการตัดสินใจ ดังนั้นการ วิจัยครั้งต่อไป ควรจะสร้างแบบวัดในลักษณะอื่นๆ ที่แก้ปัญหาที่กล่าวมา

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กานแก้ว พงษ์อุดม. พัฒนาการด้านการศึกษาเหตุผลเชิงตรรกศาสตร์และการคิดหาเหตุผลเชิงจริยธรรม ของนักเรียนชั้นประถมศึกษา กรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2524 . อัดสำเนา.
- กำพล ชูรัตน์. จริยธรรมและศักยภาพของการปฏิบัติจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยครู ภาคตะวันตก. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2528. อัดสำเนา.
- งามตา วานิชานนท์. ลักษณะทางพุทธศาสนาและพฤติกรรมศาสตร์ของบิดามารดาที่เกี่ยวข้องกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร. รายงานการวิจัยฉบับที่ 50 กรุงเทพมหานคร : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2536. อัดสำเนา.
- จงเหรีญ หล้ามี. คุณธรรมจริยธรรมมีองค์แปดด้านศีลของนักเรียนชั้น ม.1 สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดเพชรบูรณ์ . ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม : มหาวิทยาลัยนเรศวร, 2536. อัดสำเนา.
- ฉัตรสุมาลย์ กบิลสิงห์. ความรู้พื้นฐานทางศาสนา. สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- ชูศรี หลักเพชร .การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับความคิดสร้างสรรค์ของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 ในเขตการศึกษา3 .ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : วิทยาลัยวิชาการศึกษาประสานมิตร ,2517. อัดสำเนา.
- ชูศักดิ์ วงศ์ศิริพร. การศึกษาเปรียบเทียบพัฒนาการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของนักเรียนโรงเรียนพุทธศาสนาวันอาทิตย์ ส่วนกลาง 1 และนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ใน กรุงเทพมหานคร วิทยานิพนธ์ ศศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, 2528.
- ชาญวิทย์ สุวรรณร่อ. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมีองค์แปดสมาธิ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพมหานคร : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2530. อัดสำเนา

ช่อม ทศสิน. การศึกษาเชิงวิเคราะห์บทบาทของปัญญาในพุทธปรัชญา. วิทยานิพนธ์อักษรศาสตร์
มหาบัณฑิต กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2528. อัดสำเนา.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และเพ็ญแข ประจันปัจจนึก. จริยธรรมของเยาวชนไทย. รายงานการวิจัย
ฉบับที่ 21. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2521.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน และ คนอื่น ๆ. ปัจจัยทางจิตวิทยาในเวทีเกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กของ
มารดาไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 3. กรุงเทพมหานคร : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์
มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528.

ดวงเดือน พันธุมนาวิน . ปัจจัยทางจิตสังคมกับสันตติภาพไทย. รายงานการวิจัยฉบับที่ 23.
กรุงเทพมหานคร : สถาบันพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2528.

เดโช สนวนานนท์ จิตวิทยาทั่วไป. สำนักพิมพ์โอเคียนสโตร์ ,2510 .

ทิพวรรณ กิตติวิบูลย์. การอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กก่อนวัยเรียนใน
กรุงเทพมหานคร. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

ทิพย์สุดา นิลสินธพ. ความสัมพันธ์ระหว่างพัฒนาการทางจริยธรรมกับการอบรมเลี้ยงดูเด็กก่อน
วัยเรียน ในเขตกรุงเทพฯ. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2523. อัดสำเนา.

ทวีรัตน์ นาคเนียม. ผลของการฝึกสมาธิที่มีต่อการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของผู้ต้องขัง.
ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒประสานมิตร, 2522.
อัดสำเนา.

นันทา แทนธานี. การศึกษาตัวแปรบางประการที่มีความสัมพันธ์กับการอบรมเลี้ยงดูและพัฒนาการของเด็กก่อนวัยเรียน ในเขตกรุงเทพมหานคร. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2525. อัดสำเนา.

บัญญัติ แก้วส่อง. การเปรียบเทียบพัฒนาการทางจริยธรรมของเด็กวัยรุ่นในสังคมเมืองและชนบทที่มีการอบรมเลี้ยงดูและแบบการคิดแตกต่างกัน. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.

บุญน้อม มุ่งงาน. การศึกษาเชิงวิเคราะห์ถ้อยคำนิยมแบบพุทธและแนวการดำเนินชีวิตของชาวพุทธในปัจจุบัน : ศึกษาเฉพาะกรณีอำเภอเมือง จังหวัดอุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตร์ มหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยมหิดล, 2533. อัดสำเนา.

ประพันธ์ สุทธาวาส. ความก้าวร้าวกับการอบรมเลี้ยงดู. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,2519. อัดสำเนา.

ประเสริฐ พณิชกุล. พฤติกรรมทางจริยธรรมของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้น ในจังหวัดนครปฐม. วิทยานิพนธ์ ศษ.ม. มหาวิทยาลัยศิลปากร, 2534. อัดสำเนา.

ประสพ รัตนกร. ความต้องการของเด็ก. ใน คู่มือปริทัศน์ฉบับความรู้เกี่ยวกับเด็ก กรมการฝึกหัดครู กระทรวงศึกษาธิการ ,2522.

พงษ์พันธ์ สุนทรสิต. เกณฑ์ปกติพฤติกรรมจริยธรรมของนักศึกษาวิทยาลัยพลศึกษาในภาคใต้. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2528. อัดสำเนา.

พระเทพเวที (ประยุทธ์ ปยุตโต). พุทธธรรม. กรุงเทพฯ: มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2532.

พรรณี อุ่นศรีเพ็ง. การสร้างแบบทดสอบวัดคุณธรรมด้วยมรรคมีองค์แปดด้านสำหรับนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 1. ปรินูญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2529. อัดสำเนา.

พระราชวรมนี (ประยูทธ ปยุตโต). พจนานุกรม พุทธศาสตร์ ฉบับประมวลศัพท์. กรุงเทพฯ :
มหาจุฬาลงกรณ์ราชวิทยาลัย, 2528.

พระราชวรมนี (ประยูทธ ปยุตโต). พจนานุกรมพุทธศาสตร์ฉบับเฉลิมพระเกียรติ. กรุงเทพฯ :
วัฒนาพานิช, 2531.

พรสุตา คิชฌวรรธนะ. พฤติกรรมกรรมการแสดงออกตามทฤษฎีของคิจิโอะวานกับการอบรมเลี้ยงดูและ
ลักษณะบางชีวิตสังคมบางประการของนักเรียนมัธยมศึกษาในกรุงเทพมหานคร.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ :มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ,2531.
อัคราณา.

มธุรส ชำนาญทัศน์. ความสัมพันธ์ระหว่างความตั้งใจจะประพฤติตนตามหลักสัปปริสธรรมของ
บุตรวัยรุ่นกับความประพฤติตนตามหลักสัปปริสธรรมของมารดาตามการรับรู้ของบุตร.
ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2532.
อัคราณา.

รัตนาวดี รอดภิรมย์. การศึกษาพฤติกรรมการช่วยเหลือของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแตกต่าง
กัน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร,
2535. อัคราณา .

ลัดดาวัลย์ พรศรีสมุทร และวิลาศลักษณ์ ชั่ววัลลี. ครอบครัวกับการอนุรักษ์วัฒนธรรมทางจิตใจของ
ไทย รายงานการวิจัยฉบับที่25. กรุงเทพฯ : สถาบันวิจัยพฤติกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2524.

ละอองทิพย์ พลาณภาพ. สุขภาพจิตกับการให้เหตุผลเชิงจริยธรรมของเด็กที่อยู่ในสภาพแวดล้อม
ต่างกัน. ปริญญานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร, 2532. อัคราณา.

วิเชียร ทองนุช . เปรียบเทียบการคิดให้เหตุผลตามหลักการอนุรักษ์ และการให้เหตุผลเชิงจริยธรรม
ของนักเรียนที่มีการอบรมเลี้ยงดูและภูมิหลังทางสังคมต่างกัน .ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม.
 กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2521 .

วารินทร์ ม่วงสุวรรณ . ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูแบบให้ความรักและแบบควบคุมกับ
ความเอื้อเฟื้อและวินัยทางสังคม . ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัย
 ศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร , 2517. อัดสำเนา.

วุฒิรินทร์ เพิ่มกว่าเก่า. แบบทดสอบวัดคุณธรรมจริยธรรมมีองค์แปดด้านปัญญา สำหรับนักเรียนชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 1 ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร , 2530. อัดสำเนา.

ศิริศักดิ์ เขตตานุรักษ์. การศึกษาเชิงวิจารณ์ เรื่อง การพัฒนาค่านิยมทางศาสนาและจริยธรรมในเด็ก
ก่อนวัยเรียน ศึกษาเฉพาะกรณี. วิทยานิพนธ์ อักษรศาสตรมหาบัณฑิต กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยมหิดล, 2530. อัดสำเนา.

สุคนธ์ สินธพานนท์. การใช้วิธีสอนแบบธรรมสาภิจนาเพียงสร้างศรัทธาและวิธีคิดตามหลัก
พุทธธรรมแก่นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. วิทยานิพนธ์ ศษ. ม. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, 2538.

สุชา จันทรเอม. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่2. กรุงเทพฯ : ไทยวัฒนาพานิช , 2527.

เสริมเกียรติ พรหมสุข. อิทธิพลของการอบรมเลี้ยงดูที่มีต่อคุณธรรมแห่งพลเมืองดีของนักเรียนชั้น
ประถมปีที่ 6 ในจังหวัดร้อยเอ็ด. ปริญญาานิพนธ์ กศ.ม. : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
 ประสานมิตร , 2523. อัดสำเนา.

โสภณ ศรีกฤษดาภณ. รายงานการวิจัยเรื่องความคิดเรื่องมนุษย์ในพุทธปรัชญา. กรุงเทพฯ :
 มหาวิทยาลัยกรุงเทพ, 2531. อัดสำเนา.

หฤทัย อติชาตพงศ์. จิตวิทยาพัฒนาการ. ภาควิชาแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พลศึกษา กรุงเทพฯ, 2522.

เอนก ทิพลีธชา. ความคิดเห็นและบทบาทของผู้นำสมาคมทางพุทธศาสนาในการปรับตัวของสมาชิกและประชาชนให้สอดคล้องกับความเห็นสมัยใหม่ของสังคมไทย. วิทยานิพนธ์สังคมวิทยา มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.

อารี เจริญบุญรัตน์. จิตวิทยาพัฒนาการ. ภาควิชาการแนะแนวและจิตวิทยาการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ พิชญโลก , 2522 .

Baldwin, A.L. " Socialization and the Child Relationship," Child Development. 19: 127-136; 1948.

BHIKKHU SILACARA. The Noble Eightfold Path. The Bauddhe Sahityasabha Columbo : 1955.

Hoffman, M.L. " Moral Development," in Carmichael's Manual of Child Development. Vol.2 , 3rd. ed., John Wiley& Sons, Inc., 261-360 ; 1970.

Hoffman,M.L. " Sex Differences in Moral Internalization and Values," Child Development Abstracts and Bibliography. 50: 344; 1976.

Kohlberg,L." Development of Moral Charactor and Moral Ideology," in Review of Child Development Research. Vol.1, Hartford, Connecticut, Connecticut Printers, Inc., 382-432 ;1964.

Kohlberg,L. Stage in the Development of Moral Thought and Action. Holt, Rinehart and Winston, 347-480 ;1960.

Kohlberg.L. " The Child as a Moral Philosopher," in Reading in Educational Psychology Today. California : CRM Books, Inc., 37-43;1970.

Kohlberg.L. " Development of Moral Character and Moral Ideology," in Review of Child Development . Vol. 1, ed., by M.L.Hoffman and L.W. Hoffman. New York : Russell Sage Foundation, 383-427;1971.

Kohlberg.L." Stage and Sequence: The Cognitive-development Approach to Socialization," in Handbook of Socialization Theory and Research. ed., by D.A. Goslin. Chicago: Rand McNelly and Company, 347-472 ;1973.

Kohlberg.L." Moral Stage and Moralization : The Cognitive Development Approach," in Moral Development and Behavior. ed., by Thomas Lickona. New York : Holt Rinehart and Winston , 29-53 ;1976.

Rest ,James. R. "New Approach In Assessing Moral Judgement," in Moral Development and Behavior.ed., by Thomas Lickona .New York : Holt Rinehart and Winston Co; 1976.

Sears,R. and others. Patterns of Child Rearing. Evanston III, Row, Petterson, 1957.

Secard, P.E. and C.W. Bachman. Social Psychology. New York : McGraw-Hill Book Company, 1964.

Yussen ,S.R. "Moral reasoning from the perspective of others," Child Development.1976.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก.

หนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย

แบบทดสอบ

ที่ ทบ 1007/ 5953

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนเทพศิรินทร์

เนื่องจาก นางสาวพนิดา กมลรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำปริญญานิพนธ์เรื่อง "การศึกษามรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น
ในกรุงเทพมหานคร" ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตร์ภัทร

ประธาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพนธ์ เค้าฉิม

กรรมการ

มีความประสงค์จะขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1,3 และ 6 จำนวน 90 คน ทำแบบทดสอบการวัด
มรรคมืองค์แปด และการอบรมเลี้ยงดู ในระหว่างเดือนธันวาคม 2540 - มกราคม 2541 เพื่อเป็น
ข้อมูลในการทำปริญญานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 6455

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

17 ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนธนบุรีวิทยาลงกรณ์

เนื่องจาก นางสาวพนิดา กมลรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษามรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น
ในกรุงเทพมหานคร" ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร ประธาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจักษ์ คำจิณ กรรมการ

มีความประสงค์จะขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 6 จำนวน 90 คน ทำแบบทดสอบการวัด
มรรคมืองค์แปด และการอบรมเลี้ยงดู ในระหว่างเดือนธันวาคม 2540 - มกราคม 2541 เพื่อเป็น
ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ด้วย และขอขอบคุณในความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

ที่ ทม 1007/ 54 ค. 5

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

สุขุมวิท 23 กรุงเทพฯ 10110

12 ธันวาคม 2540

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงเรียนสายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์

เนื่องจาก นางสาวพนิดา กมลรัตน์ นิสิตระดับปริญญาโท วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ กำลังทำวิทยานิพนธ์เรื่อง "การศึกษามรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น
ในกรุงเทพมหานคร" ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

รองศาสตราจารย์ ดร.ดวงเดือน ศาสตรภัทร ประธาน

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประพนธ์ เล้าฉิม กรรมการ

มีความประสงค์จะขอให้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1, 3 และ 6 จำนวน 90 คน ทำแบบทดสอบการวัด
มรรคมืองค์แปด และการอบรมเลี้ยงดู ในระหว่างเดือนธันวาคม 2540 - มกราคม 2541 เพื่อเป็น
ข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยจึงเรียนมาเพื่อขอความอนุเคราะห์ในครั้งนี้ด้วย และขอขอบคุณความช่วยเหลือ
อนุเคราะห์ที่ท่านจะให้แก่นิสิตผู้นี้

ขอแสดงความนับถือ

(ศาสตราจารย์ ดร. เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

บัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบสอบถามฉบับที่ 1 รายละเอียดส่วนตัวของนักเรียน

โปรดกรอกข้อความลงในช่องว่างต่อไปนี้ให้ครบทุกข้อ ถ้าข้อความใดมีคำตอบให้เลือก
กรุณาขีดเครื่องหมาย X ลงในช่อง หน้าข้อความที่ตรงกับความเป็นจริงของท่าน

1. ตัวนักเรียนเพศ ชาย หญิง
2. จำนวนพี่น้องทั้งหมดรวมทั้งตัวนักเรียน คน
3. นักเรียนเป็นบุตรคนที่
4. ผู้ที่เป็นการอบรมเลี้ยงดูนักเรียนเป็นเวลานานที่สุดคือ

บิดา, มารดา

ไม่ใช่บิดา, มารดา

ถ้าไม่ใช่บิดา, มารดา ผู้เลี้ยงดูนักเรียนมีเพศ

ชาย

หญิง

5. สถานภาพสมรสของบิดา, มารดา

บิดา, มารดาอยู่ด้วยกัน

บิดา, มารดามีชีวิตแต่แยกกันอยู่

บิดาเสียชีวิต

มารดาเสียชีวิต

ทั้งบิดาและมารดาเสียชีวิต

6. บิดาได้รับการศึกษาสูงสุดถึงระดับใด

ประถมศึกษา (ไม่สูงกว่าชั้น ป.7)

มัธยมศึกษา (ม.ศ. 1 - ม.ศ. 5 หรืออาชีวศึกษา)

ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

7. มารดาได้รับการศึกษาสูงสุดถึงระดับใด

ประถมศึกษา (ไม่สูงกว่าชั้น ป.7)

มัธยมศึกษา (ม.ศ. 1 - ม.ศ. 5 หรืออาชีวศึกษา)

ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

8. ผู้อบรมเลี้ยงดูนักเรียน ได้รับการศึกษาสูงสุดถึงระดับใด (ถ้าบิดา,มารดาเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูนักเรียนไม่

ต้องทำข้อนี้)

ประถมศึกษา (ไม่สูงกว่าชั้น ป.7)

มัธยมศึกษา (ม.ศ. 1 - ม.ศ. 5 หรืออาชีวศึกษา)

ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

9. บิดาประกอบอาชีพประเภท

ค้าขาย

รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

เกษตรกรรม (ทำนา, ทำสวน, ทำไร่, เลี้ยงสัตว์)

ธุรกิจ (ทำธุรกิจส่วนตัวหรือทำงานบริษัทเอกชน)

รับจ้าง ใช้แรงงาน

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

10. มารดาประกอบอาชีพประเภท

ค้าขาย

รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

เกษตรกรรม (ทำนา, ทำสวน, ทำไร่, เลี้ยงสัตว์)

ธุรกิจ (ทำธุรกิจส่วนตัวหรือทำงานบริษัทเอกชน)

รับจ้าง ใช้แรงงาน

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

11. ผู้อบรมเลี้ยงดูนักเรียนประกอบอาชีพประเภท (ถ้าบิดา,มารดาเป็นผู้อบรมเลี้ยงดูนักเรียนไม่ต้องทำข้อนี้)

ค้าขาย

รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ

เกษตรกรรม (ทำนา, ทำสวน, ทำไร่, เลี้ยงสัตว์)

ธุรกิจ (ทำธุรกิจส่วนตัวหรือทำงานบริษัทเอกชน)

รับจ้าง ใช้แรงงาน

อื่น ๆ (โปรดระบุ)

โปรดระบุอาชีพบิดา,มารดาหรือผู้เลี้ยงดูให้ชัดเจนอีกครั้งหนึ่ง เช่น เป็นแพทย์, ทำสวนผัก, ขายอาหาร, ทำงานธนาคาร, รับจ้างในโรงงาน หรืออาชีพอื่น ๆ

บิดามีอาชีพ

มารดามีอาชีพ

แบบสอบถามฉบับที่ 2

.....

.....

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

เรื่องแต่ละเรื่องต่อไปนี้ เป็นเหตุการณ์ที่สมมุติขึ้น ขอให้ท่านนักเรียนอ่านเหตุการณ์แต่ละเรื่องพร้อมด้วยพิจารณาการกระทำของคนที่เกี่ยวข้อง ในเหตุการณ์นั้นอย่างละเอียดถี่ถ้วน แล้วจึงคิดถึงเหตุผลว่าถ้านักเรียนเป็นคนนั้นนักเรียนจะเลือกคำตอบข้อใดซึ่งตรงกับเหตุผลของนักเรียนมากที่สุด คำตอบมีให้เลือก 4 คำตอบ ในแต่ละเรื่อง ถ้าคำตอบใดตรงกับที่นักเรียนคิดมากที่สุดให้ขีดเครื่องหมาย / ลงหน้าคำตอบนั้นเพียงคำตอบเดียว คำตอบของนักเรียนจะไม่ถือว่าผิด เพราะแบบทดสอบนี้ต้องการทราบเพียงว่าหากนักเรียนพบกับเหตุการณ์อย่างนั้น มีเหตุผลอย่างไรในการปฏิบัติแต่ละเหตุการณ์

เรื่องหรือเหตุการณ์ที่จะเสนอต่อท่านนักเรียนจะมีทั้งหมด 8 เรื่อง แต่ละเรื่องจะมีคำถาม 8 ข้อ หากนักเรียนยังไม่เข้าใจวิธีทำขอให้ซักถามได้ก่อนลงมือทำ เมื่อเข้าใจดีแล้วเริ่มทำได้

ขอขอบคุณในความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม

เรื่องที่ 1

สุพจน์รับราชการเป็นตำรวจมีคำสั่งให้ย้ายมาประจำโรงพักต่างจังหวัดแห่งหนึ่ง ก่อนที่สุพจน์จะย้ายมาประจำโรงพักแห่งนี้ ได้ยินคำเล่าลือว่าตำรวจที่นี่ใช้อำนาจรีดไถ ช่มชู้ชาวบ้าน

วันแรกที่สุพจน์และครอบครัวเดินทางมารับตำแหน่ง มีชาวบ้านมาต้อนรับที่สถานีรถไฟมากพอสมควรและได้บอกกับสุพจน์ว่า สุพจน์คงไม่เหมือนตำรวจที่พวกเขามีอยู่และฝากความหวังไว้กับ สุพจน์ สุพจน์ประทับใจมากและตั้งใจว่า “เขาจะเป็นที่พึ่งของประชาชน” สุพจน์ได้ปฏิบัติตนตามความตั้งใจโดยปฏิบัติหน้าที่ในราชการด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่รับเงินใดๆ จากชาวบ้าน ช่วยเหลือชาวบ้านโดยไม่หวังผลประโยชน์ ไม่ใช้อำนาจที่มีอยู่เพื่อเป็นประโยชน์ต่อคนพวคจาสุภาพกับชาวบ้านที่มาติดต่อขอความช่วยเหลือ สำหรับทางด้านครอบครัว สุพจน์มีลูก 4 คน แต่ละคนกำลังศึกษาในระดับต่างๆกันเป็นภาระที่หนักมาก ถ้าพึ่งเงินเดือนที่สุพจน์ได้รับจากการเป็นตำรวจที่ซื่อสัตย์ สุจริต ไม่พอที่จะเลี้ยงครอบครัว สุพจน์จึงหาเงินเพิ่มจากเงินเดือนที่ได้รับโดยการขายหมูย่างกับภรรยาที่ตลาดหลังจากเลิกจากงานประจำแล้วแม้จะมีการถูกด้วยสายตาและคำพุดจากตำรวจคนอื่นที่อยู่โรงพักเดียวกัน นอกจากหาเงินเพิ่มจากเงินเดือนแล้วเขาจะใช้จ่ายอย่างประหยัดด้วยการไม่สูบบุหรี่ ไม่ดื่มสุรา และไม่เที่ยวเตร่

สุพจน์ปฏิบัติตนในหน้าที่ตำรวจและในครอบครัวด้วยดีเสมอมา จนได้รับตำแหน่งเป็นตำรวจ คีเด่นประจำจังหวัดจากคะแนนเสียงของชาวบ้านท่วมท้น

1. สุพจน์ ตั้งใจว่า “เขาจะเป็นที่พึ่งของชาวบ้าน” ด้วยความเชื่ออะไร
 - ก. ถ้าเขาทำได้ตามที่ชาวบ้านหวัง เขาจะได้รับการยกย่อง
 - ข. ถ้าเขาเข้ากับชาวบ้านได้ เขาและครอบครัวจะอยู่ที่นี้อย่างมีความสุข
 - ค. เขาควรทำสิ่งที่ดีให้สมกับอาชีพที่มีเกียรติของเขา
 - ง. เขาจะได้รับการเกลียดชัง ถ้าเขาปฏิบัติตนเหมือนกับตำรวจคนอื่น
2. การที่สุพจน์ไม่ดื่มสุรา ไม่สูบบุหรี่ ไม่เที่ยวเตร่ เพราะเขาคิดอย่างไร
 - ก. เขาไม่มีเงินพอที่จะมาใช้จ่ายกับสิ่งเหล่านั้น
 - ข. สิ่งเหล่านั้นเป็นอบาขมุข
 - ค. ชาวบ้านจะชอบคนที่ไม่สูบบุหรี่ ไม่กินเหล้า ไม่เที่ยวเตร่
 - ง. จะได้เป็นตัวอย่างที่ดีแก่ลูกๆ

3. สุพจน์พุดจาสุภาพไม่ได้ข่มขู่กับชาวบ้านที่พวกเขาได้รับจาตำรวจคนอื่นเขาทำเช่นนี้ด้วยเหตุใด
- ก. ตำรวจควรจะพุดจาดีกับประชาชน
 - ข. ไม่ต้องการได้รับคำตำหนิเหมือนกับตำรวจคนอื่น
 - ค. ต้องการได้รับคำชมจากชาวบ้าน
 - ง. ต้องการได้รับการปูนบำเหน็จรางวัลจากทางราชการ
4. การที่สุพจน์ช่วยเหลือชาวบ้านโดยไม่หวังผลประโยชน์ ไม่รับเงินใดๆจากชาวบ้านด้วยจุดประสงค์ใด
- ก. เขาหวังว่าชาวบ้านจะเสนอชื่อเขาให้เป็นตำรวจดีเด่น
 - ข. เขาหวังว่าจะได้รับความรักจากชาวบ้าน
 - ค. เขาไม่ต้องการได้สิ่งใดจากผู้อื่น
 - ง. เขาต้องการให้ครอบครัวเขาอยู่ที่นี่อย่างมีความสุข
5. สุพจน์ไม่ได้ใช้อำนาจตำรวจที่เขาเป็นอยู่แสวงหาผลประโยชน์ เพราะเหตุใด
- ก. เขาต้องการได้รับคำยกย่อง
 - ข. เขาต้องการความดีความชอบจากการพิจารณาของผู้บังคับบัญชา
 - ค. เขาต้องการประกอบอาชีพด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต
 - ง. เขากลัวจะได้รับการลงโทษ
6. สุพจน์ขยันหาเงินเลี้ยงครอบครัวด้วยการขายหมูอย่างนอกเหนือจากเงินเดือนที่ได้รับซึ่งไม่พอในการจุนเจือครอบครัว เพราะเหตุใด
- ก. ต้องการได้รับเลือกเป็นตำรวจดีเด่น
 - ข. ต้องการได้รับคำยกย่องจากชาวบ้าน
 - ค. ต้องการเป็นหัวหน้าครอบครัวที่ดี
 - ง. ถ้าเขาไม่ทำเขาจะไม่มีเงินที่ส่งเสียลูกในการเรียนหนังสือ
7. สุพจน์ไปขายหมูอย่างกับภรรยาที่ตลาด แม้จะมีสายตาดูถูกจากตำรวจที่อยู่โรงพักเดียวกันการที่สุพจน์ตัดสินใจทำเช่นนั้นด้วยเหตุผลใด
- ก. สุพจน์ไม่มีทางเลือก
 - ข. เขารู้จักตัวเองดีกว่ากำลังทำในสิ่งที่เป็นประโยชน์แก่ครอบครัว
 - ค. เขาคิดว่าชาวบ้านจะต้องชม ถ้าเขาไปช่วยภรรยาขายหมูอย่าง
 - ง. เขาต้องการให้ชาวบ้านรักเขามากขึ้น

8. การที่สุพจน์ตั้งใจปฏิบัติหน้าที่ด้วยความซื่อสัตย์ สุจริต ไม่คอร์รัปชัน จนได้รับตำแหน่ง
ตำรวจดีเด่นประจำจังหวัด ด้วยจุดประสงค์ใด
- ก. เขาต้องการให้ชาวบ้านยกย่อง
 - ข. เขาต้องการความดีความชอบจากทางราชการ
 - ค. เขามีความเชื่อมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ตำรวจที่ดี
 - ง. เขาไม่ต้องการได้รับความเกลียดชังจากชาวบ้านเหมือนตำรวจคนอื่นๆ

เรื่องที่ 2

เมื่อถึงเวลาพักรับประทานอาหารกลางวัน นักเรียนทุกคนจะต้องมาเข้าคิวกันซื้ออาหาร และมีครูเวรดูแล วันนี้สุพัตรารีบมาเข้าคิวซื้ออาหาร เพราะสุพัตราไม่ได้ทานอาหารเช้าเนื่องจากตื่นสาย แต่เธอยังมาช้ากว่าคนอื่นจึงต้องมาต่อเกือบจะท้ายแถว ระหว่างที่เข้าคิวเพื่อรอซื้ออาหารมีนักเรียนที่ยืนอยู่ข้างหน้าเธอ 2 คน ซึ่งเป็นนักเรียนที่เกเรและประพฤติผิดระเบียบของโรงเรียนเสมอๆ กำลังเล่นกันโดยผลัดกันไปกันมาแล้วมาชนเธอจนเซ เธอไม่ได้ต่อว่าหรือกระแทกเด็กนักเรียน 2 คน นั้นกลับไป เธอเริ่มรู้สึกหิวมากขึ้นและอากาศในโรงอาหารร้อนมากกว่าวันอื่นๆ ขณะที่ยืนเข้าคิวอยู่นั้นสุพัตราเห็นกันยาอยู่ในแถวและใกล้เกือบจะซื้ออาหารแล้ว สุพัตราไม่ได้ฝากเงินกันยาซื้ออาหาร ขณะนั้นกันยาหันมาเห็นสุพัตราพอดีก็เรียกให้เธอมาขึ้นแทรกข้างหน้าตน แต่สุพัตราปฏิเสธกันยาและยืนเข้าคิวต่อไปจนกว่าจะถึงคิวของตน

-
1. การที่สุพัตราขึ้นเข้าคิวเพื่อซื้ออาหาร เพราะเธอมีความเชื่ออะไร
 - ก. การปฏิบัติตามระเบียบสังคมเป็นสิ่งที่ควรทำ
 - ข. นักเรียนที่เข้าคิวอยู่จะไม่พอใจ
 - ค. เธอต้องถูกตำหนิจากคนอื่น ถ้าเธอไม่เข้าคิว
 - ง. ถ้าเธอไม่เข้าคิว ครูเวรทราบจะถูกลงโทษ
 2. สุพัตราไม่ได้ไปขึ้นแทรกข้างหน้ากันยาตามที่กันยาชวนเธอมีความคิดอย่างไร
 - ก. กันยาอายุเพื่อน ๆ
 - ข.เกรงว่าจะเกิดความไม่พอใจกับคนที่อยู่ข้างหลังเธอ
 - ค. คนอื่นหิวเหมือนเธอ ดังนั้นจึงเป็นไปตามลำดับก่อนหลัง
 - ง. เกรงว่าจะได้รับการตำหนิจากครูเวร
 3. สุพัตราไม่ได้ต่อว่านักเรียนสองคนที่ผลัดกันไปแล้วมาชนเธอจนเซ เพราะเหตุใด
 - ก. เธอรู้ว่านักเรียนสองคนนั้นเป็นนักเรียนที่เกเร
 - ข. เธอเกรงว่าจะสู้สองคนนี้ไม่ได้ ถ้ามีการทะเลาะวิวาท
 - ค. นักเรียนไม่ควรจะพูดคำหยาบ
 - ง. เธอหิวเกินไปที่คิดจะไปต่อว่าใคร

4. สุพัตราไม่ได้กระแทกนักเรียน 2 คน นั้น การกระทำดังนี้เพราะเธอคิดว่า
 - ก. เป็นการประทุษร้ายต่อร่างกาย
 - ข. จะต้องเกิดการทะเลาะวิวาทแน่นอน
 - ค. จะได้รับการดำเนินจากผู้พบเห็น
 - ง. เธอคงไม่มีแรงพอที่จะกระแทก เนื่องจากหิว
5. สุพัตราไม่ได้ฝากเงินกันยาซื้ออาหาร เพราะเหตุใด
 - ก. เกรงว่าจะมีคนคิดว่าเธอจะแข่งคิว ถ้าสุพัตราเดินไปหากันยา
 - ข. เป็นการเอารัดเอาเปรียบคนที่กำลังเข้าคิว
 - ค. เกรงจะมีการต่อว่าจากนักเรียนที่ยืนข้างหน้าเธอ
 - ง. เกรงครูเวรจะดำเนิน
6. แม้ว่าสุพัตราจะหิวมากและอากาศร้อน เธอก็ยังพยายามที่จะเข้าคิวเพื่อซื้ออาหาร
 สุพัตราทำเช่นนี้มีจุดประสงค์อะไร
 - ก. เธอต้องการได้รับการชมเชย
 - ข. เธอต้องการอดทนและปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน
 - ค. ถ้าเธอไม่เข้าคิว เธอก็ไม่ได้ซื้ออาหาร
 - ง. ถ้าเธอไม่เข้าคิว อาจารย์เวรต้องดำเนินเธอ
7. สุพัตราตัดสินใจไม่แข่งคิว เพราะเหตุใด
 - ก. เธอเกรงว่านักเรียนที่เธอไปแข่งคิว เขาอาจไม่พอใจ
 - ข. เธอเกรงว่าจะมีคนไปฟ้องอาจารย์เวร
 - ค. เธอได้รตรองอย่างรอบคอบแล้วจึงตัดสินใจที่จะไม่แข่งคิว
 - ง. เธอไม่ต้องการให้กันยาทวงบุญคุณกับเธอ
8. สุพัตราเข้าคิวจนกระทั่งถึงคิวของเธอ เพราะเหตุใด
 - ก. เธอมีความตั้งใจที่จะปฏิบัติตามระเบียบของโรงเรียน
 - ข. เธอทำตามที่คนอื่นทำ แม้ว่าจะไม่เต็มใจ
 - ค. เธอไม่ต้องการได้รับการดำเนิน
 - ง. เธอไม่ต้องการให้มีการทะเลาะวิวาท

เรื่องที่ 3

วาสนาและปัทมาเป็นนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1 ของโรงเรียนแห่งหนึ่ง ทั้งสองอยู่ห้องเดียวกันและรักกันมากวันหนึ่งในชั่วโมงวิชาการงาน ครูได้สอนประดิษฐ์ดอกไม้จากกระดาษสีคหน้า หลังจากนั้นครูได้อธิบายวิธีทำพร้อมทั้งแสดงให้ดูแล้วสั่งให้นักเรียนทำมาส่งคนละ 1 ดอกในตอนท้ายชั่วโมง ทั้งวาสนาและปัทมาต่างก็ไม่ถนัดทางด้านงานฝีมือ ประเภทนี้ เมื่อลงมือทำไปไม่ได้สักครู วาสนาก็รู้สึกโมโหที่ทำได้จึงขำกระดากหัวเราะและบอกปัทมาว่า หลังห้องมีดอกไม้ชนิดเดียวกับครูสั่งให้ทำใส่แจกันไว้เนะนำให้ปัทมาหยิบดอกไม้ในแจกันไปส่ง แล้ววาสนาหยิบหนังสืออ่านเล่นซึ่งปัทมาและวาสนาชอบอ่านนำขึ้นมาอ่านแทน ส่วนปัทมาได้ลูกไปหาสมุดซึ่งเป็นผู้มีความสามารถประดิษฐ์ดอกไม้เป็นพิเศษและเป็นคนใจเย็นสมุดจึงช่วยสอนปัทมาให้ค่อยๆ ทำดูซึ่งในตอนแรกเธอทำไม่ได้ สมุดจึงเสนอที่จะทำดอกไม้ให้เธอไปส่ง แต่ปัทมาปฏิเสธ แต่หลังจากที่ปัทมาได้พยายามทำใหม่หลายๆ ครั้งก็สามารถทำได้เหมือนคนอื่น ๆ

ใกล้หมดเวลาครูให้นักเรียนนำดอกไม้มาส่ง ปรากฏว่า มีวาสนาคนเดียวที่ไม่ได้ส่งเพราะดอกไม้ที่วาสนาเล็งไว้จะนำมาส่งครู ไม่สามารถเอาออกมาได้เพราะมีลวดผูกติดกับดอกไม้และยึดไว้กับโฟมในแจกัน เธออ้างเหตุผลว่าทำไม่ได้ ครูจึงเรียกปัทมาลุกขึ้นแล้วถามว่าปัทมาทำได้อย่างไรเมื่อปัทมาเล่าวิธีการของคนให้เพื่อนฟังครูชมเชยปัทมาและสั่งให้วาสนาทำดอกไม้ส่งตอนเลิกเรียน

1. ปัทมาลูกไปหาสมุดเพื่อให้สมุดช่วยสอน ที่ปัทมาทำเช่นนั้นเพราะเธอมีความเชื่ออะไร
 - ก. เธอจะไม่ได้คะแนน ถ้าเธอไม่ทำส่ง
 - ข. เธอจะได้รับการตำหนิ ถ้าเธอไม่ทำส่ง
 - ค. เธอจะต้องทำดอกไม้ส่งครูให้ได้
 - ง. เธอเกรงว่าครูจะไปฟ้องผู้ปกครอง ถ้าเธอไม่ทำส่ง
2. การที่ปัทมาไม่ได้คิดที่จะเอาหนังสืออ่านเล่นขึ้นมาอ่าน เพราะเหตุใด
 - ก. เธอเกรงว่าครูจะไม่พอใจและลงโทษ
 - ข. ชั่วโมงนี้เป็นวิชาการงาน เธอจะต้องทำดอกไม้ให้ได้ แม้จะชอบอ่านหนังสืออ่านเล่นก็ตาม
 - ค. ครูกำลังมองเธออยู่
 - ง. เธอกลัวถูกตำหนิ ถ้าไม่มีดอกไม้ส่งครู

3. ปีทมาให้สมฤดีสอนทำดอกไม้ตอนแรกที่ทำไม่ได้ สมฤดีเสนอที่จะทำดอกไม้ให้เธอไปส่งครู แต่ปีทมาไม่ยอมเพราะเหตุใด
- ก. เธอไม่ต้องการที่พุดกับครู เมื่อครูถาม
 - ข. เธอกลัวจับได้ จะได้รับการตำหนิ
 - ค. เธอเกรงว่าถ้าทางบ้านทราบเธอจะถูกลงโทษ
 - ง. เธอกลัวเพื่อนจะไปฟ้องครู
4. ปีทมาไม่ได้ทำตามที่ว่าสนาแนะนำ เพราะเหตุใด
- ก. เกรงจะมีความผิดและได้รับโทษ
 - ข. เกรงว่าระหว่างที่หยิบดอกไม้จะมีคนรู้เห็น
 - ค. ต้องการได้รับการยกย่องจากครู
 - ง. ไม่ควรนำของคนอื่นมาเป็นของตน
5. การที่ปีทมาตั้งใจที่จะทำดอกไม้ส่งครูด้วยตนเอง แสดงให้เห็นว่าเธอเป็นคนอย่างไร
- ก. เธอเกรงว่าจะไม่มีดอกไม้ส่ง
 - ข. เธอต้องการปฏิบัติตนให้เหมาะสมกับหน้าที่ของเธอ
 - ค. เธอต้องการให้ครูชม
 - ง. เธอกลัวไม่ได้คะแนน
6. ปีทมาได้พยายามหลายๆ ครั้งที่จะทำดอกไม้ให้ได้เหมือนคนอื่น เพราะเหตุใด
- ก. เธออยากเพื่อนๆ ที่ทำดอกไม้ไม่ได้
 - ข. เธอคิดว่าความพยายามอยู่ที่ไหนความสำเร็จอยู่ที่นั่น
 - ค. เธอเกรงครูตำหนิ
 - ง. เธอเกรงว่าจะไม่มีดอกไม้ส่งครู
7. ปีทมาคิดอย่างไรที่ตัดสินใจถูกไปหาสมฤดีเพื่อให้อสอนทำดอกไม้
- ก. เธอต้องการมีดอกไม้ส่งครู
 - ข. เธอคิดแล้วว่าจะทำดอกไม้ได้ต้องไปหาสมฤดีให้อสอนเธอ
 - ค. เธอกลัวว่าทางโรงเรียนจะเชิญผู้ปกครองมาพบ เพราะชั่วโมงที่แล้วเธอก็ไม่ได้ทำงานส่งครู
 - ง. เธอไม่ต้องการที่จะต้องมาทำดอกไม้ตอนเลิกเรียน

8. การที่ปัทมามีดอกไม้ส่งครู แสดงให้เห็นว่าเธอเป็นคนอย่างไร
- ก. เธอมีความตั้งใจอย่างแน่วแน่
 - ข. เธอกลัวไม่ได้คะแนน
 - ค. เธออายเพื่อน ๆ ที่ไม่มีดอกไม้ส่ง
 - ง. เธอไม่ต้องการที่จะต้องอยู่โรงเรียนตอนเย็นเพื่อทำดอกไม้

เรื่องที่ 4

เปรมฤทัยเป็นลูกคนเล็กของครอบครัว ซึ่งมีทั้งหมด 3 คน คนแรกและคนที่สอง เป็นผู้ชาย พี่คนโตกำลังเรียนอยู่ระดับมหาวิทยาลัย พี่คนที่สองกำลังเรียนอยู่โรงเรียนเทคนิคแห่งหนึ่ง ส่วนเปรมฤทัยกำลังเรียนอยู่นั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในโรงเรียนรัฐบาลแห่งหนึ่ง บิดามารดาของเธอหย่าร้างกันเพราะบิดาไปมีภรรยาใหม่ มารดาของเธอเปิดร้านขายของเพื่อนำเงินมาส่งเสียลูกๆ ให้เรียนหนังสือ นอกจากนี้มารดายังดูแลความเป็นอยู่ของลูกอย่างใกล้ชิด บิดาช่วยเหลือด้านการเงินบ้างบางครั้งวันหนึ่งครูให้นักเรียนเล่าประวัติของตนหน้าชั้น มลฤดีเป็นเพื่อนร่วมห้องและอยู่ใกล้บ้านกัน ได้ห้ามไม่ให้เปรมฤทัยพูดถึงบิดาเกรงเพื่อนจะนำไปนินทาแต่เปรมฤทัยก็ยังเล่าเรื่องของเธอตามความเป็นจริงนาน ๆ จะมาเยี่ยมลูก ๆ สักครั้ง มารดาของเธอเปิดร้านขายของเพื่อนำเงินมาส่งเสียลูกให้เรียนหนังสือ บิดาของเธอจะช่วยเหลือบ้างบางครั้ง ทำให้ลูก ๆ มีความรู้สึกไม่คิดถึงบิดา กรอปกักับกิตติศัพท์ที่เล่าลือว่า แม่เลี้ยงเป็นคนใจร้ายและมีอำนาจเหนือบิดาของตน ประกอบกับญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านตำหนิถึงการกระทำของบิดาให้พี่ๆ และเธอฟังเสมอ ทำให้ความรู้สึกของลูกชายทั้งสองจึงคิดว่า บิดาเป็นศัตรูและเกลียดชังบิดามาก เปรมฤทัยไม่พอใจพี่ชาย สำหรับเธอยังมีความรักและเคารพบิดา เนื่องจากตอนที่บิดายังไม่ได้แยกทางกับมารดา ท่านรักเธอมากและบิดาจะซื้อของที่มีราคาแพงให้เมื่อมา เยี่ยมเธอ เธอพยายามโทรศัพท์ถามถึงทุกข์สุขของบิดาและไปเยี่ยมเมื่อมีโอกาส แม้ว่าแม่เลี้ยงก็ดักไม่ให้เธอติดต่อกับบิดาเธอพยายามทำความดีกับบิดา เช่นเดียวกับที่เธอปฏิบัติต่อมารดา และเธอยังตั้งใจเรียนตลอดจนมีความประพฤติเรียบร้อยไม่ติดยาเสพติดเหมือนเด็กที่มีปัญหาทั่วไป

1. การที่เปรมฤทัย ยังมีความรักและเคารพบิดาอยู่เสมอ เป็นเพราะเธอมีความเชื่ออะไร
 - ก. ถึงอย่างไรบิดาก็ยังช่วยเหลือด้านการเงินบ้าง
 - ข. บิดาจะกลับมาอยู่กับเธออีก
 - ค. บิดามารดาเป็นผู้ที่มีพระคุณ ท่านมีเหตุผลในการกระทำอย่างนั้น
 - ง. บิดายังรักเปรมฤทัยมากเหมือนเดิม
2. การที่เปรมฤทัยไม่คิดโกรธบิดาของเธอ เนื่องจากอะไร
 - ก. บิดายังดีกับเธอเสมอ
 - ข. บิดาซื้อสิ่งของที่มีราคาแพงให้ เมื่อมาเยี่ยมเธอ
 - ค. การโกรธแค้นไม่ใช่สิ่งที่ดี นอกจากนี้ยังสร้างความวุ่นวายให้ผู้อื่นและตนเอง
 - ง. เธอคิดว่าปัญหาควรให้เป็นเรื่องของบิดามารดา

3. เปรมฤทัยเล่าเรื่องของเธอตามความเป็นจริงในชั่วโมงภาษาไทย จุดประสงค์ที่เล่าความจริงเพราะเหตุใด

- ก. ครูของเธอทราบเรื่องเธอแล้ว
- ข. ไม่ควรพูดปดหรือหลีกเลียงจากความเป็นจริง
- ค. ต้องการได้รับคำชมในการพูดความจริง
- ง. กลัวมลฤดีพูดกลับหลังว่าเธอพูดไม่จริง

4. แม้ว่าเปรมฤทัยมีปัญหาทางบ้าน ที่บิดาหย่ากับมารดาและไปมีภรรยาใหม่ แต่เปรมฤทัยไม่เคยแก้ปัญหาโดยการติดยาเสพติดเหมือนเด็กคนอื่นที่มีปัญหาทางบ้าน การกระทำดังนี้เกิดขึ้นเพราะสิ่งใด

- ก. เปรมฤทัยคิดว่าการทำร้ายตัวเองโดยการติดยาเสพติดทำให้มีชีวิตมีคุณค่า
- ข. มารดาควบคุมอย่างใกล้ชิด
- ค. ไม่มีเงินที่จะซื้อสิ่งเหล่านั้น
- ง. ไม่ต้องการให้บิดาตำหนิ

5. เปรมฤทัยตั้งใจเรียน การที่เธอประพฤติตนเช่นนั้น แสดงว่าเธอเป็นคนอย่างไร

- ก. เกรงว่ามารดาจะไม่รัก
- ข. ต้องการได้รับคำชมจากบิดา
- ค. ไม่อยากอายเพื่อน ๆ
- ง. เป็นนักเรียนที่รู้จักหน้าที่

6. แม้ว่าแม่เลี้ยงกีดกันไม่ให้บิดาติดต่อกับเธอ แต่เปรมฤทัยพยายามโทรศัพท์ถามถึงสารทุกข์ของบิดาและไปเยี่ยมเยียนเมื่อมีโอกาส เธอพยายามทำความดีกับบิดาเช่นเดียวกับที่ปฏิบัติต่อมารดาเธอทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. ต้องการแก้แค้นแม่เลี้ยง
- ข. ไม่ต้องการให้บิดาเสื่อมเธอ
- ค. ต้องการทำหน้าที่เป็นลูกที่ดีของบิดามารดา
- ง. ต้องการให้บิดาช่วยเหลือทางการเงินบ้าง

7. พี่ชายทั้งสองของเปรมฤทัยเกลียดชังบิดามาก แต่เธอไม่ได้เกลียดบิดาเช่นเดียวกับพี่ชาย และไตร่ตรองถึงการกระทำของบิดา ว่าสาเหตุมาจากอะไร แสดงว่าเปรมฤทัยมีเหตุผลอย่างไรในการกระทำเช่นนั้น

- ก. เธอไม่ถูกกับพี่ชาย ไม่ต้องการเข้าข้างพี่ชายของเธอ
- ข. ไม่ควรสรุปเรื่องอะไรง่าย ๆ มีสติและไตร่ตรองให้ดี
- ค. บิดารักเธอมากกว่าพี่ชาย
- ง. ไม่ต้องการให้มารดาตำหนิเธอเหมือนกับพี่ชาย

8. แม้ว่าญาติพี่น้องและเพื่อนบ้านของเปรมฤทัยตำหนิถึงการกระทำของบิดาให้เธอฟังเสมอ แต่สำหรับเปรมฤทัยแล้วบิดาเป็นบุคคลที่เธอเคารพและรักเสมอ เปรมฤทัยทำเช่นนั้นเพราะเหตุใด

- ก. เปรมฤทัยมีจิตใจดีงาม
- ข. เปรมฤทัยมีความคิดเป็นของตนเอง เป็นตัวของตัวเอง
- ค. บิดามารดาเป็นผู้ให้กำเนิด จะต้องเคารพและบูชา
- ง. บิดาแสดงให้เห็นว่า ท่านยังรักและห่วงใยเธอ

เรื่องที่ 5

มานะและเพื่อนอีก 3 คน คือ มาลี รุ่งโรจน์ และมาโนช ได้รับมอบหมายจากครูผู้สอน วิชาสังคมศึกษาให้ทำรายงานส่ง 1 เรื่อง พร้อมทั้งเตรียมตัวรายงานหน้าชั้นด้วย ถ้าคนใดไม่ช่วยให้ รายงานให้ครูทราบมานะกับเพื่อนๆ ในกลุ่มได้ปรึกษางานกันและนัดกันในเช้าวันเสาร์ เวลา 9.00 น. ที่บ้านมานะ

วันเสาร์ที่นัดกับเพื่อนๆ ครอบครัวของมานะไปตากอากาศที่ชะอำ มานะไม่ได้ไปกับ ครอบครัว แต่รอเพื่อนๆ ที่นัดไว้ที่บ้าน ถึงเวลาที่นัดมาลีกับรุ่งโรจน์มาพร้อมกัน ขาดมาโนชทุกคนรอมาโนชถึงเที่ยงก็ไม่มีแว้วว่าเขาจะมา มาลีกับรุ่งโรจน์ตำหนิมาโนชด้วยถ้อยคำที่เสียหาย มานะไม่ได้ทำอย่าง 2 คนนี้และบอกว่ามาโนชอาจจะคิดธุระจากทางบ้าน มานะบอกทั้งสองคนให้ ทำล่วงหน้าไปก่อน มาลีและรุ่งโรจน์ไม่ยอมทำและชวนกันไปคอนเสิร์ต มานะไม่ไปและบอกว่าวัน จันทร์จะไม่มียานส่ง ทั้งสองคนให้มานะทำและเขาจะช่วยกันออกเงินซื้ออุปกรณ์ในการทำ รายงาน ส่วนที่เหลือให้มานะ มานะไม่รับเงินในส่วนนั้น หลังจากทั้งสองคนออกจากบ้านเขา เขาโมโห มากไปนั่งระงับสติอารมณ์สักครู่หนึ่ง เขาก็เริ่มค้นทำรายงานจนเสร็จในวันอาทิตย์เกือบเที่ยงคืน

วันจันทร์ในชั่วโมงสังคม มานะออกไปรายงานที่เขาเตรียมไว้ทั้ง 3 คน คือ มาลี รุ่งโรจน์ และมาโนช รู้สึกสำนึกผิดได้ไปสารภาพกับครู ครูได้ชมเชยมานะและให้งานทั้ง 3 คนทำใหม่และ ให้รายงานในวันจันทร์หน้า

.....

1. การที่มานะนัดกับเพื่อนให้ทำรายงานที่บ้าน มานะมีความเห็นว่าจะไร

- ก. ถ้าเขาไม่ทำเขาจะไม่ได้คะแนน
- ข. ควรจะเคารพเชื่อฟังครู สิ่งที่ครูให้ทำเป็นสิ่งที่มิประโยชน์
- ค. ถ้าเขาไม่มีคะแนนรายงาน ผลการสอบของเขาจะไม่ดี
- ง. ถ้าเขาไม่รายงานหน้าชั้น ครูจะตำหนิ

2. มานะไม่ไปชะอำกับครอบครัว แต่เลือกที่จะรอเพื่อนที่บ้านเพื่อทำรายงาน เขามีความ คิดอย่างไร

- ก. เขาเกรงว่าเพื่อนจะต้องว่าเขา ถ้ามาหาเขาแล้วไม่พบ
- ข. เขาเกรงว่าเพื่อนจะรายงานครู
- ค. ไม่ควรห่วงการเที่ยวจนเสียงาน
- ง. เขากลัวจะไม่มีรายงานส่ง

3. มานะไม่ได้คำหิมาโนชเหมือนมาลีและรุ่งโรจน์ ด้วยจุดประสงค์ใด
 - ก. เขาเกรงว่า 2 คน จะหักหลังโดยไปบอกกับมาโนช
 - ข. เขาจะไปบอกมาโนชว่า 2 คน คำว่ามาโนช
 - ค. เขาต้องการได้รับคำชมจากมาโนช ถ้ามาโนชรู้
 - ง. เขาไม่ต้องการใช้คำพูดที่ไม่สุภาพ
4. การที่มานะไม่รับเงินที่มามีและรุ่งโรจน์เสนอ เพราะเหตุใด
 - ก. เกรงว่ามาลีและรุ่งโรจน์จะไปเล่าให้เพื่อนๆ ฟัง
 - ข. เกรงว่ามาลีและรุ่งโรจน์จะดูถูกตน
 - ค. ต้องการให้ทั้งสองคนชม
 - ง. ไม่ต้องการได้เงินของคนอื่น
5. มานะไม่ไปดูคอนเสิร์ตกับมาลีและรุ่งโรจน์ จะทำรายงานให้เสร็จเขาทำเช่นนั้น เขามีจุดประสงค์อย่างไร
 - ก. เขาต้องการได้คะแนน
 - ข. เขาต้องการทำหน้าที่ของนักเรียนให้สมบูรณ์
 - ค. เขาต้องการให้ครูชมถ้าครูทราบ
 - ง. เขาต้องการให้มาโนชรักเขา ถ้ามาโนชรู้
6. การที่มานะพยายามทำรายงานคนเดียวจนเสร็จ เพราะเหตุใด
 - ก. เขาเกรงว่าครูจะตำหนิ ถ้ากลุ่มเขาไม่มีรายงานส่ง
 - ข. เขาต้องการรายงานให้ครูทราบว่าทั้ง 3 คน ไม่ช่วยทำงาน
 - ค. เขาต้องการได้รับการยกย่องจากคนอื่น
 - ง. เขาไม่ได้ท้อถอยต่ออุปสรรค
7. เพราะเหตุใดมานะจึงตัดสินใจที่จะทำรายงาน ถึงแม้ทั้งสามคนจะไม่ช่วยเขาก็ตาม
 - ก. เขากลัวว่าจะไม่มีรายงานส่ง
 - ข. เขาเกรงครูจะตำหนิ
 - ค. เขาต้องการได้รับคำชมเชยจากทั้งสามคน
 - ง. เขาคิดแล้วว่าเขาคงจะทำรายงานตามที่ครูสั่ง

8. เพราะเหตุใดมานะจึงมีความแน่วแน่ที่จะทำรายงานส่ง

ก. เขาตั้งใจที่จะทำรายงานที่ได้รับมอบหมายให้เสร็จ

ข. เขาต้องการได้รับคำชมจากครู

ค. เขาต้องการได้คะแนน

ง. เขาต้องการไปรายงานให้ครูทราบว่า ทั้งสามคนไม่ช่วยเขา

แบบสอบถามฉบับที่ 3.1 “การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่”

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

ข้อความต่อไปนี้เป็นเรื่องเกี่ยวกับการปฏิบัติของพ่อแม่หรือผู้ปกครองต่อตัวนักเรียน

วิธีการตอบ - ให้นักเรียนอ่านข้อความแต่ละข้อความซ้ำๆ พิจารณาว่าข้อความนั้นเป็น

จริงสำหรับตัวนักเรียนเองเพียงไร

- เลือกตอบโดยขีดเครื่องหมาย X ลงในช่อง จริงที่สุด จริง ก่อนข้างจริง
ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง หรือไม่จริงเลย

- ในแต่ละข้อความ นักเรียนเลือกตอบคำตอบเดียวที่ตรงกับความจริงของ
นักเรียน ที่สุด

ตัวอย่าง

	จริงที่ สุด	จริง	ก่อน ข้าง จริง	ก่อน ข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
(00) นักเรียนร่วมรับประทานอาหาร กับพ่อแม่ทุกวัน	X					
(00) แม่จะดูเวลาที่นักเรียนเสี่ยง ดัง					X	

จากข้อ (0) ที่กาเครื่องหมาย X ในช่องจริง แสดงว่านักเรียนร่วมรับประทานอาหารกับ
พ่อแม่ทุกวันหากนักเรียนเห็นว่าร่วมรับประทานอาหารน้อยกว่านี้ก็ให้ กาเครื่องหมาย / ในช่อง
ก่อนข้างจริง ก่อนข้างไม่จริง ไม่จริง หรือไม่จริงเลยตามลำดับ

จากข้อ (00) ที่กาเครื่องหมาย X ในช่องไม่จริง แสดงว่านักเรียนไม่เคยทุกดูเวลาเสี่ยง
ดัง หาก นักเรียนเคยถูกดูมากกว่านี้ ก็กาเครื่องหมายในช่อง ก่อนข้างไม่จริง ก่อนข้างจริง หรือ
จริง ตามลำดับ ถ้านักเรียน ไม่เคยถูกดูเวลาเสี่ยงดัง ก็กาเครื่องหมายลงในช่องไม่จริงเป็นต้น

- แบบสอบถามนี้ไม่จำกัดเวลา ถ้าตั้งใจไม่ทราบว่าจะกาเครื่องหมายใดดี ขอเสนอให้
นักเรียนเลือกตอบความคิดครั้งแรกที่นักเรียนรู้สึกว่พ่อแม่เคยปฏิบัติต่อนักเรียนอย่างนั้นจริงและ
ขออย่าได้เว้นข้อใดเป็นอันขาด เพราะจะทำให้ข้ออื่นเสียด้วย

	จริงที่ สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
1.แม่แสดงให้ฉันรู้ว่าท่านรักฉันมาก						
2.แม่สามารถช่วยให้ฉันหายกลัวและคลายทุกข์						
3.แม่ชอบให้ฉันเสนอความคิดเห็น						
4.พ่อแม่ยินดีไปเป็นเพื่อนในที่ซึ่งฉันไม่เคยไป						
5.พ่อแม่พูดปลอบใจฉันเวลาฉันไม่สบายใจ						
6.พ่อแม่แสดงให้ฉันรู้ว่าเป็นห่วงฉัน						
7.เวลาฉันเจ็บป่วยพ่อแม่จะวิตกกังวลมากและคอยดูแลอยู่ตลอดเวลา						
8.พ่อแม่พูดให้คนอื่นฟังว่าฉันจะเป็นที่พึงของท่านเมื่อท่านแก่แล้ว						
9.พ่อแม่มักจะพาฉันไปไหนมาไหนด้วยเสมอ						
10.พ่อแม่มักจะเข้าใจฉันและเห็นใจฉันมากกว่าคนอื่น						
11. พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลเมื่อฉันทำผิดก่อนลงโทษ						
12. พ่อแม่พูดคุยกับฉันอย่างเป็นกันเองในทุกเมื่อ						
13. เมื่อฉันทำความดี พ่อแม่จะชมเชยฉัน						
14. เมื่อฉัน ได้แย้งกับพ่อแม่ พ่อแม่จะรับฟังฉัน						

	จริงที่ สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
15. ฉันไม่เคยเห็นพ่อแม่อารมณ์เสีย						
16. พ่อแม่ไม่ใช้วิธีบังคับเมื่อต้องการให้ฉันทำตาม						
17. พ่อแม่ไม่เคยลงโทษฉันเกินควร						
18. เมื่อฉันทำความผิด พ่อแม่จะตักเตือนฉัน ไม่ลงโทษ						
19. เมื่อฉันไม่ทำงานตามที่พ่อแม่สั่ง ท่านจะถามถึงเหตุผลทุกครั้ง						
20. พ่อแม่จะอธิบายเหตุผลด้วยเมื่อจะให้ฉันทำสิ่งใด						
21. ฉันถูกลงโทษด้วยการดุด่ามากกว่าถูกทำโทษทางร่างกาย						
22. ฉันถูกลงโทษด้วยการห้ามมิให้ทำในสิ่งที่ฉันชอบ หรือถูกตัดเงินค่าขนม มากกว่าถูกลงโทษทางกาย						
23. เวลาพ่อแม่ลงโทษฉัน ท่านจะไม่เลือกใช้วิธีลงโทษให้ฉันเจ็บกาย						
24. เมื่อพ่อแม่ไม่พอใจฉัน ท่านจะทำหน้าบึ้งและเมินเฉย						
25. พ่อแม่ไม่ทำให้ฉันเจ็บกายเมื่อลงโทษสั่งสอน						
26. พ่อแม่พูดว่าไม่ต้องการเห็นหน้าฉันอีกถ้าฉันยังทำในสิ่งที่ท่านบอกว่าผิด						
27. พ่อแม่แสดงกริยาบึ้งตึง เมื่อฉันทำในสิ่งที่ทำให้ท่านผิดหวัง						

	จริงที่ สุด	จริง	ค่อนข้าง จริง	ค่อนข้าง ไม่จริง	ไม่จริง	ไม่จริง เลย
28. พ่อแม่พูดว่าจะเลิกสนใจฉันต่อไป ถ้าฉันไม่ปฏิบัติตัวตามที่ท่านต้องการ						
29. พ่อแม่แสดงความโกรธ เสียใจ เมื่อฉันทำอะไรไม่ถูกใจท่าน						
30. พ่อแม่แสดงความชิงชังเมื่อฉันทำผิด						
31. พ่อแม่ปล่อยให้ฉันตัดสินใจเอง ในเรื่องส่วนตัวของฉัน						
32. พ่อแม่ปล่อยให้ฉันไปเที่ยวกับเพื่อนๆ โดยที่ท่านไม่ห่วงกังวล						
33. แม่ไม่ค่อยได้ดักเตือนเกี่ยวกับ ความประพฤติ มารยาทและการพูดจาของฉัน						
34. พ่อแม่ปล่อยให้ฉันทำอะไรตามสบายเพราะฉันโตแล้ว						
35. พ่อแม่ไม่ค่อยมีเวลาให้ฉัน						
36. พ่อแม่อบรมฉันให้อยู่ ในระเบียบวินัยที่ตั้งเอาไว้						
37. พ่อแม่ไม่ควบคุมฉันในการอ่านหนังสือประเภทการ์ตูน นิยาย						
38. แม่ชอบให้ฉันทำตามที่ท่านพอใจ						
39. พ่อแม่ไม่บังคับให้ใช้เงินตามที่ท่านเห็นสมควร						
40. ทุกครั้งที่ฉันไปเที่ยวข้างนอกแม่ จะไม่มาซักถาม จะให้ฉันเล่าเองเมื่ออยากเล่า						

แบบสอบถามฉบับที่ 3.2 "แบบวัดการอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่(วัดผู้ปกครอง)"

เรียน ท่านผู้ตอบแบบสอบถามท่านที่นับถือ

เนื่องด้วยฉันกำลังศึกษาทำปริญญานิพนธ์เกี่ยวกับการอบรมเลี้ยงดูบุตร ท่านเป็นผู้หนึ่งที่เป็นตัวแทนของพ่อแม่ที่จะทำให้ทราบถึงแนวทางในการเลี้ยงดูบุตร ซึ่งคำตอบครั้งนี้ของท่านจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาครั้งนี้อย่างยิ่ง ขอความกรุณาให้ท่านตอบแบบสอบถามอย่างตรงความเป็นจริงมากที่สุด ตามที่ท่านได้ปฏิบัติในชีวิตประจำวัน ไม่ใช่ตอบตามความคิดที่ว่าควรจะเป็นอย่างไร ทั้งนี้ท่านไม่ต้องกังวลว่าคำตอบของท่านจะผิดหรือถูกเพราะแต่ละคนย่อมจะปฏิบัติต่อลูกแตกต่างกันได้และไม่ถือว่าอย่างไรถูกหรือผิดขอให้ตอบทุกข้อและตามความเป็นจริงเพื่อประโยชน์ในทางวิชาการ

ขอขอบคุณในความร่วมมือของท่าน

ขอแสดงความนับถือ

นางสาวพนิดา กมลรัตน์

นิสิตปริญญาโท สาขาจิตวิทยาพัฒนาการ

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

คำแนะนำในการตอบแบบสอบถาม

แบบสอบถามชุดนี้ จะขอなた่านผู้ตอบแบบสอบถามย้อนหลังไปในอดีตตั้งแต่ลูกของท่านเกิดเป็นต้นมา ผู้ใหญ่มักปล่อยให้เด็กทำสิ่งต่างๆ ด้วยตนเอง โดยฝึกเด็กทีละเล็กละน้อย บางครั้งก็มาให้เด็กทำเองเมื่อโตแล้ว ในส่วนนี้จะขออนุญาตท่านว่าท่านฝึก หรือยอมให้เด็กทำสิ่งนั้นตั้งแต่เด็กอายุเท่าไร

1. ท่านฝึกให้ลูกรับประทานอาหารเองเมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ
6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ
ไม่ได้ทำ

2. ท่านให้ลูกเข้านอนเอง เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ
6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ
ไม่ได้ทำ

3. ท่านให้ลูกรู้จักทำความสะอาดข้าวของเครื่องใช้บางอย่าง เช่น จาน ชาม ช้อน เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ
6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ
ไม่ได้ทำ

4. ท่านให้ลูกช่วยจัดของให้เป็นระเบียบหรือเก็บสิ่งที่ลูกทำเลอะเทอะตั้งแต่ เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ
6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ
ไม่ได้ทำ

5. ท่านเริ่มมอบหน้าที่เล็กน้อยให้ลูกทำเป็นประจำเช่น กรอกน้ำใส่ขวด ชื้อของ รดน้ำต้นไม้เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ
6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ
ไม่ได้ทำ

6. ท่านแนะนำให้รู้จักเก็บออมเงินไว้ เช่น การหยอดกระป๋องออมสิน เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ
6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ
ไม่ได้ทำ

7. ท่านเริ่มฝึกให้เด็กรู้จักช่วยเตรียมอาหารเล็กๆ น้อยๆ เช่น ตำกุ้งแห้ง คนอาหารบนเตา ปัดแก๊ส เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ

6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ

ไม่ได้ทำ

8. ท่านขอให้เด็กช่วยปฏิบัติต่อท่าน เช่น รูดชิป หาน้ำให้ดื่ม บีบนวด เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ

6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ

ไม่ได้ทำ

9. ท่านช่วยให้ลูกช่วยหิ้วของให้ท่าน ขณะไปซื้อของด้วยกัน เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ

6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ

ไม่ได้ทำ

10. ท่านฝึกให้ลูกทำความสะอาดบ้าน เช่น กวาดบ้าน ถูบ้าน ล้างห้องน้ำ เมื่อเด็กอายุ

1 ขวบ 2 ขวบ 3 ขวบ 4 ขวบ 5 ขวบ

6 ขวบ 7 ขวบ 8 ขวบ 9 ขวบ 10 ขวบ

ไม่ได้ทำ

.....

ภาคผนวก ข.

ค่าสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดมรรคมีองค์แปด

		r			r
1	1	0.20*	5**	1	0.44*
	2	0.20*		2	0.72*
	3	0.12		3	0.20*
	4	0.08		4	0.28*
	5	0.32*		5	0.24*
	6	0.12		6	0.24*
	7	0.00		7	0.28*
	8	0.36*		8	0.20*
2	1	0.20*	6**	1	0.48*
	2	0.24*		2	0.68*
	3	0.64*		3	0.24*
	4	0.04		4	0.28*
	5	0.28*		5	0.32*
	6	0.28*		6	0.68*
	7	0.12		7	0.56*
	8	0.04		8	0.24*
3	1	0.12	7**	1	0.48*
	2	0.00		2	0.24*
	3	0.04		3	0.64*
	4	0.32*		4	0.36*
	5	0.20*		5	0.36*
	6	0.36*		6	0.48*
	7	0.28*		7	0.60*
	8	0.08		8	0.48*
4**	1	0.28*	8**	1	0.32*
	2	0.28*		2	0.44*
	3	0.36*		3	0.40*
	4	0.28*		4	0.40*
	5	0.28*		5	0.40*
	6	0.24*		6	0.20*
	7	0.40*		7	0.40*
	8	0.20*		8	0.48*

หมายเหตุ

* คือค่าที่แสดงถึงความแตกต่างของกลุ่มสูงและกลุ่มต่ำ

** คือข้อที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ t-test ของค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน

ข้อที่	ค่า t
1	6.68*
2	4.36
3	0.53
4	-4.80
5	3.24
6	-6.93
7	-6.59
8	5.33*
9	-14.18
10	3.06
11	6.86*
12	0.40
13	7.23*
14	10.89*
15	6.50*
16	5.06*
17	4.15*
18	4.97*
19	4.30*
20	4.03

หมายเหตุ

* คือข้อที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ t-test ของค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล

ข้อที่	ค่า t
1	5.91*
2	7.56*
3	5.11*
4	-8.00
5	-1.65
6	0.81
7	8.51*
8	-7.07
9	-3.07
10	2.17
11	3.96*
12	3.75*
13	6.70*
14	8.11*
15	-4.87
16	4.29*
17	0.99
18	-3.90
19	-0.13
20	4.03*

หมายเหตุ

* คือข้อที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ t-test ของค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย

ข้อที่	ค่า t
1	4.24*
2	5.11*
3	5.10*
4	5.41*
5	6.91*
6	5.04*
7	6.49*
8	5.47*
9	4.34
10	5.06*
11	-5.27
12	5.91*
13	4.11
14	2.17
15	-3.75
16	-3.70
17	-4.29
18	3.28
19	2.28
20	3.75

หมายเหตุ

* คือข้อที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ t-test ของค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบครบคุม

ข้อที่	ค่า t
1	2.12
2	4.81*
3	3.86
4	3.93
5	9.04*
6	8.05*
7	5.82*
8	4.93*
9	4.30*
10	1.41
11	3.75
12	2.23
13	5.76*
14	-3.54
15	-3.59
16	5.06*
17	-4.15
18	4.97*
19	4.30*
20	-4.03

หมายเหตุ

* คือข้อที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ผลการวิเคราะห์ t-test ของค่าอำนาจจำแนกรายข้อของแบบวัดการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว

ข้อที่	ค่า t
1	5.91*
2	7.56*
3	5.11*
4	-8.00
5	-1.65
6	0.81
7	8.51*
8	-7.07
9	-3.07
10	2.17
11	3.96*
12	3.75*
13	6.70*
14	8.11*
15	-4.87
16	4.29*
17	0.99
18	-3.90
19	-0.13
20	4.03*

หมายเหตุ

* คือข้อที่นำไปใช้ในการเก็บข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นางสาวพนิดา กมลรัตน์
สถานที่เกิด	จังหวัดสมุทรสงคราม
ที่อยู่ปัจจุบัน	36/479 หมู่หนึ่งคอนโดมิเนียม พุ่งสองห้อง ดอนเมือง กรุงเทพฯ
ตำแหน่งการงานปัจจุบัน	อาจารย์ระดับ 7
สถานที่ทำงานปัจจุบัน	โรงเรียนสายปัญญาในพระบรมราชินูปถัมภ์ กรุงเทพฯ
ประวัติการศึกษา	
พ.ศ. 2516	ประกาศนียบัตรวิชาครู วิทยาลัยครูจันทน์เกษม
พ.ศ. 2521	ครุศาสตรบัณฑิต วิทยาลัยครูจันทน์เกษม
พ.ศ. 2541	การศึกษามหาบัณฑิต (จิตวิทยาพัฒนาการ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

การศึกษามรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น ในกรุงเทพมหานคร

บทคัดย่อ
ของ
พนิดา กมลรัตน์

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกจิตวิทยาพัฒนาการ
พฤษภาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อ 1) เพื่อศึกษาร้อยละของจำนวนเด็กวัยรุ่นที่อยู่ในแต่ละองค์ประกอบของมรรคมืองค์แปด 2) เปรียบเทียบระดับมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นที่จำแนกตามระดับชั้นเรียน อายุ และการอบรมเลี้ยงดู 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูกับมรรคมืองค์แปด 4) ศึกษาอำนาจการทำนายมรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่น โดยใช้การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุน การอบรมเลี้ยงดูแบบใช้เหตุผล การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กาย การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุม และการอบรมเลี้ยงดูแบบให้พึ่งตนเองเร็ว เป็นตัวทำนาย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า เป็นเด็กวัยรุ่นจำนวน 150 คน กำลังศึกษาอยู่ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 มัธยมศึกษาปีที่3 และมัธยมศึกษา ปีที่ 6 จากโรงเรียนระดับมัธยมศึกษา 3 โรงเรียน ที่สังกัดกรมสามัญศึกษากระทรวงศึกษาธิการ ในกรุงเทพมหานคร ซึ่งได้มาโดยวิธีสุ่มแบบหลายขั้นตอน เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล คือ แบบสอบถามรายละเอียดส่วนตัว แบบวัดมรรคมืองค์แปด และแบบวัดการอบรมเลี้ยงดู วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบเพิ่มตัวแปรเป็นขั้นๆ (Stepwise Multiple Regression) สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน F-test และ t-test

ผลการวิจัยพบว่า

1. มรรคมืองค์แปดของเด็กวัยรุ่นเพิ่มขึ้นตามระดับชั้นเรียน โดยเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่6และมัธยมศึกษาปีที่3มีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05

2. เด็กวัยรุ่นเพศหญิงมีมรรคมืองค์แปดสูงกว่าเด็กวัยรุ่นเพศชาย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. เด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมากมีมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาอาชีวะและองค์ประกอบสัมมาสติ สูงกว่าเด็กวัยรุ่นที่อบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนน้อย อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ส่วนการอบรมเลี้ยงดูแบบอื่นๆ ไม่พบความแตกต่างกับมรรคมืองค์แปด

4. การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=0.172$) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่1 การอบรมเลี้ยงดูแบบลงโทษทางจิต-กายมีความสัมพันธ์ทางลบกับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาสติ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = -0.314$) ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่3 การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์ทางลบกับมรรคมืองค์แปดองค์ประกอบสัมมาทิฐิและองค์ประกอบสัมมาวาจา อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r = -0.344, -0.289$) และการอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนมีความสัมพันธ์ทางบวกกับองค์ประกอบสัมมาสังกัปปะและองค์ประกอบ

สัมมาอาชีวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=0.307, 0.309$) และในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อย มีความสัมพันธ์ ทางลบกับมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบ
รวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ($r=-0.308$) และ เด็กวัยรุ่นที่เรียนระดับชั้นมัธยมศึกษา
ปีที่ 6 ที่อบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมน้อยมีความสัมพันธ์ทางลบกับมรรคมีองค์แปดองค์ประกอบสัมมา
อาชีวะ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ.05 ($r=-0.401$)

5. การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมสามารถทำนายมรรคมีองค์แปดของเด็กวัยรุ่น อย่างมีนัย
สำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 การอบรมเลี้ยงดูแบบรักสนับสนุนสามารถทำนายสัมมาสังกัปปะและ
การอบรมเลี้ยงดูแบบควบคุมสามารถทำนายสัมมาสมาธิ

A STUDY ON NOBLE EIGHTFOLD PATH OF ADOLESCENT STUDENTS
IN BANGKOK METROPOLIS

AN ABSTRACT
BY
PANIDA KAMONRAT

Presented in partial fulfillment of the requirements for the
Master of Education degree in Developmental Psychology
at Srinakharinwirot University
May 1998

The purposes of this research were (1) to find out the number, in percentage, of adolescent students who have the Noble Eightfold Path categorized, (2) to compare the Noble Eightfold Path of adolescent students from different education levels, sexes and child-rearing practices, (3) to find out the relation between child-rearing practices and the Noble Eightfold Path of adolescent students, and (4) to predict the Noble Eightfold Path of adolescent students from their different child-rearing practices.

One hundred and fifty adolescent students of Mathayomsuksa 1, 3 and 6 (i.e., M1, M3 and M6, respectively) from three government secondary schools in Bangkok, all were multistage sampling, were asked to fill up questionnaires. The questionnaires included personal information, the Noble Eightfold Path test and child-rearing practice test. Data were analyzed using stepwise multiple regression, Pearson correlation, analysis of variance (F-test) and t-test.

The results indicated as the following:

(1) The Noble Eightfold Path of adolescent students increased as their education increases. M3 and M6 students had the Noble Eightfold Path significantly higher than those of M1 students ($\alpha=0.05$).

(2) Female adolescent students had the Noble Eightfold Path significantly higher than those of the male students ($\alpha=0.05$).

(3) Love-oriented technique had significant effects on the students' Right livelihood and Right mindfulness ($\alpha=0.05$) whereas other technique of child rearing had non significant effects on development of the Noble Eightfold Path in the adolescent students.

(4) For all students, love-oriented technique had significant positive relationship with Right mindedness ($r=0.172$). In the M1 student, psychological vs. physical punishment had significant negative relationship with Right mindedness ($r=-0.314$). In the M3 students, child-rearing practices had significant negative relationship with Right understanding ($r=-0.344$) and Right speech ($r=-0.289$). love-oriented technique also has significant positive relationship with Right mindedness ($r=0.307$) and Right livelihood ($r=0.309$) in the M3 students. Control technique has significant negative relationship with the Noble Eightfold Path ($r=-0.308$) and Right livelihood ($r=-0.401$) in the M6 students.

(5) Control technique can be used to predict the Noble Eightfold Path in the adolescent students. Of the separated Noble Eightfold Path however, love-oriented technique can be used to predict Right mindedness of the adolescent students. Control technique can be used to predict Right concentration of the adolescent students.